

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:

**“ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ”
ΑΠΟ ΤΟ 1884 ΕΩΣ ΤΟ 1950**

Υπεύθυνος Καθηγητής: Κωνσταντίνος Μαυρέας

Σπουδάστρια: Πιπεράκη Αθηνά

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2003

*Αφιερωμένη
στους γονείς μου.*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	1
--------------------	----------

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
-----------------	----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ

1.1 Ανάγκες και λόγοι ίδρυσης του	6
1.2 Ενέργειες για τη σύσταση – ίδρυση του Νοσοκομείου	7
1.2.1 Ιδρυτές και μεγάλοι ευεργέτες	9

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΟ 1900

2.1 Εξέλιξη των κτιριακών εγκαταστάσεων και αριθμού κλινών	12
2.2 Παρεχόμενες υπηρεσίες και λειτουργίες του θεραπευτηρίου	13
2.3 Προσωπικό και στατιστικά δεδομένα για την περίοδο 1884 –1900	14
2.3.1 Ιατρικό προσωπικό	14
2.3.2 Νοσηλευτικό – Διοικητικό προσωπικό	17

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΟ 1901 ΕΩΣ ΤΟ 1922

3.1 Εξέλιξη κτιριακών εγκαταστάσεων και αριθμού κλινών	19
3.2 Εξέλιξη Εξωτερικών Ιατρείων και Εργαστηρίων	20
3.3 Προσωπικό και στατιστικά δεδομένα για την περίοδο 1901–1922	22
3.3.1 Ιατρικό προσωπικό	22
3.3.2 Νοσηλευτικό – Διοικητικό προσωπικό	23

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ
ΑΠΟ ΤΟ 1923 ΕΩΣ ΤΟ 1950**

4.1 Εξέλιξη κτιριακών εγκαταστάσεων και αριθμού κλινών	28
4.2 Εξέλιξη Εξωτερικών Ιατρείων και Εργαστηρίων	30
4.3 Προσωπικό και στατιστικά στοιχεία για την περίοδο 1923 έως το 1950	34
4.3.1 Ιατρικό προσωπικό	34
4.3.2 Νοσηλευτικό – Διοικητικό προσωπικό	35

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΟΥ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΟ 1884 ΕΩΣ ΤΟ 1950**

5.1 Κίνηση ασθενών του θεραπευτηρίου Ευαγγελισμός (1884 –1950)	39
5.2 Ημέρες νοσηλείας του θεραπευτηρίου	43
5.3 Οικονομική εξέλιξη του θεραπευτηρίου	45

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: ΑΛΛΕΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΠΟΥ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΑΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΘΗΝΩΝ ΠΡΙΝ ΤΟ 1950**

6.1 Εισαγωγή	49
6.2 «Η ΕΛΠΙΣ» Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών	49
6.3 Μαιευτήριο «ΕΛΕΝΑ»	52
6.4 Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών «ΛΑΪΚΟ»	55

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	59
-------------------------------	-----------

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	60
---------------------	-----------

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα πρώτα δείγματα νοσοκομειακών μονάδων στην Ευρώπη εμφανίστηκαν από τα τέλη του 4^{ου} αιώνα. Οι μονάδες αυτές είχαν έντονα φιλανθρωπικό χαρακτήρα σε βαθμό που πρωταρχικός στόχος τους δεν ήταν η θεραπεία αλλά η φιλανθρωπία. Μέχρι και τον περασμένο αιώνα ο θεσμός των νοσοκομείων στην συνείδηση των ανθρώπων δεν είχε αποκτήσει την σημαντικότητα του ρόλου τους σε σχέση με την επίλυση των προβλημάτων υγείας. Οι αντιλήψεις που επικρατούσαν γύρω από τα διάφορα ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένων και των νοσοκομείων, τόσο από το κράτος όσο και από την κοινωνία γενικότερα ήταν, ότι βασικός σκοπός αυτών δεν ήταν η θεραπεία των ασθενών αλλά ότι κυρίως λειτουργούσαν σαν χώροι απομόνωσης των ασθενών για την προστασία των υπολοίπων πολιτών.¹

Στην Ελλάδα το ουσιαστικό ξεκίνημα της πορείας του υγειονομικού τομέα αρχίζει μετά την Ελληνική Ανεξαρτησία ανοίγοντας την πρώτη περίοδο εξέλιξης του. Η περίοδος αυτή (από το 1833 έως το 1909) ονομάστηκε «Περίοδος Φιλανθρωπίας». Ο τίτλος αυτός προέκυψε από το ότι τα περισσότερα νοσοκομεία της περιόδου αυτής ιδρύθηκαν από σημαντικές δωρεές Ελλήνων και ξένων ευεργετών. Η έλλειψη επαρκών οικονομικών πόρων ανάγκασε τις κυβερνήσεις αυτής της περιόδου να καταφύγουν σε σφιχτές οικονομικές πολιτικές στον τομέα της υγείας. Γι αυτό το λόγο το κράτος είχε περιοριστεί στην καταπολέμηση λοιμωδών νόσων και η νοσοκομειακή περίθαλψη στηριζόταν σε φιλανθρωπίες.²

Το Θεραπευτήριο Ευαγγελισμός είναι ένα από τα νοσοκομεία που οφείλει την δημιουργία του αλλά και την μετέπειτα λειτουργία του εξ' ολοκλήρου σε φιλόανθρωπους. Χάρη στις συνεχείς δωρεές τους, έδιναν την δυνατότητα στον Ευαγγελισμό να αποτελεί ένα φιλανθρωπικό νοσοκομείο. Χαρακτηρίστηκε δε ως ένα από τα καλύτερα νοσοκομεία της Ελλάδας.

¹ Φ. Δρούμπαλης, *Σύγχρονες Μονάδες Υγείας*, Τ.Ε.Ι Καλαμάτας, Τμήμα Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας, σελ. 13

² C.D. ROM, «*Οι Μονάδες Υγείας Στην Νεότερη Ελλάδα*», παραγωγή Τ.Ε.Ι Καλαμάτας, Τμήμα Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας.

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι η μελέτη και παρουσίαση του Θεραπευτηρίου Ευαγγελισμός από την ίδρυσή του. Σκοπός της έρευνας και μελέτης των στοιχείων που χρησιμοποιούνται για την πραγματοποίηση της εργασίας αυτής είναι να διαπιστωθεί και να αναδειχθεί η συμβολή και μεγάλη προσφορά του Ευαγγελισμού στις υγειονομικές απαιτήσεις και ανάγκες της εποχής.

Ξεκινώντας την πραγματοποίηση της θεωρείται σκόπιμο να αναφερθεί ότι τόσο ο Ευαγγελισμός όσο και άλλα νοσοκομεία που λειτούργησαν πριν το 1950, στην Αθήνα αλλά και στην υπόλοιπη Ελλάδα, αποτελούν σπουδαίο κομμάτι της Νεότερης Ελληνικής ιστορίας για την μεγάλη τους προσφορά στους Έλληνες πολίτες. Μέσα από την έρευνα που έγινε για την πραγμάτωση της εργασίας διαπιστώθηκε ότι για μία τόσο πλούσια ιστορία η υπάρχουσα βιβλιογραφία για τα περισσότερα νοσοκομεία είναι πολύ φτωχή. Πρωτογενή αρχεία στα οποία καταγράφονται οποιοδήποτε είδους στοιχεία γύρω από την ίδρυση και εξέλιξη τους δεν υπάρχουν. Αυτό είχε ως συνέπεια να υπάρξει δυσκολία στην ανεύρεση του απαραίτητου υλικού και το μεγαλύτερο μέρος της εργασίας να προέρχεται από δευτερογενές πηγές. Κύρια πηγή προέλευσης των πληροφοριών που συγκεντρώθηκαν ήταν εργασίες και έντυπα με σύντομες ιστορικές αναδρομές των νοσοκομείων που υπήρχαν στις βιβλιοθήκες τους. Ο Ευαγγελισμός είναι το νοσοκομείο στο οποίο υπάρχουν πιο εκτεταμένες αναφορές για την γενικότερη εξέλιξη του, την οικονομική, κτιριακή, εσωτερική οργάνωση κ.α. Οι αναφορές αυτές ήταν διασκορπισμένες. Μέσα από την εργασία αυτή γίνεται μία προσπάθεια καταγραφής των στοιχείων πιο συγκεντρωτικά ώστε να διευκολυνθεί η δημιουργία μίας πιο ολοκληρωμένης άποψης για το Θεραπευτήριο Ευαγγελισμός. Βάση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας επιχειρείται η καταγραφή της εξέλιξης του θεραπευτηρίου από την ίδρυση του έως το 1950.

Η εργασία αποτελείται από την εισαγωγή, τον πρόλογο και από έξι κεφάλαια καθώς και τον επίλογο με τα συμπεράσματα. Στο πρώτο κεφάλαιο η εργασία ξεκινάει με το ιστορικό ιδρύσεως του Ευαγγελισμού. Πιο συγκεκριμένα με τις ανάγκες και λόγους της ίδρυσης του, τις ενέργειες για την σύσταση του νοσοκομείου και τους ιδρυτές και μεγάλους ευεργέτες του. Στο

δεύτερο κεφάλαιο γίνεται λεπτομερή καταγραφή των λειτουργιών του νοσοκομείου από την ίδρυση του μέχρι το 1900. Γίνεται περιγραφή της εξέλιξης των κτιριακών εγκαταστάσεων και του αριθμού κλινών του θεραπευτηρίου. Επίσης γίνεται αναφορά για τις παρεχόμενες υπηρεσίες και λειτουργίες του την συγκεκριμένη περίοδο και καταγράφονται στατιστικά δεδομένα για το προσωπικό.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναφέρονται οι λειτουργίες του Ευαγγελισμού για την αμέσως επόμενη περίοδο από το 1901 έως το 1922 συνεχίζοντας την περιγραφή της εξέλιξης των κτιριακών εγκαταστάσεων και αριθμού κλινών και καταγράφοντας την εξέλιξη των εξωτερικών ιατρείων και εργαστηρίων που ξεκίνησαν να λειτουργούν αυτή την περίοδο. Επίσης καταγράφονται στατιστικά δεδομένα του προσωπικού. Στο τέταρτο κεφάλαιο περνάμε στην τρίτη και τελευταία περίοδο, όπου ολοκληρώνεται η περιγραφή των λειτουργιών του Ευαγγελισμού, στο διάστημα 1923 έως το 1950. Συμπληρώνεται η εξέλιξη των κτιριακών εγκαταστάσεων και των κλινών καθώς και των εξωτερικών ιατρείων και εργαστηρίων. Τέλος καταγράφονται στατιστικά στοιχεία και γενικές πληροφορίες για το προσωπικό.

Το πέμπτο κεφάλαιο αναφέρεται στο σύνολο των περιόδων που εξετάζονται αναλυτικότερα στα προηγούμενα κεφάλαια. Εξετάζεται η κίνηση ασθενών, οι ημέρες νοσηλείας και η οικονομική εξέλιξη του νοσοκομείου από την ίδρυση του, το 1884 έως το 1950. Στο έκτο κεφάλαιο περιλαμβάνονται σύντομες ιστορικές αναδρομές για άλλα νοσοκομεία όπως Ελπίς, Έλενα, Λαϊκό, τα οποία λειτούργησαν πριν το 1950 με σκοπό να υπάρξει κάποιου είδους σύγκριση μεταξύ αυτών και του Ευαγγελισμού. Τέλος στον επίλογο καταγράφονται τα γενικά συμπεράσματα από το σύνολο της εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ

1.1 ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ ΙΔΡΥΣΗΣ ΤΟΥ

Η επίσημη χρονολογία ίδρυσης του Θεραπευτηρίου Ευαγγελισμός (Θ.Ε) είναι το 1884. Η αρχική πρόθεση ήταν να αποτελέσει σχολή νοσοκόμων όμως τελικά επικράτησε η λειτουργία του ως Νοσοκομειακό Κέντρο. Το 1872 με πρωτοβουλία της Βασίλισσας Όλγας συστάθηκε ο λεγόμενος «σύλλογος κυριών» που σκοπό είχε τη γυναικεία εκπαίδευση και πιο συγκεκριμένα την μόρφωση γυναικών νοσοκόμων, κάτι όμως που ήταν δύσκολο να επιτευχθεί διότι δεν υπήρχε το απαραίτητο νοσηλευτικό υλικό.³

Το 1875 ιδρύθηκε η πρώτη Σχολή Αδελφών Νοσοκόμων στην Αθήνα που αρχικά ονομαζόταν «Νοσοκομικόν Παιδευτήριον». Μόλις λειτούργησε η σχολή διαπιστώθηκε ότι δεν μπορούσε να εκπληρώσει το σκοπό της με αποτέλεσμα να κριθεί αναγκαία η δημιουργία ενός Νοσοκομειακού Κέντρου.⁴ Η Βασίλισσα Όλγα ανέλαβε να πραγματοποιήσει και αυτό το έργο που είχε δύο βασικούς στόχους:

α) να νοσηλεύονται οι άποροι ασθενείς δωρεάν και οι εύποροι να πληρώνουν ένα μικρό ποσό και

β) η επιμόρφωση νοσοκόμων γυναικών που μετά την αναγκαία εκπαίδευση τους θα καλούνται "Αδελφαί του Ευαγγελισμού"⁵

Επιπλέον το Θ.Ε ξεκίνησε σαν ένα νοσοκομείο που θα νοσηλεύονταν γυναίκες και παιδιά. Αυτό μας οδηγεί στην διαπίστωση ότι την περίοδο εκείνη

³ «Ιστορικόν ιδρύσεως του Θεραπευτηρίου», π. *Νοσοκομειακά χρονικά*, πανηγυρική έκδοση για τα εκατό χρόνια του θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» 1884 και τα σαράντα χρόνια της ένωσης επιστημονικού προσωπικού του θεραπευτηρίου 1943, τεύχη 1-2, Ιαν-Ιουν, Αθήνα 1984, σελ.38

⁴ *100 χρόνια επιστημονικής προσφοράς του Θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» στην υγεία του λαού 1884-1984*, Αθήνα 1984, σελ.1

⁵ Βασιλικής Αν. Λανάρα, Τα εκατό χρόνια της Σχολής αδελφών νοσοκόμων του «Ευαγγελισμού»(1875-1975), Αθήνα 1978, σελ.88

ήταν αυξημένες οι ανάγκες για τη δημιουργία ενός νοσοκομείου που θα ειδικεύεται στην αντιμετώπιση γυναικολογικών αλλά κυρίως παιδικών ασθενειών. Μέσα από μελέτες που έχουν γίνει διαπιστώθηκε ότι τα ποσοστά της βρεφικής και παιδικής θνησιμότητας ήταν τραγικά. Ποιο συγκεκριμένα για την οκταετία 1900-1908 στις 12 μεγαλύτερες πόλεις της Ελλάδας για παιδιά μέχρι 14 ετών ο αριθμός της θνησιμότητας έφτασε στις 88.794 και απ'αυτά οι 21.575 ήταν για βρέφη ως ενός έτους.⁶ Κρίνοντας λοιπόν από τα ποσοστά αυτά καταλαβαίνουμε την έλλειψη επαρκούς ιατρικής περίθαλψης σε αυτό το ευαίσθητο μέρος του πληθυσμού. Αυτό το κενό ήρθε να το καλύψει με τη δημιουργία του το Θ.Ε.

1.2 ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ – ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ

Η Βασίλισσα Όλγα στην προσπάθεια της να βοηθήσει στην πραγματοποίηση του Θεραπευτηρίου συνέστησε μία επιτροπή για τη συλλογή συνδρομών και εράνων για την ανέγερση του νοσοκομείου. Στις 3 Απριλίου του 1876 έστειλε επιστολή στον τότε Μητροπολίτη Αθηνών Προκόπιο ζητώντας του να γίνει πρόεδρος της επιτροπής που μέλη της ήταν ο Λ. Μελάς, ο Μ. Ρενιέρης, ο Γ. Μακκάς και ο Α. Θεοφιλάς. Σκοπός της επιτροπής ήταν:

- Η έγκριση των συνδρομών για την ίδρυση του Θεραπευτηρίου.
- Η ανεύρεση και επιλογή του κατάλληλου χώρου για την ανέγερση του Οικοδομήματος.
- Η υποβολή των αναγκαίων αρχιτεκτονικών και οικοδομικών μελετών για το Νοσοκομείο και τέλος
- Να επιστατήσουν μετά την έγκριση του εκλεχθησομένου σχεδίου για την οικοδόμηση αλλά και για την εσωτερική κατασκευή του Θεραπευτηρίου.⁷

Στις 25 Ιανουαρίου του 1880 η επιτροπή αυτή έκανε έκκληση στο λαό για τη συλλογή συνδρομών για την ανέγερση του Νοσοκομειακού Κέντρου. Το

⁶ Νίκος Κ. Καπονίδης, Διδακτορική Διατριβή, *Η κλειστή περίθαλψη στο νεοελληνικό κράτος (1909-1940)*, Θεσσαλονίκη 1999, σελ. 48

⁷ «Ιστορικών ιδρύσεως του θεραπευτηρίου», π. *Νοσοκομειακά χρονικά*, πανηγυρική έκδοση για τα εκατό χρόνια του θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» 1884 και τα σαράντα χρόνια της ένωσης επιστημονικού προσωπικού του θεραπευτηρίου 1943, τεύχη 1-2, Ιαν-Ιουν, Αθήνα 1984, σελ. 1

ίδιο διάστημα βρέθηκε το κατάλληλο οικόπεδο το οποίο άνηκε στην "Ιερά Μονή Ασωμάτων ή Πετράκη" όπου το πρόσφεραν από το 1880 έως το 1890 τμηματικά και η συνολική έκταση του ήταν 13.185,36 τ.μ. την ίδια έκταση που εξακολουθεί να έχει και σήμερα. Επίσης πολλοί ήταν οι φιλόανθρωποι Έλληνες που πρόσφεραν χρηματικά ποσά με επικεφαλή τον Ανδρέα Συγγρό αλλά και τον ξάδελφο της Βασίλισσας και τότε Αυτοκράτορα της Ρωσίας, Αλέξανδρος ο Γ'. Το 1881 εγκρίθηκε η ίδρυση του θεραπευτηρίου σαν φιланθρωπικό ίδρυμα με την ονομασία «Ευαγγελισμός» με Βασιλικό Διάταγμα (Β.Δ) που δημοσιεύτηκε στο υπ' αριθμόν 39/4.5.1881. τεύχος της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

Την 25^η Μαρτίου 1881 κατατέθηκε ο θεμέλιος λίθος για την ανέγερση του νοσοκομείου από τον Βασιλιά Γεώργιο με χαραγμένη την επιγραφή:

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΚΑΤΑΤΕΘΗΚΕΝ ΕΝ ΕΤΕΙ ΑΩΠΑ΄ ΚΑΙ ΜΗΝΙ ΜΑΡΤΙΩ
ΗΜΕΡΑ ΕΙΚΟΣΤΗ ΠΕΜΠΤΗ ΤΟΝ ΘΕΜΕΛΙΟΝ ΛΙ-
ΘΟΝ ΤΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥΤΟΥ ΙΔΡΥΟ-
ΜΕΝΟΥ ΥΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣ-
ΣΗΣ ΟΛΓΑΣ ΠΟΘΟΥΣΗΣ ΤΗΝ ΠΕΔΕΥΣΙΝ ΓΥΝΑΙ-
ΚΩΝ ΤΕΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΝ ΑΣΘΕΝΩΝ

Μετά από τρία χρόνια ακριβώς, στις 25 Μαρτίου του 1884 έγιναν τα εγκαίνια του θεραπευτηρίου. Ο Μητροπολίτης Αθηνών Προκόπιος έψαλλε τον αγιασμό και ο αρχίατρος Γεώργιος Α. Μάκκας εκφώνησε τον Πανηγυρικό λόγο της ημέρας. Την ίδια μέρα η επιτροπή ανέγερσης παρέδωσε τυπικά το ίδρυμα σε εφορεία Κυριών που αποτελούσε και το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο του θεραπευτηρίου και τα μέλη της ήταν:

- Ιφιγένεια Α. Συγγρού, πρόεδρος &

- Αλεξάνδρα Παπποδώφ , Ειρήνη Ρεβελάκη, Ελένη Μαυροκορδάτου, Ειρήνη Σ.Μαυρομάτη και Βαρβάρα Ρέινεκ, μέλη⁸

Τον Απρίλιο της ίδιας χρονιάς τέθηκαν σε λειτουργία δύο κλινικές που είχαν δύναμη 48 κρεβάτια:

1. Η παθολογική με διευθυντή τον Ν. Γ. Μακκά, Παθολόγο
2. Η χειρουργική με διευθυντή τον Ιούλιο Γαλβάνη, Οφθαλμίατρο

Στις 16 του ίδιου μήνα εισάγεται για νοσηλεία ο πρώτος ασθενής ηλικίας 10 ετών Γεώργιος Ζιζάκος. Παρέμεινε 17 ημέρες στην χειρουργική κλινική και εξήλθε θεραπευμένος.⁹

1.2.1 ΙΔΡΥΤΕΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΕΣ

Είναι σημαντικό σε μία εργασία που γίνεται για το Θ.Ε να αναφερθούν κάποια σημαντικά ονόματα ανθρώπων που χάρη τη γενναιοδωρία τους έγινε εφικτή η ίδρυση του νοσοκομείου αλλά και η συνεχή βελτίωση του.

Ιδρυτές του Θεραπευτηρίου Ευαγγελισμός

ΟΛΓΑ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
 Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Β΄
 Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ
 Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΩΝ ΑΣΩΜΑΤΩΝ ΠΕΤΡΑΚΗ
 ΑΝΔΡΕΑΣ Δ. ΣΥΓΓΡΟΣ
 ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Α. ΣΥΓΓΡΟΥ
 ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ
 ΖΩΡΖΗΣ ΔΡΟΜΟΚΑΙΤΗΣ
 ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΤΩΝ ΒΟΥΡΟΣ
 ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΟΥΛΗΣ

⁸ Βασιλικής Αν. Λανάρα, *Τα εκατό χρόνια της Σχολής αδελφών νοσοκόμων του «Ευαγγελισμού»*(1875-1975),Αθήνα 1978, σελ.72-83

⁹ Βασιλικής Αν. Λανάρα, *Τα εκατό χρόνια της σχολής...*, ό.π., σελ. 83

ΑΓΓΕΛΟΣ ΗΛΙΑΔΗΣ
ΜΑΡΙΝΟΣ ΚΟΡΓΙΑΛΕΝΙΟΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ
ΜΙΧΑΗΛ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΜΠΕΝΑΚΗΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΙ ΦΑΙΝΑΡΕΤΗ ΑΘ. ΠΛΟΥΜΟΥ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΛΙΒΙΕΡΑΤΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΕΡΖΟΠΟΥΛΟΣ
ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ Γ. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ¹⁰

Μεγάλοι ευεργέτες του Θεραπευτηρίου Ευαγγελισμός

Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Β΄
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΜΑΡΑΣΛΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΓΚΑΣ
ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ
ΜΑΡΙΑ ΣΤΥΛ. ΚΑΣΙΜΑΤΗ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΓΕΩΡΓΟΥΔΗΣ
ΦΑΙΝΑΡΕΤΗ ΕΡΒΕΡΤ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΒΑΡΚΑΣ
ΛΕΟΝΤΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ
ΛΑΖΑΡΟΣ ΣΑΡΑΝΤΟΓΛΟΥ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΑΤΡΟΣ
ΜΑΡΙΓΩ ΧΡΙΣΤ. ΚΟΥΤΣΗ
ΜΑΡΙΓΟΥΛΑ Σ. ΓΟΡΤΥΝΙΟΥ¹¹

¹⁰ Λεύκωμα πενήτηκονταετηρίδας του Θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» (1884-1934), Αθήνα Παπαδιαμαντοπούλου 44, σελ. 13

¹¹ Λεύκωμα πενήτηκονταετηρίδος του Θεραπευτηρίου..., ό.π., σελ. 31

Τα ονόματα που αναφέρονται παραπάνω είναι μερικά μόνο απ' τον κατάλογο που αναγράφονται δεκάδες ονόματα ανθρώπων που πρόσφεραν άλλοι μεγάλα και άλλοι μικρά ποσά (ανάλογα την οικονομική δυνατότητα που είχαν). Οι δωρεές και προσφορές δεν περιορίζονταν μόνο σε χρήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΟ 1900

2.1 ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΥ ΚΛΙΝΩΝ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί ο χώρος στον οποίο κτίστηκε το Θ Ε ήταν δωρεά της Ιεράς Μονής Ασωμάτων ή Πετράκη. Το 1880 δώρισαν το πρώτο κομμάτι που ήταν 10.000 τ.μ. και το 1881 παρεχώρησαν άλλο ένα κομμάτι 7.000 τ.μ κατ' επέκταση του προηγούμενου. Στις 23 Μαρτίου του 1881 τοποθετήθηκε ο θεμέλιος λίθος (που επίσης γίνεται αναφορά στο προηγούμενο κεφάλαιο) του Ευαγγελισμού. Το 1884 άλλο ένα κομμάτι 10.255 τ.μ προστέθηκε στο προηγούμενο από την Μονή.

Το αρχικό οικοδομικό συγκρότημα αποτελούταν από τρία κύρια διώροφα κτήρια με ισόγειο και μεταξύ τους συνδέονταν με διαδρόμους που ήταν στεγασμένοι. Το δυτικομεσημβρινό κτίριο είναι δωρεά του Δημητρίου Θεοδωρίδου και το ανατοlikομεσημβρινό δωρεά του Ανδρέα Συγγρού. Το κεντρικό κτίριο είναι συνεισφορά διαφόρων δωρητών, και περιελάμβανε τα γραφεία της Εφορείας, της Διευθύνσεως, των υπηρεσιών καθώς και ένα ιατρείο. Στον πάνω όροφο του ίδιου κτιρίου υπήρχαν δωμάτια για εύπορους ασθενείς που επιθυμούσαν να μένουν μόνοι τους στο δωμάτιο. Στο βάθος του κτιρίου υπήρχε το φαρμακείο και το μαγειρείο. Στα άλλα δύο κτίρια ο κάθε όροφος περιελάμβανε τρεις μεγάλους θαλάμους ασθενών όπου οι δύο είχαν 8 κλίνες και ο τρίτος 6 κλίνες. Επίσης υπήρχαν δύο δωμάτια για την απομόνωση αρρώστων με βαριές ασθένειες. Στην άκρη της περιβόλου του θεραπευτηρίου υπήρχαν δύο μικρά κτίρια, το ένα ήταν το πλυντήριο και το άλλο το νεκροτομείο (νεκροσκοπείο). Το 1884 τέθηκαν σε λειτουργία το δυτικομεσημβρινό κτήριο (Πτέρυγα Δ. Θεοδωρίδου) και το κεντρικό. Συνολικά οι κλίνες που λειτούργησαν ήταν 48. Το 1885 λειτούργησε και η ανατοlikομεσημβρινή πτέρυγα και οι κλίνες έφτασαν τις 95.

Με δαπάνη του Α. Συγγρού το 1886 ανεγέρθη χωριστό απομονωτήριο για τη νοσηλεία ασθενών με λοιμώδη νοσήματα. Το 1888 ολοκληρώθηκε το

εγχειρητήριο που η κατασκευή του είχε ξεκινήσει από το 1887 και με την αποπεράτωση του οι κλίνες έφτασαν τις 111. Το 1889 οι κλίνες αυξήθηκαν στις 133 λόγω κάποιας επιδημίας που είχε εξαπλωθεί. Επίσης έγινε εγκατάσταση κεντρικής θέρμανσης στα κτίρια του θεραπευτηρίου. Τον Ιούνιο του 1890 η Ιερά Μονή Ασωμάτων ή Πετράκη δώρισε νέα έκταση 6.816 τ.μ και τον Οκτώβριο του ίδιου χρόνου πρόσθεσε άλλο ένα κομμάτι 5.774 τ.μ. Συνολικά η έκταση που δώρισε η Μονή ανήλθε στα 39.185 τ.μ.

Το 1893 στον δεύτερο όροφο του κεντρικού κτιρίου προστέθηκαν 5 δωμάτια με μία κλίνη το καθ' ένα και με θέα στον κήπο του νοσοκομείου. Το 1895 – 1896 ανεγέρθη ίδιο παράρτημα για ασθενείς που έπασχαν από ανίατα νοσήματα και το 1897 ανεγέρθη ίδιο κτίριο για την διαμονή Αδελφών (δωρεά Α. Συγγρού). Επίσης κατασκευάστηκε νέο μαγειρείο. Τα εγκαίνια του Οίκου Αδελφών έγιναν στις 30 Νοεμβρίου του 1898. Το 1899 οι κλίνες έφτασαν τις 171.¹²

2.2 ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΥ

Το πρώτο χειρουργείο του Ευαγγελισμού χτίστηκε το 1888 δηλαδή τέσσερα χρόνια μετά την έναρξη της λειτουργίας του θεραπευτηρίου. Μέχρι τότε ο χώρος που χειρουργούσαν πρέπει να ήταν κάποιος κοινός χώρος. Το 1898 ο Ευαγγελισμός απέκτησε και το πρώτο ακτινολογικό εργαστήριο ή τουλάχιστον το πρώτο ακτινολογικό μηχάνημα και όπως αναφέρεται σε μία συνεδρίαση που είχε γίνει στις 19 Οκτωβρίου του 1898 οι ασθενείς που εξετάζονταν στο μηχάνημα «Ρέγκεν» έπρεπε να καταβάλουν 10δρχ για την συντήρηση και επισκευή του. Εξαιρούνταν οι εντελώς άποροι ασθενείς. Επίσης μέχρι το 1891 το νοσηλευτικό προσωπικό αποτελούταν μόνο από γυναίκες νοσοκόμες. Σύμφωνα με παρατήρηση των "κυριών" οι νοσοκόμες τα έβγαζαν μια χαρά πέρα χωρίς την παρουσία ανδρών και όταν θα ήταν απαραίτητο, θα προσλάμβαναν και νοσοκόμους, κάτι που τελικά έγινε στις 13 Μαΐου του 1891 που αποφασίστηκε να προσληφθούν δύο άνδρες νοσοκόμοι.

¹² «Η εξέλιξη των κτιρίων του αριθμού κλινών και των εγκαταστάσεων του Θεραπευτηρίου», π. *Νοσοκομειακά χρονικά*, πανηγυρική έκδοση για τα εκατό χρόνια του θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» 1884 και τα σαράντα χρόνια της ένωσης επιστημονικού προσωπικού του θεραπευτηρίου 1943, τεύχη 1-2, Ιαν-Ιουν, Αθήνα 1984, σελ. 79-80

Στις 30 Μαΐου του 1894 με αφορμή την μόλυνση προσωπικού από ασθενείς αποφασίστηκε από το Δ.Σ. να συσταθεί ταμείο με σκοπό την νοσηλεία προσωπικού του Ευαγγελισμού όταν αυτό θεωρείται απαραίτητο. Επίσης το 1898 δόθηκε και η πρώτη σύνταξη (25 δρχ μηνιαίως) σε μία ηλικιωμένη αδελφή που δεν είχε την δυνατότητα να προσφέρει άλλο τις υπηρεσίες της στο θεραπευτήριο.

Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι παράλληλα με την νοσηλεία εσωτερικών αρρώστων, το θεραπευτήριο προσέφερε τις υπηρεσίες του και σε αρρώστους έξω από το νοσοκομείο. Όταν δηλαδή ένας ασθενής έπρεπε να νοσηλευτεί αλλά δεν υπήρχε κρεβάτι τότε οι υπηρεσίες που του ήταν αναγκαίες του περέχονταν στο σπίτι του. Τέλος πρέπει να αναφέρουμε ότι σημαντικές υπηρεσίες προσφέρθηκαν και στους τραυματίες πολέμου του 1897. Βέβαια ο πόλεμος είχε τις επιπτώσεις του και στο θεραπευτήριο γιατί τα έξοδα ήταν υπερβολικά και δεν υπήρχαν αντίστοιχα έσοδα (από δωρεές) λόγω της δυστυχίας που επικρατούσε. Έτσι αποφασίστηκε για την περίοδο εκείνη να περιορισθεί ο αριθμός των ασθενών που νοσηλεύονταν δωρεάν και να αυξηθεί το ποσό πληρωμής για τους υπολοίπους.¹³

2.3 ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ

1884 –1900

2.3.1 Ιατρικό προσωπικό

Πριν ακόμα ξεκινήσει το νοσοκομείο να δέχεται ασθενείς για νοσηλεία είχαν προσληφθεί δύο γιατροί, ο Ι. Γαλβάνης και ο Ν. Μακάς (Η πρώτη εισαγωγή ασθενή έγινε στις 16 Απριλίου του 1884 μετά από απόφαση που είχε πάρει το Δ.Σ. σε συνεδρίαση που έγινε στις 14 Απριλίου του 1884 ότι το νοσοκομείο μπορούσε να ξεκινήσει να λειτουργεί κανονικά δημοσιοποιώντας το σε διάφορες εφημερίδες). Την πρώτη μέρα της λειτουργίας του νοσοκομείου έγιναν άλλες δύο προσλήψεις ιατρών, του Ι. Κιοσέ, βοηθό του παθολογικού τμήματος και του Δ. Ραφτάνη, βοηθό του χειρουργικού τμήματος.

¹³ «Από τη λειτουργία του Ευαγγελισμού μέχρι και το 1900», π. *Νοσοκομειακά χρονικά*, πανηγυρική έκδοση για τα εκατό χρόνια του θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» 1884 και τα σαράντα χρόνια της ένωσης επιστημονικού προσωπικού του θεραπευτηρίου 1943, τεύχη 1-2, Ιαν-Ιουν, Αθήνα 1984, σελ. 74-75

Οι μισθοί των ιατρών ήταν μικροί σε σχέση με το υπόλοιπο προσωπικό. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η Διευθύνουσα αδελφή Ελένη Μιτζάκη ετήσιο μισθό έπαιρνε 1500 δραχών ενώ οι βοηθοί των τμημάτων έπαιρναν 720 δραχών το χρόνο ή 60 δραχών το μήνα. Από άλλες συνεδριάσεις που καταγράφονται σε πρακτικά φαίνεται ότι οι γιατροί πληρώνονταν ανά εξάμηνο και ότι οι βοηθοί ήταν με διητή θητεία. Επίσης, μέχρι το 1887 κάθε ιατρός πρέπει να είχε το δικό του δωμάτιο έως ότου αποφάσισαν ότι το ένα από αυτά θα το παραχωρούσαν στην υποδιευθύντρια.

Το 1897 ο ιατρός Αντώνιος Χρησομάνος διορίστηκε επιμελητής του επιστημονικού εργαστηρίου του θεραπευτηρίου με μισθό 100 δραχών το μήνα. Ήταν το πρώτο εργαστήριο που ιδρύθηκε στο νοσοκομείο. Από το ξεκίνημα της λειτουργίας του νοσοκομείου γινόντουσαν διαρκείς αλλαγές στο προσωπικό (αναφορές γίνονται στις σημαντικότερες). Ο αριθμός των γιατρών που υπηρετούσε στο θεραπευτήριο δεν υπερέβαινε τους 6 (3 παθολόγοι και 3 χειρουργοί). Το συμπέρασμα αυτό βγήκε από ένα σχέδιο οργανισμού του νοσοκομείου που συντάχθηκε στις 18 Δεκεμβρίου του 1900. Στο σχέδιο αυτό αναφέρονται τα εξής:

ΙΑΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Ιατρός Παθολογικού τμήματος

Επιμελητής ιατρός

Βοηθός ιατρός

Αος ιατρός χειρουργικού τμήματος

Βος ιατρός χειρουργικού τμήματος

Βοηθός ιατρός

Οι γιατροί αυτοί είχαν να εξυπηρετήσουν ένα σχετικά μεγάλο αριθμό ασθενών και το 1900 από στοιχεία που είναι καταγραμμένα σε πρακτικά υπολογίζεται ότι σε κάθε ιατρό αντιστοιχούσαν 25 ασθενείς. Κατά καιρούς χρησιμοποιήθηκαν και γιατροί που δεν άνηκαν στο μόνιμο προσωπικό του θεραπευτηρίου.¹⁴

¹⁴ «Από τη λειτουργία του Ευαγγελισμού μέχρι και το 1900», π. *Νοσοκομειακά χρονικά*, πανηγυρική έκδοση για τα εκατό χρόνια του θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» 1884 και τα σαράντα χρόνια της ένωσης επιστημονικού προσωπικού του θεραπευτηρίου 1943, τεύχη 1-2, Ιαν-Ιουν, Αθήνα 1984, σελ. 70-73

Θέλοντας να απεικονίσουμε τις εναλλαγές του ιατρικού προσωπικού για αυτή την περίοδο στον παρακάτω πίνακα αναφέρεται για το κάθε έτος πόσοι διευθυντές υπήρχαν, πόσοι επιμελητές, πόσοι βοηθοί και πόσοι ήταν στο σύνολο τους. Επίσης στον πίνακα καταγράφονται πόσες κλίνες υπήρχαν και πόσες αντιστοιχούσαν ανά γιατρό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Αναλογία κλινών ανά ιατρό για τα έτη 1884 – 1900

ΕΤΟΣ	ΓΙΑΤΡΟΙ				ΚΛΙΝΕΣ	ΚΛΙΝΕΣ ΑΝΑ ΠΑΤΡΟ
	ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ	ΕΠΙΜΕ-ΛΗΤΕΣ	ΒΟΗΘΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ		
1884	2	1	3	6	48	8
1885	2	1	3	6	95	16
1886	2	1	3	6	95	16
1887	2	1	3	6	95	16
1888	2	1	3	6	111	19
1889	2	1	3	6	133	22
1890	2	1	3	6	133	22
1891	2	1	3	6	133	22
1892	2	1	3	6	133	22
1893	2	1	3	6	138	23
1894	2	1	3	6	138	23
1895	2	1	3	6	138	23
1896	2	1	3	6	138	23
1897	2	1	3	6	138	23
1898	2	1	3	6	138	23
1899	2	1	3	6	171	29
1900	2	1	3	6	171	29

Πηγή: 100 χρόνια επιστημονικής προσφοράς του θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» στην υγεία του λαού, Αθήνα 1884, σελ. 7 – 40

Από τον παραπάνω πίνακα βλέπουμε ότι ενώ υπάρχει συνεχή αύξηση των κλινών και προφανώς των ασθενών, ο αριθμός των ιατρών παραμένει ίδιος. Από οχτώ κλίνες που αντιστοιχούσαν αρχικά στον κάθε ιατρό, μέχρι το 1900 έφτασαν τις 29 κλίνες ανά ιατρό. Προφανώς οι ελλείψεις ήταν μεγάλες και η αύξηση του ιατρικού προσωπικού απαραίτητη ώστε να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες του θεραπευτηρίου που συνεχώς αυξάνονταν.

2.3.2 Νοσηλευτικό – Διοικητικό προσωπικό

Πολλές από τις εκπαιδευόμενες της «Σχολής Αδελφών Νοσοκόμων» συνέχισαν το έργο τους ως νοσοκόμες με την άμεση πρόσληψη τους στο θεραπευτήριο. Το πρώτο δηλαδή νοσηλευτικό προσωπικό του Ευαγγελισμού προερχόταν από την Σχολή που στην ουσία ήταν και η αφορμή για την ίδρυση του θεραπευτηρίου. Οι αναφορές σχετικά με το νοσηλευτικό προσωπικό είναι περιορισμένες.

Σχετικά με το διοικητικό προσωπικό τα στοιχεία που αναφέρονται στην συγκεκριμένη περίοδο περιορίζονται στο Διοικητικό Συμβούλιο(Δ.Σ.). Από το 1884 έως το 1901 υπήρξε ένα Διοικητικό Συμβούλιο και αποτελούταν από τέσσερα Μέλη, δύο Ταμίες, δύο Γραμματείς, έναν Έφορο, τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο. Ήταν το πρώτο Δ.Σ του Θεραπευτηρίου και τα έντεκα μέλη που το αποτελούσαν ήταν γυναίκες. Αναλυτικότερα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Α΄ Διοικητικό Συμβούλιο

1884	Ιφιγένεια Α. Συγγρού	Πρόεδρος	απεχώρησε	1901
1884	Βαρίγκα Ρέινεκ	Αντιπρόεδρος	»	1901
1884	Ελένη Ν. Μαυροκορδάτου	Ταμίας	»	1885
1884	Ειρήνη Μαυρομάτη	Γραμματέας	»	1891
1884	Αλεξάνδρα Παππούδωφ	Μέλος	»	1901
1884	Ειρήνη Ρεβελάκη	Μέλος	»	1901
1885	Σοφία Δάλλα	Γραμματέας	απεχώρησε	1888
1888	Πολυξένη Κ. Κωστή	Μέλος	»	1889
1888	Ονωρίνα Κουρκουμέλη	Μέλος	»	1889
1889	Πηνελόπη Περβάνογλου	Ταμίας	»	1897
1891	Βικτορία Ι. Ιωάννου	Έφορος	»	1901

Πηγή: Λεύκωμα πενήτηκονταετηρίδας του θεραπευτηρίου « Ευαγγελισμός » (1881 – 1934), Αθήνα Παπαδιαμαντοπούλου 44, σελ. 63

Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνεται ότι τα μέλη του Α΄ Διοικ.Σ. δεν είχαν καθορισμένο χρονικό διάστημα θητείας για τις θέσεις που είχαν στο Δ.Σ. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος για παράδειγμα παρέμειναν στην ίδια θέση για 18 χρόνια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΟ 1901 ΕΩΣ ΤΟ 1922

3.1 ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΥ ΚΛΙΝΩΝ

Η εξέλιξη των κτιριακών εγκαταστάσεων του Ευαγγελισμού είναι συνεχής. Το 1901 έγιναν βελτιώσεις σε όλα τα κτίρια του θεραπευτηρίου και οι κλίνες ανήλθαν στις 200. Το 1902 τα 5 ιδιαίτερα δωμάτια που είχαν θέα στον κήπο αντικαταστάθηκαν από 10 καινούρια και μεγαλύτερα. Τώρα οι κλίνες έφτασαν τις 215. Την ίδια χρονιά μεγάλωσαν το νέο μαγειρείο, ανακαίνισαν το παλιό και έγιναν διάφορες οικοδομικές βελτιώσεις.

Το 1903 εκτελώντας το κληροδότημα της Φαιναρέτης Έρβερτ έγινε προσθήκη ανατολικής πτέρυγας στο Περίπτερο του Αγ. Στεφάνου για την νοσηλεία φθισιώντων με την επωνυμία «Παράρτημα Γεωργίου Σταύρου και Γεωργίου Φουγκ». Επίσης ανακαινίσθηκαν τα υπόγεια του κεντρικού κτιρίου και προστέθηκαν σε αυτά νέα διαμερίσματα. Σε αυτά εγκατέστησαν το αμφιθέατρο, το χημείο, αίθουσα ορθοπεδικών, τα εξωτερικά ιατρεία παθολογικού, χειρουργικού και γυναικολογικού, το φαρμακείο και τέλος τον σκοτεινό θάλαμο για τις ακτίνες Roentgen με το εμφανιστήριο ακτινογραφικών πλακών. Έγινε και προσθήκη δύο δωματίων όπου το ένα αποτελούσε το γραφείο της Διευθύντριας και το άλλο ήταν το δωμάτιο διαμονής της.

Το 1907 λόγω πληθώρας ασθενών τοποθετήθηκαν επιπλέον κλίνες στους προθάλαμους αλλά και στους διαδρόμους. Το 1912 εγκρίθηκαν σχέδια για την οικοδομική επέκταση του νοσοκομείου για την ανέγερση α) ενός κτιρίου, επέκταση του κεντρικού, με δύο ορόφους και ισόγειο με 70 κλίνες ασθενών και δύο χειρουργεία, β) ενός κτιρίου για την βοηθητική υπηρεσία (μαγειρεία, πλυντήριο και ιματιοθήκη) και γ) ναού. Την 25^η Μαρτίου του 1912 κατετέθη ο θεμέλιος λίθος του Ιερού ναού του νοσοκομείου και την 23^η Ιουνίου της ίδιας χρονιάς ξεκίνησαν οι εργασίες για την νέα πτέρυγα ασθενών που όμως καθυστέρησε πολύ να ολοκληρωθεί λόγω των πολέμων που μεσολαβήσαν.

Το 1913 αποπερατώθηκαν οι εργασίες ανεγέρσεως του ναού και ξεκίνησε η ανέγερση τρίτου ορόφου στον οίκο των Αδελφών. Συγχρόνως διεκόπη η νοσηλεία φθισιώντων στο περίπτερο του Αγ. Στεφάνου. Το 1914 έγινε εγκατάσταση κεντρικής θέρμανσης σε όλα τα κτίρια και άρχισαν οι εργασίες για την ανέγερση του κτιρίου βοηθητικών υπηρεσιών. Το 1915 ξεκίνησε να κτίζεται δεύτερος όροφος στο περίπτερο του Αγ. Στεφάνου. Παράλληλα αποπερατώθηκε η ανέγερση της πτέρυγας Ανδρέα Συγγρού και ξεκίνησε να λειτουργεί στις 29 Μαΐου του 1916. Η πτέρυγα αυτή αποτελούταν από δύο ορόφους, ένα ισόγειο και ένα χειρουργείο που κάλυπτε απόλυτα τις τότε απαιτήσεις και περιελάμβανε 70 κλίνες ασθενών. Επίσης ολοκληρώθηκε η ανέγερση δεύτερου ορόφου στο κέντρο του Αγ. Στεφάνου που τώρα αποτελείται από 70 κλίνες. Συνολικά οι κλίνες του θεραπευτηρίου έφτασαν τις 320. Την ίδια χρονιά έγινε εγκατάσταση δύο ανελκυστήρων στο κεντρικό κτίριο. Τέλος το 1921 κατασκευάστηκε αποτεφρωτικός κλίβανος.¹⁵

3.2 ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΙΑΤΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ

Τα εξωτερικά ιατρεία στο θεραπευτήριο ξεκίνησαν να λειτουργούν 18 χρόνια μετά την έναρξη λειτουργίας του νοσοκομείου δηλαδή το 1902. Αναλυτικότερα, μέσα στο έτος αυτό ξεκίνησαν να λειτουργούν η Αίθουσα Ορθοπεδικών, το Δωμάτιο Λαρυγγοσκοπίας, ο Θάλαμος Ακτίνων Roentgen με εμφανιστήριο, το Παθολογικό Ιατρείο, το Χειρουργικό και τέλος το Γυναικολογικό Ιατρείο. Μέχρι και το 1913 δεν καταγράφεται κάποια εξέλιξη σχετικά με τα εξωτερικά ιατρεία, το 1914 όμως λειτούργησαν δύο Παθολογικά ιατρεία, δύο Χειρουργικά και ένα ανεξάρτητο Χειρουργικό Ιατρείο που το 1916 διέκοψαν τη λειτουργία του. Για την περίοδο που αναφερόμαστε σε αυτό το κεφάλαιο η τελευταία εξέλιξη σχετικά με τα εξωτερικά ιατρεία ήταν το 1920 που ξεκίνησαν να λειτουργούν δύο ακόμη Παθολογικά ιατρεία, ανεξάρτητα.¹⁶

¹⁵ «Η εξέλιξη κτιρίων του αριθμού κλινών και των εγκαταστάσεων του Θεραπευτηρίου», π. *Νοσοκομειακά χρονικά*, πανηγυρική έκδοση για τα εκατό χρόνια του θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» 1884 και τα σαράντα χρόνια της ένωσης επιστημονικού προσωπικού του θεραπευτηρίου 1943, τεύχη 1-2, Ιαν-Ιουν, Αθήνα 1984, σελ. 81-82

¹⁶ «Εξέλιξη Εξωτερικών Ιατρείων του Θεραπευτηρίου Ευαγγελισμός», π. *Νοσοκομειακά χρονικά*, πανηγυρική έκδοση για τα εκατό χρόνια του θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» 1884 και τα σαράντα χρόνια της ένωσης επιστημονικού προσωπικού του θεραπευτηρίου 1943, τεύχη 1-2, Ιαν-Ιουν, Αθήνα 1984, σελ. 111

Μετά την έναρξη λειτουργίας του Επιστημονικού Εργαστηρίου –Ακτίνες «Ρέγκεν» που έγινε το 1897 το επόμενο εργαστήριο έγινε το 1900. Κατασκευάστηκαν ένα Μικροβιολογικό Εργαστήριο, ένα Χημείο και επιπλέον απέκτησαν νέα συσκευή Roentgen. Το 1903 στο ισόγειο του κεντρικού κτιρίου λειτούργησαν δύο ακόμη Χημεία. Το 1915 το Επιστημονικό Εργαστήριο μετατράπηκε σε Χημικό, Μικροβιολογικό και Παθολογοανατομικό. Τέλος το 1919 ξεκίνησε να λειτουργεί Ακτινολογικό Εργαστήριο.¹⁷

Μέχρι το 1922 έγιναν 115.828 Εργαστηριακές εξετάσεις περίπου, για κάποιες χρονιές δεν βρέθηκε ο αριθμός εξετάσεων. Αναλυτικότερα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Αριθμός εργαστηριακών εξετάσεων 1903 - 1922

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
1903	2350
1904	2700
1905	2970
1906	3921
1907	4449
1908	5823
1909	8219
1910	10330
1911	11145
1912	12045
1913	3649
1914	2605
1915	5495
1916	10408
1917	10734
1918	Δεν βρέθηκαν στοιχεία
1919	Δεν βρέθηκαν στοιχεία

¹⁷ «Χρονικό ανάπτυξης των εργαστηρίων του Θεραπευτηρίου Ευαγγελισμός 1884-1983», π. Νοσοκομειακά χρονικά, πανηγυρική έκδοση για τα εκατό χρόνια του θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» 1884 και τα σαράντα χρόνια της ένωσης επιστημονικού προσωπικού του θεραπευτηρίου 1943, τεύχη 1-2, Ιαν-Ιουν, Αθήνα 1984,σελ. 114

1920	Δεν βρέθηκαν στοιχεία
1921	Δεν βρέθηκαν στοιχεία
1922	10985
Σύνολο	115828

Πηγή: Νοσοκομειακά χρονικά, πανηγυρική έκδοση για τα εκατό χρόνια του θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» 1884 και τα σαράντα χρόνια της ένωσης επιστημονικού προσωπικού του θεραπευτηρίου 1943, Αθήνα, 1984, σελ. 121

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι ο αριθμός των εξετάσεων από το 1903, που ξεκίνησαν να λειτουργούν τα εργαστήρια, έως το 1922 παρουσιάζει αυξητική πορεία με εξαίρεση την περίοδο 1912-1917 που παρατηρείται μείωση των ασθενών που νοσηλεύτηκαν και των ασθενών που εξετάστηκαν στα εξωτερικά ιατρεία και μείωση των εργαστηριακών εξετάσεων εξ' αιτίας της εμπόλεμης κατάστασης.

3.3 ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1901-1922

3.3.1 Ιατρικό προσωπικό

Από το 1901 όπου αντιστοιχούσαν τριάντα τρεις κλίνες ανά ιατρό βλέπουμε ότι θα ξεκινήσει μια αύξηση του προσωπικού ανάλογη με τις κλίνες. Παρ' όλο λοιπόν που οι κλίνες εξακολουθούσαν να αυξάνονται, μέχρι και το 1922 στον κάθε ιατρό αναλογούσαν τρεις κλίνες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Αναλογία κλινών ανά ιατρό για τα έτη 1901 - 1922

ΕΤΟΣ	ΓΙΑΤΡΟΙ			ΣΥΝΟΛΟ	ΚΛΙΝΕΣ	ΚΛΙΝΕΣ ΑΝΑ ΓΙΑΤΡΟ
	ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ	ΕΠΙΜΕ- ΛΗΤΕΣ	ΒΟΗΘΟΙ			
1901	2	1	3	6	200	33
1902	2	1	6	11	215	20

1903	2	1	6	11	215	20
1904	2	3	6	12	215	18
1905	3	4	6	13	215	18
1906	3	4	6	13	215	18
1907	3	4	7	13	215	18
1908	3	2	13	18	215	12
1909	3	3	13	19	215	11
1910	3	3	14	20	215	11
1911	3	4	14	21	215	10
1912	3	5	18	26	215	8
1913	3	4	13	20	215	11
1914	9	5	25	39	215	6
1915	7	6	48	61	215	4
1916	6	6	37	50	320	6
1917	6	6	34	47	320	6
1918	6	9	40	55	320	6
1919	7	11	31	49	320	7
1920	9	11	30	50	320	6
1921	9	13	45	67	320	5
1922	9	15	69	93	320	3

Πηγή: 100 χρόνια επιστημονικής προσφοράς του θεραπευτηρίου "ο Ευαγγελισμός" στην υγεία του λαού, Αθήνα 1884, σελ. 42-82

3.3.2 Νοσηλευτικό – Διοικητικό προσωπικό

Από τις σύντομες αναφορές που γίνονται για το νοσηλευτικό προσωπικό βλέπουμε ότι στεγαζόντουσαν και σιτίζονταν μέσα στο οίκημα του θεραπευτηρίου σε ειδική πτέρυγα με άρτιες εγκαταστάσεις και άνετους χώρους. Από το 1913 καταγράφεται ο αριθμός των νοσηλευτριών που εργάζονταν στον Ευαγγελισμό. Από το 1913 λοιπόν που ήταν 68 νοσηλευτές

και νοσηλεύτριες, αν και στο ενδιάμεσο διάστημα υπήρξαν αρκετές μεταβολές, το 1922 έφτασαν τους 87.¹⁸

Η εξέλιξη του νοσοκομείου δεν περιορίζεται στις κτιριακές υποδομές αλλά επεκτείνεται και στην εσωτερική οργάνωση του θεραπευτηρίου. Εκτός από το Διοικητικό Συμβούλιο που ασκεί την ανώτατη εποπτεία και τον έλεγχο της λειτουργίας του Ιδρύματος, την περίοδο αυτή και ποιο συγκεκριμένα από το 1912 οι εσωτερικές υπηρεσίες του Ευαγγελισμού οργανώθηκαν έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της λειτουργίας του νοσοκομείου ασκώντας τις επιμέρους αρμοδιότητές τους. Στις υπηρεσίες αυτές προΐσταται ο Διευθυντής του θεραπευτηρίου και διακρίνονται στις εξής:

A) Η Γραμματεία στην οποία υπάγονται:

1. Η Υπηρεσία του Διοικητικού Συμβουλίου.
2. Η παρακολούθηση της Καταστάσεως του Προσωπικού.
3. Το Γραφείο Πληροφοριών.
4. Το Προσωπικό Τάξεως και Καθαριότητας.
5. Η Υπηρεσία της Διεκπεραίωσης και των Εντύπων.

B) Η Οικονομική Υπηρεσία στην οποία υπάγονται:

1. Το Γενικό Λογιστήριο.
2. Το Λογιστήριο Κινήσεως Ασθενών.
3. Το Γραφείο Προμηθειών.
4. Το Λογιστήριο Κίνησης Υλικού.
5. Η Υπηρεσία των αποθηκών.
6. Το Ταμείο.
7. Η Ιματιοθήκη (πλυντήριο, σιδερωτήριο και ραφείο).
8. Το Μαγειρείο.

¹⁸ Α. Μπαριάμη-Θ. Στασινοπούλου, *Ιστορική θεώρηση Νοσοκομειακών μονάδων στο Δήμο Αθηνών (1835-1922)*, Πτυχιακή εργασία, σελ.26

Γ) Η Τεχνική Υπηρεσία στην οποία υπάγονται:

1. Η Μελέτη και Εκτέλεση κάθε έργου οικοδομικού και συντήρησης.
2. Οι Μηχανικές εγκαταστάσεις.
3. Τα Εργαστήρια: Ηλεκτροτεχνικό, Υδραυλικό, Ξυλουργικό.¹⁹

Από τα παραπάνω βλέπουμε ότι η διάρθρωση των διοικητικών υπηρεσιών του Θεραπευτηρίου δεν διαφέρει πολύ από την διάρθρωση των σημερινών διοικητικών υπηρεσιών.

Αυτήν την περίοδο όπως και την προηγούμενη το Διοικητικό Συμβούλιο είχε σημαντικό ρόλο στην οργάνωση και εξέλιξη του νοσοκομείου. Από το 1901 έως το 1925 υπήρξαν τρία Δ.Σ. το πρώτο θήτευσε από το 1901 έως το 1908 με 10 μέλη απ' τα οποία τα δύο ήταν Γραμματείς, ένας Ταμίας, τρία Μέλη, μία Διευθύντρια, ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος. Και αυτό το Συμβούλιο όπως και το προηγούμενο το αποτελούσαν μόνο γυναίκες. Το επόμενο Δ.Σ. θήτευσε από το 1908 έως το 1910 με οχτώ μέλη και αποτελούταν από ένα Γραμματέα, δύο Έφορους, ένα Μέλος, ένα Νομικό Σύμβουλο, ένα Οικονομικό Σύμβουλο, τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο. Η διάρκεια θητείας του συγκεκριμένου Συμβουλίου σε αντίθεση με τα προηγούμενα ήταν πολύ σύντομη. Επίσης από το 1908 δεν φαίνονται να υπήρξαν άλλα γυναικεία μέλη στο Δ.Σ. τουλάχιστον μέχρι το 1934.

Το τελευταίο Δ.Σ. για αυτήν την περίοδο ήταν από το 1910 έως το 1925 και το αποτελούσαν δώδεκα μέλη απ' τα οποία ένα ήταν Γραμματέας, ένας Έφορος, ένας Νομικός Σύμβουλος, δυο Οικονομικοί Σύμβουλοι, πέντε Σύμβουλοι (δεν διευκρινίζεται ποια ήταν τα καθήκοντα τους), ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος. Και από τα τέσσερα Δ.Σ. που έχουν θητεύσει μέχρι και το 1925 τα μέλη που είχαν και τη μεγαλύτερη διάρκεια θητείας ήταν ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος.

¹⁹ Λεύκωμα πενήνταετηρίδας του Θεραπευτηρίου « Ευαγγελισμός » (1884-1934), Αθήνα Παπαδιαμαντοπούλου 44, σελ. 141-142

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Διοικητικά Συμβούλια 1901 - 1925

Β΄				
1901	Ε. Γαρδικιώτου Γρίβα	Πρόεδρος	απεχώρησε	1908
1901	Σοφία Μπαλατατζή	Αντιπρόεδρος	»	1906
1901	Ιουλία Στρέϊτ	Ταμίας	»	1908
1901	Ουρανία Βουγιούκα	Γραμματέας	»	1901
1901	Δέσποινα Βλαστού	Μέλος	»	1908
1901	Ελένη Ν. Νεγρεπόντη	Μέλος	»	1906
1901	Χριστίνα Ράϊνχαρδ	Διευθύντρια	»	1908
1902	Μαρία Στ. Γεωργαντά	Μέλος	»	1908
1906	Μαρία Χατζοπούλου	Γραμματέας	»	1908
1907	Μαρία Γρυπάρη	Μέλος	»	1908
Γ΄				
1908	Ιωάννης Αθανασάκης	Πρόεδρος	Απεχώρησε	1910
1908	Ιωάννης Χαραλάμπης	Αντιπρόεδρος	»	1910
1908	Ευθύμιος Μαργέλλος	Έφορος	»	1909
1908	Πέτρος Κανάκης	Γραμματέας	»	1910
1908	Στέφανος Π. Ράλλης	Μέλος	»	1910
1908	Ιωάννης Α. Βαλαωρίτης	Οικον. Σύμβουλος	»	1910
1908	Γεώργιος Σ. Στρέϊτ	Νομικός Σύμβουλος	»	1910
1909	Κωνσταντίνος Σούτσος	Έφορος	»	1910
Δ΄				
1910	Θησεύς Δημαράς	Πρόεδρος	Απεχώρησε	1925
1910	Κωνσταντίνος Τζηρός	Αντιπρόεδρος	»	1925
1910	Δημήτριος Μόστρας	Έφορος	»	1912
1910	Ι. Σ. Ε. Κεφαλάς	Γραμματέας	Απεβίωσε	1920
1910	Νικόλαος Καρόλου	Σύμβουλος	Απεχώρησε	1925
1910	Ιωάννης Βαλαωρίτης	Οικον. Σύμβουλος	Απεβίωσε	1914
1910	Κωνσταντ. Ρακτιβάν	Νομικός Σύμβουλος	απεχώρησε	1925
1912	Δημήτριος Αιγινήτης	Σύμβουλος	»	1925

1914	Ιωάννης Ευταξίας	Οικον. Σύμβουλος	»	1925
1914	Ιωάννης Δροανίδης	Σύμβουλος	»	1925
1925	Δημ. Νομικός	Σύμβουλος	»	1925
1925	Κωνστ. Ψαλτώφ	Σύμβουλος	»	1925

Πηγή: Λεύκωμα πενήτηκονταετηρίδας του θεραπευτηρίου «Ευαγγελισμός» (1884-1934), Αθήνα Παπαδιαμαντοπούλου 44, σελ. 64

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟ 1923 ΕΩΣ ΤΟ 1950

4.1 ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΥ ΚΛΙΝΩΝ

Το 1924 εγκρίθηκαν νέα σχέδια για την επέκταση του νοσοκομείου όπου αφορούσαν την ανέγερση της Κάτω Βόρειας πτέρυγας και την προσθήκη 3^{ου} ορόφου στο κτίριο των βοηθητικών υπηρεσιών. Οι εργασίες για την εκτέλεση τους ξεκίνησαν τον Οκτώβριο του 1924. Με την προσθήκη κλινών στους θαλάμους του θεραπευτηρίου ο συνολικός αριθμός τους υπερέβη τις 400. Το 1926 αποπερατώθηκε η προσθήκη του 1^{ου} τμήματος του 3^{ου} ορόφου στο κτίριο των βοηθητικών υπηρεσιών για την διαμονή του προσωπικού. Επίσης με την μεταβολή 4 θαλάμων Β΄ θέσεως του τμήματος Κάτω Συγγρού οι κλίνες ανήλθαν στις 420.

Στις 30 Μαΐου του 1927 ξεκίνησε να λειτουργεί το τμήμα της Κάτω Βόρειας Πτέρυγας και οι κλίνες αυξήθηκαν στις 474. Το 1929 ολοκληρώθηκε και άρχισε να λειτουργεί το Β΄ Χειρουργείο. Επίσης ξεκίνησαν οι εργασίες για την επέκταση του Οίκου Αδελφών κατά δύο ορόφους και η ανέγερση της Άνω Βόρειας Πτέρυγας όπου ολοκληρώθηκαν το 1930. Οι κλίνες των ασθενών έφτασαν τις 514. Στο κτίριο των βοηθητικών υπηρεσιών προστέθηκε το 2^ο τμήμα του 3^{ου} ορόφου που περιλάμβανε και αυτό θαλάμους προσωπικού. Στο διάστημα 1930-1931 έγιναν διαρρυθμίσεις στο ισόγειο του κεντρικού κτηρίου για την λειτουργία των εξωτερικών ιατρείων και των εργαστηρίων. Επίσης χώροι του κτηρίου των βοηθητικών υπηρεσιών υπέστησαν και αυτοί διαρρυθμίσεις για την εγκατάσταση νέων μαγειρείων, πλυντηρίων, σιδερωτήριων, την ιματιοθήκη, κεντρικές αποθήκες και την τραπεζαρία προσωπικού. Την ίδια χρονιά κατασκευάστηκε γέφυρα που σύνδεε το κτήριο βοηθητικών υπηρεσιών με το κεντρικό και νέα λουτρά στο ισόγειο του κεντρικού κτηρίου. Τέλος στον περίβολο αυτού κατασκευάστηκε αποθήκη εύφλεκτων υλικών.

Το 1932 άρχισε να λειτουργεί ένα δεύτερο χειρουργείο και το 1933 στους χώρους του παλιού μαγειρείου - τραπεζαρίας κάνοντας τις κατάλληλες διαρρυθμίσεις εγκατέστησαν το φαρμακείο του ιδρύματος, την Ιατρική Βιβλιοθήκη, την τραπεζαρία του ιατρικού προσωπικού και το κουρείο. Στο χώρο που προϋπήρχε το φαρμακείο, στο ισόγειο του κεντρικού κτηρίου, εγκαταστάθηκαν το Νευρολογικό Ιατρείο και το Οδοντιατρείο. Στην Παθολογική και στην Χειρουργική κλινική έγιναν αλλαγές για την προσθήκη 8 νέων θαλάμων Ββ' θέσεων, για τους ασθενείς, με 32 νέες κλίνες που συνολικά ανήλθαν στις 546. Επίσης έγιναν διαρρυθμίσεις για την βελτίωση των κεντρικών κτιρίων στους χώρους των διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών και κατασκευάστηκε υπόστεγο στο θυρωρείο της κεντρικής εισόδου.

Αλλα 4 νέα δωμάτια, πολυτελείας, κτίσθηκαν το 1934 και οι κλίνες ανήλθαν στις 550. Υπήρξαν αλλαγές στους χώρους των εξωτερικών ιατρείων και επιπλέον έγινε εγκατάσταση τηλεφωνικού κέντρου και εσωτερικών τηλεφώνων στα τμήματα του Θεραπευτηρίου, εγκατάσταση ηλεκτρικού υποσταθμού, μηχανικού ψυγείου και παγοποιείου. Το 1935 έγινε εγκατάσταση διοχετεύσεως θερμού και ψυχρού ύδατος σε όλα τα τμήματα του νοσοκομείου. Νέος αποτεφρωτικός κλίβανος εγκαταστάθηκε το 1936 και το 1937 ξεκίνησαν εργασίες για την επέκταση του Οίκου και της Σχολής Αδελφών με την ανέγερση νέου πενταόροφου κτηρίου.* Στο κτίριο βοηθητικών υπηρεσιών στον χώρο των μαγειρείων προστέθηκε μεσώροφος όπου χρησιμοποιήθηκε ως τραπεζαρία για το κατώτερο προσωπικό. Το 1939 άρχισαν οι εργασίες για την ανέγερση της πτέρυγας ΑΧΕΠΑ οι οποίες διακόπηκαν από τον πόλεμο του 1940 και την κατοχή.²⁰

Με την ολοκλήρωση της πτέρυγας ΑΧΕΠΑ το 1950 ο αριθμός των κλινών έφτασε περίπου τις 1000. Στις 5 Απριλίου της ίδιας χρονιάς έγιναν τα εγκαίνια όπου ύμνησαν τους ομογενείς της Αμερικής που πρόσφεραν ηθική αλλά και υλική βοήθεια τα χρόνια του πολέμου και επιπλέον βοήθησαν στην

* Στο διάστημα 1938 μέχρι 1953 το κτήριο της Σχολής αδελφών χρησιμοποιήθηκε όλο για νοσηλεία αρρώστων και στη Σχολή αποδόθηκε το 1953.

²⁰ «Τελετή εγκαινίων της πτέρυγας ΑΧΕΠΑ στις 5 Απριλίου 1950», π. *Νοσοκομειακά χρονικά*, πανηγυρική έκδοση για τα εκατό χρόνια του θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» 1884 και τα σαράντα χρόνια της ένωσης επιστημονικού προσωπικού του θεραπευτηρίου 1943, τεύχη 1-2, Ιαν-Ιουν, Αθήνα 1984, σελ. 82-84

αποπεράτωση της πτέρυγας ΑΧΕΠΑ. Από 109.000 κυβικά μέτρα που ήταν το παλιό νοσοκομείο τώρα έφτασε τα 185.000 προστέθηκαν δηλαδή 76.000 κυβικά μέτρα στα οποία εκτός από τις κλίνες που αυξήθηκαν κατά το διπλάσιο, στο νέο κτίριο περιλαμβάνονται α) νέο λεβητοστάσιο – μηχανοστάσιο, θερμικοί και ηλεκτρικοί σταθμοί, β) νέα μαγειρεία, πλυντήρια, σιδερωτήρια, στεγνωτήρια και αποθήκες, γ) νέα χειρουργεία, δ) νέα εργαστήρια, ε) υπόγειοι διάδρομοι επικοινωνίας του παλαιού και νέου κτιρίου και στ) νέες εγκαταστάσεις σταθμού αυτοκινήτων και συνεργείων συντηρήσεως. Επιπλέον οι χώροι των εξωτερικών ιατρείων διπλασιάζονται εντός των παλαιών κτηρίων.²¹

4.2 ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΙΑΤΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ

Τα εξωτερικά ιατρεία την περίοδο 1923-1950 υπόκεινται σε διαρκείς αλλαγές. Το 1923 ξεκίνησαν να λειτουργούν τρία νέα Ε. Ιατρεία, το Οφθαλμολογικό, το ιατρείο ΩΡΛ και το Νευρολογικό. Το 1926 διεκόπη η λειτουργία του Γυναικολογικού και παράλληλα έγινε έναρξη λειτουργίας του Χειρουργικού Ιατρείου της Γ΄ Χειρουργικής Κλινικής όπου διεκόπη την επόμενη χρονιά το 1927. Το ίδιο έτος ξεκίνησαν να λειτουργούν ένα Οδοντιατρικό Ιατρείο, ένα Ουρολογικό και τέσσερα Αντιφυματικά Ιατρεία. Επιπλέον δόθηκε το δικαίωμα εισαγωγής εσωτερικών αρρώστων στους διευθυντές των ανεξάρτητων Εξωτερικών Ιατρείων (το δικαίωμα αυτό εξακολουθεί να υπάρχει και σήμερα). Το 1928 ξεκίνησε να λειτουργεί ένα Δερματολογικό και Αφροδισιακό Ιατρείο και το 1929 λειτούργησε ένα Παιδιατρικό Ιατρείο, επίσης έγινε συγχώνευση των τεσσάρων Αντιφυματικών Ιατρείων σε ένα.

Το 1931 έγινε έναρξη λειτουργίας Αντιλυσσικού Ιατρείου και το 1933 ξεκίνησε να λειτουργεί πάλι το Γυναικολογικό. Επίσης ξεκίνησε να λειτουργεί Παθολογικό Ιατρείο του Παθολογικού τμήματος. Το 1934 διακόπηκε η λειτουργία του Ουρολογικού Ιατρείου, ξεκίνησε να λειτουργεί ένα Παθολογικό Ιατρείο της Ε΄ Παθολογικής Κλινικής και ένα του Παθολογικού τμήματος Τσαμπούλα. Το 1935 διακόπηκε η λειτουργία του Ιατρείου της Ε΄ Παθολογικής Κλινικής, ξεκίνησαν να λειτουργούν πάλι το Ουρολογικό Ιατρείο

²¹ Στο ίδιο, σ. 95-96

και το τρίτο Χειρουργικό Ιατρείο της Γ΄ Χειρουργικής Κλινικής και τα δύο Παθολογικά Ιατρεία των Παθολογικών τμημάτων συγχωνεύτηκαν σε ένα. Το 1936 ξαναρχίζει η λειτουργία δύο Παθολογικών Ιατρείων των Παθολογικών τμημάτων Ν. Λοράνδου και Π. Καλογήρου και διακόπηκε η λειτουργία του Γυναικολογικού.

Το 1938 λειτούργησε το Πέμπτο Παθολογικό Ιατρείο της Ε΄ Παθολογικής Κλινικής και το 1940 το Παθολογικό Ιατρείο του Παθολογικού τμήματος Χανιώτη. Το 1942 διακόπηκε η λειτουργία των Παθολογικών Ιατρείων της Ε΄ Παθολογικής Κλινικής και των Παθολογικών Τμημάτων Π. Καλογήρου και Χανιώτη. Επίσης ξεκίνησε να λειτουργεί Παθολογικό Ιατρείο της Προπαιδευτικής Παθολογικής Κλινικής και Ειδικής Νοσολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το 1943 λειτούργησε Χειρουργικό Ιατρείο της Προπαιδευτικής Πανεπιστημιακής Χειρουργικής Κλινικής και το 1944 λειτούργησαν ένα Ιατρείο Χειρουργικής Παίδων και Ορθοπεδικής της αντίστοιχης Πανεπιστημιακής Κλινικής και ένα Ανεξάρτητο Καρδιολογικό Ιατρείο.

Το 1945 διακόπηκε η λειτουργία του Ανεξάρτητου Καρδιολογικού Ιατρείου και του Χειρουργικού Ιατρείου της Προπαιδευτικής Πανεπιστημιακής Χειρουργικής Κλινικής. Τέλος το 1950 διακόπηκε η λειτουργία του Αντιφυματικού Ιατρείου και μεταφέρθηκε στο παράρτημα του «Ευαγγελισμού» Γ. Σταύρου και Γ. Φουγκ.²² Το 1942 παρατηρήθηκε μείωση των ασθενών στα εξωτερικά ιατρεία που για ένα διάστημα έκλεισαν λόγω των κρουσμάτων τύφου που παρουσιάστηκαν σε ασθενείς αλλά και σε προσωπικό. Τέσσερα μέλη του προσωπικού όπου οι τρεις ήταν επίλεκτοι επιστήμονες έχασαν την ζωή τους εκπληρώνοντας το καθήκον τους. Έπειτα από αυτό το γεγονός λήφθηκαν αυστηρά υγειονομικά μέτρα.²³

Την περίοδο αυτή οι αλλαγές συνεχίζονται και στα εργαστήρια. Το 1923 το Μικροβιολογικό Εργαστήριο ανεξαρτητοποιήθηκε και το Χημικό εργαστήριο

²² «Εξέλιξη Εξωτερικών Ιατρείων του Θεραπευτηρίου Ευαγγελισμού», π. *Νοσοκομειακά χρονικά*, πανηγυρική έκδοση για τα εκατό χρόνια του θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» 1884 και τα σαράντα χρόνια της ένωσης επιστημονικού προσωπικού του θεραπευτηρίου 1943, τεύχη 1-2, Ιαν-Ιουν, Αθήνα 1984, σ. 112-113

²³ «Έκθεσης των κυριότερων γεγονότων του Θεραπευτηρίου», π. *Νοσοκομειακά χρονικά*, πανηγυρική έκδοση για τα εκατό χρόνια του θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» 1884 και τα σαράντα χρόνια της ένωσης επιστημονικού προσωπικού του θεραπευτηρίου 1943, τεύχη 1-2, Ιαν-Ιουν, Αθήνα 1984, σ. 93

διέκοψε την λειτουργία του. Το 1928 ιδρύθηκε Καρδιολογικό Εργαστήριο υπαγόμενο στην Α΄ Παθολογική Κλινική και το 1929 ξεκίνησε να λειτουργεί Εργαστήριο Βασικού Μεταβολισμού (Προμήθεια μηχανήματος προσδιορισμού της θεμελιώδους μεταμείψεως «εναλλαγής» της ύλης). Το ίδιο έτος το Ακτινολογικό εργαστήριο μετατράπηκε σε Ακτινοδιαγνωστικό και Ακτινοθεραπευτικό. Η τελευταία μεταβολή στα εργαστήρια μέχρι το 1950 έγινε το 1931 όπου το Μικροβιολογικό εργαστήριο διαιρέθηκε σε Βιοχημικό και σε Μικροβιολογικό.²⁴

Εργαστηριακές εξετάσεις που έγιναν αυτή την περίοδο (1923 έως 1950) καταγράφονται στον παρακάτω πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Αριθμός εργαστηριακών εξετάσεων 1923 -1950

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
1923	11089
1924	15200
1925	17200
1926	20115
1927	40714
1928	38310
1929	49778
1930	55794
1931	50244
1932	60268
1933	68440
1934	89261
1935	92729
1936	107132
1937	103098
1938	102263

²⁴ «Χρονικό ανάπτυξης των Εργαστηρίων του Θεραπευτηρίου Ευαγγελισμός 1884-1983», π. Νοσοκομειακά χρονικά, πανηγυρική έκδοση για τα εκατό χρόνια του θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» 1884 και τα σαράντα χρόνια της ένωσης επιστημονικού προσωπικού του θεραπευτηρίου 1943, τεύχη 1-2, Ιαν-Ιουν, Αθήνα 1984, σ. 114

1939	101957
1940	80921
1941	39567
1942	37481
1943	51061
1944	54607
1945	58540
1946	65500
1947	70250
1948	80300
1949	88900
1950	100860
Σύνολο	1751579

Πηγή: Νοσοκομειακά χρονικά, πανηγυρική έκδοση για τα εκατό χρόνια του θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» 1884 και τα σαράντα χρόνια της ένωσης επιστημονικού προσωπικού του θεραπευτηρίου 1943, Αθήνα 1984, σελ. 121

Και αυτή την περίοδο όπως και την προηγούμενη οι εργαστηριακές εξετάσεις κάθε χρόνο αυξάνονται σταθερά εκτός από το διάστημα 1940-1942 που παρατηρείται μείωση των εργαστηριακών εξετάσεων που οφείλεται στην κάλυψη μεγάλου αριθμού κλινών από τραυματίες πολέμου που δεν είχαν ανάγκη εφαρμογής διαγνωστικών μεθόδων.²⁵ Η αύξηση των εξετάσεων κάθε έτος πιθανόν οφείλεται στην δημιουργία νέων εργαστηρίων αλλά και στην συνεχή αναβάθμιση τους.

²⁵ «Έκθεσης των κυριότερων γεγονότων του Θεραπευτηρίου», π. Νοσοκομειακά χρονικά, πανηγυρική έκδοση για τα εκατό χρόνια του θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» 1884 και τα σαράντα χρόνια της ένωσης επιστημονικού προσωπικού του θεραπευτηρίου 1943, τεύχη 1-2, Ιαν-Ιουν, Αθήνα 1984, σ. 93

4.3 ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1923 ΕΩΣ ΤΟ 1950

4.3.1 Ιατρικό προσωπικό

Ο αριθμός των κλινών αυξάνεται με μεγάλους ρυθμούς το ίδιο όμως συμβαίνει και με τον αριθμό των ιατρών. Το 1950 οι κλίνες είχαν φτάσει τις 680 και ο αριθμός των ιατρών τους 464. Αναλογικά αντιστοιχούσαν ανά μία κλίνη 1,5 ιατροί. Μεγάλη βελτίωση αν αναλογιστεί κανείς ότι στις αρχές της λειτουργίας του Ευαγγελισμού είχαν φτάσει σε ένα γιατρό να αντιστοιχούν 33 κλίνες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Αναλογία κλινών ανά ιατρό για τα έτη 1923 - 1950

ΕΤΟΣ	ΓΙΑΤΡΟΙ			ΣΥΝΟΛΟ	ΚΛΙΝΕΣ	ΚΛΙΝΕΣ ΑΝΑ ΓΙΑΤΡΟ
	ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ	ΕΠΙΜΕ- ΛΗΤΕΣ	ΒΟΗΘΟΙ			
1923	14	17	-	-	-	-
1924	13	19	-	-	-	-
1925	13	19	-	-	-	-
1926	15	22	125	162	420	3
1927	14	22	123	159	474	3
1928	15	19	111	145	474	3
1929	17	21	187	225	474	2
1930	17	21	192	230	514	2
1931	19	21	198	238	514	2
1932	19	21	198	238	514	2
1933	21	28	199	248	546	2
1934	21	27	220	269	550	2
1935	23	33	225	281	550	2
1936	24	36	235	294	550	2
1937	24	40	220	285	550	2
1938	24	45	224	293	630	2

1939	24	44	184	254	630	2
1940	27	44	206	279	630	2
1941	29	49	290	368	630	2
1942	26	40	240	306	654	2
1943	24	42	200	264	654	2
1944	26	45	215	283	654	2
1945	25	47	210	279	654	2
1946	25	50	240	312	654	2
1947	25	54	290	366	680	2
1948	25	54	320	396	680	2
1949	25	56	308	386	680	2
1950	24	57	385	464	680	1,5

Πηγή: 100 χρόνια επιστημονικής προσφοράς του θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» στην υγεία του λαού, Αθήνα 1884, σελ. 84-409

4.3.2 Νοσηλευτικό – Διοικητικό προσωπικό

Κάνοντας και μία σύντομη αναφορά για το νοσηλευτικό προσωπικό πρέπει να πούμε ότι από το 1923 που ο αριθμός του νοσηλευτικού προσωπικού ήταν 84, το 1950 έφτασε στους 347, δηλαδή σχεδόν τριπλασιάστηκε.²⁶

Αν και από το 1912 υπήρξε εσωτερική οργάνωση του νοσοκομείου και στις διοικητικές υπηρεσίες, τα στοιχεία που εξακολουθούν να καταγράφονται για το διοικητικό προσωπικό περιορίζονται και πάλι στο Δ.Σ. Το πρώτο Δ.Σ. της περιόδου το αποτελούσαν έξι μέλη, δύο Μέλη, ένας Διευθυντής Υγιεινής, δύο Αντιπρόεδροι και ο πρόεδρος. Η διάρκεια θητείας τους ήταν σύντομη, περίπου ένα έτος (1925-1926).

²⁶ 100 χρόνια επιστημονικής προσφοράς του θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» στην υγεία του λαού, Αθήνα 1884, σελ.84-409

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: Ε΄ Διοικητικό Συμβούλιο**Ε΄**

3-7-1925	Ι. Νικολόπουλος	Αντιπρόεδρος	απεχώρησε	13-8-1926
3-7-1925	Κ. Βαρβαρέσος	Μέλος	»	23-8-1926
3-7-1925	Φ. Κοπανάρης	Διευθυντής Υγιεινής	»	27-10-1926
3-7-1925	Β. Κουρεμένος	Μέλος	»	27-10-1926
3-7-1925	Π. Μεγαλείδης	Πρόεδρος	»	27-10-1926
3-7-1925	Α. Πασπάτης	Αντιπρόεδρος	»	23-8-1926

Στις 14 Ιουλίου του 1925 τα μέλη του παραπάνω Διοικητικού Συμβουλίου απεχώρησαν προσωρινά χωρίς να υποβάλλουν παραιτήσεις διότι έκριναν ότι διορίστηκαν παρά της Εκτελεστικής εξουσίας. Με Νομοθετικό Διάταγμα της Δικτατορίας στις 9 Φεβρουαρίου του 1926 αναγνωρίστηκε έγκυρος ο διορισμός τους και από τις 20 του ίδιου μήνα επανήλθαν στις θέσεις τους αναλαμβάνοντας ξανά τα καθήκοντα τους. (παράρτημα 3)

Το δεύτερο Δ.Σ. θήτευσε από το 1926 έως το 1931, αποτελούταν από δεκατρία μέλη όπου δύο θήτευσαν ως Πρόεδροι, δύο ως Αντιπρόεδροι και οι υπόλοιποι αναφέρονται ως Μέλη. Οι πληροφορίες που υπάρχουν καταγραμμένες σχετικά με το τρίτο Δ.Σ. αυτής της περιόδου δεν αναφέρουν την ακριβή διάρκεια θητείας τους. Ξεκίνησε το 1931, το αποτελούσαν δεκαπέντε μέλη, ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος και οι υπόλοιποι δεκατρείς που και πάλι καταγράφονται ως Μέλη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: Διοικητικά Συμβούλια 1926 - 1934**Ζ΄**

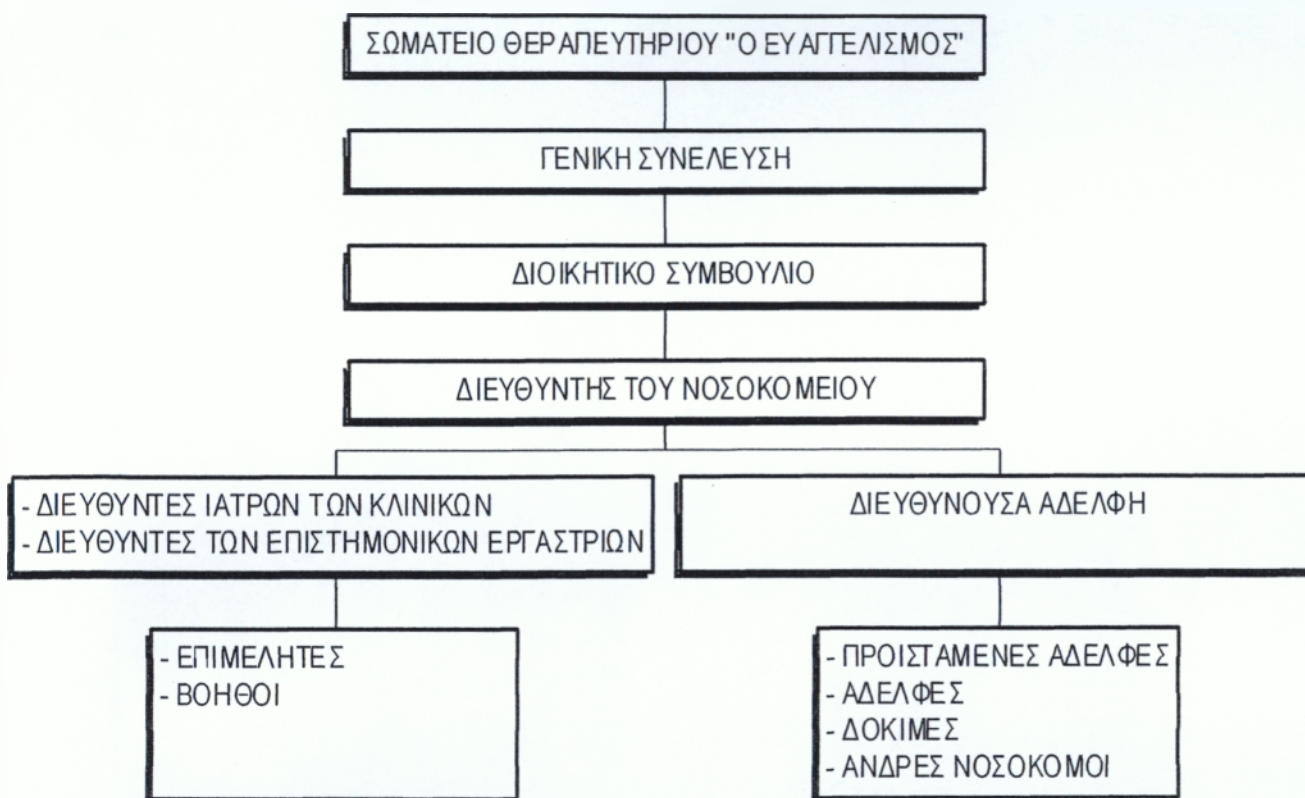
4-10-1926	Α. Φίλων	Μέλος	Απεχώρησε	1929
4-10-1926	Δ. Παππούλιας	Αντιπρόεδρος	»	1927
		Πρόεδρος		1928
4-10-1926	Π. Σταθόπουλος	Μέλος	»	17-1-1927
4-10-1926	Β. Κουρεμένος	Μέλος	»	11-7-1927
4-10-1926	Π. Μεγαλείδης	Πρόεδρος	»	10-1927

4-10-1926	Α. Πασπάτης	Μέλος	»	-
11-11-1926	Π. Τσιμπιδάρος	Αντιπρόεδρος	»	1929
5-5-1927	Α. Κατσογιάννης	Μέλος	»	-
26-9-1927	Κ. Βλάχος	Μέλος	»	-
16-1-1928	Ι. Θεοφανόπουλος	Μέλος	»	-
22-4-1929	Ι. Καψάλης	Μέλος	»	-
8-1-1931	Σ. Παπαντωνάκης	Μέλος	»	-
8-1-1931	Δ. Νομικός	Μέλος	»	-
Η΄				
6-11-1931	Σ. Παπαντωνάκης	Αντιπρόεδρος	απεχώρησε	-
6-11-1931	Ι. Καψάλης	Μέλος	απεβίωσε	1934
6-11-1931	Δ. Παππούλιας	Πρόεδρος	απεβίωσε	13-7-1932
6-11-1931	Ι. Θεοφανόπουλος	Μέλος	Απεχώρησε	-
6-11-1931	Α. Κατσογιάννης	Μέλος	»	-
6-11-1931	Δ. Νομικός	Μέλος	»	-
6-11-1931	Κ. Βλάχος	Μέλος	Απεβίωσε	2-12-1932
6-11-1931	Π. Τσιμπιδάρος	Μέλος	απεχώρησε	-
17-9-1932	Α. Σβώλος	Μέλος	»	-
17-9-1932	Α. Κορίζης	Μέλος	απεχώρησε	-
19-2-1934	Μ. Γερουλάνος	Μέλος	»	-
19-2-1934	Α. Αναστασόπουλος	Μέλος	»	-
19-2-1934	Α. Σταθάτος	Μέλος	»	1934
24-9-1934	Τ. Μελετόπουλος	Μέλος	»	-
9-10-1934	Ν. Καπερώνης	Μέλος	»	-

Πηγή: Λεύκωμα πενήνταετηρίδος του θεραπευτηρίου «Ευαγγελισμός» (1884-1934), Αθήνα Παπαδιαμαντοπούλου 44, σελ. 65-66

Με βάση το Διάταγμα της 09/02/1926 Αριθμ. Φύλ. 49 γίνεται μία προσπάθεια παρουσίασης της διαρρύθμισης και οργάνωσης του Θεραπευτηρίου Ευαγγελισμός μέσα από το οργανόγραμμα στη σελ. 38

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΥ "Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ" 1926

ΠΗΓΗ : Β Δ., Φ.Ε.Κ. 49 / 9.2.1926.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΟ 1884 ΕΩΣ ΤΟ 1950

5.1 ΚΙΝΗΣΗ ΑΣΘΕΝΩΝ ΤΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ (1884-1950)

Τόσο από την εξέλιξη και επέκταση των κτιριακών υποδομών του νοσοκομείου όσο και από την συνεχή αύξηση των κλινών μπορεί να διαπιστωθεί ότι κάθε χρόνο ο αριθμός των ασθενών που νοσηλεύονταν στο θεραπευτήριο αυξανόταν με μεγάλο ρυθμό. Από την ίδρυση του μέχρι και το 1950 οι ασθενείς που νοσηλεύονταν ανά έτος στον Ευαγγελισμό ξεπέρασαν τους 131.000. Η τόσο μεγάλη αύξηση του αριθμού των εισαχθέντων ασθενών πιθανότατα οφείλεται και στην γενικότερη βελτίωση και ανάπτυξη της ιατρικής επιστήμης, η οποία είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του χρόνου νοσηλείας λόγω του ότι σε μικρότερα διαστήματα αντιμετωπιζόνταν περισσότερες ασθένειες.²⁷

Αναλυτικότερα στοιχεία σχετικά με την κίνηση ασθενών καταγράφονται στον παρακάτω πίνακα, ο οποίος περιορίζεται μέχρι το 1933 λόγω έλλειψης στοιχείων για τα επόμενα έτη.

²⁷ Α. Μπαριάμη – Θ. Στασινοπούλου, Ιστορική θεώρηση Νοσοκομειακών μονάδων στο Δήμο Αθηνών (1835 – 1822), Πτυχιακή Εργασία, σελ.29

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: Κίνηση ασθενών του Θεραπευτηρίου για τα έτη 1884 - 1933

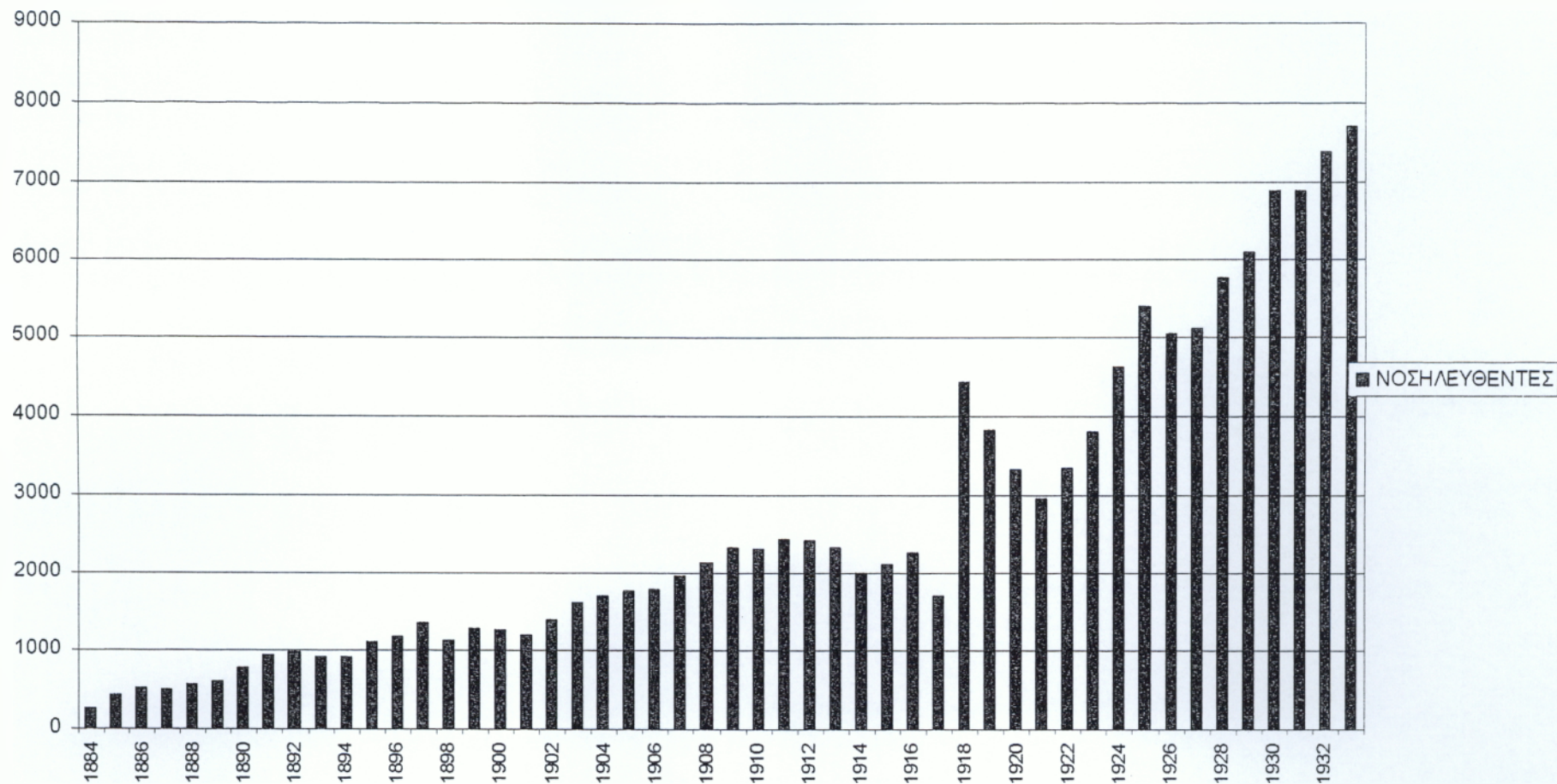
ΕΤΗ	ΝΟΣΗΛΕΥΘΕΝΤΕΣ	ΕΤΗ	ΝΟΣΗΛΕΥΘΕΝΤΕΣ
1884	258	1909	2316
1885	443	1910	2301
1886	512	1911	2428
1887	490	1912	2402
1888	565	1913	2326
1889	601	1914	1992
1890	784	1915	2109
1891	927	1916	2263
1892	980	1917	1694
1893	916	1918	4421
1894	911	1919	3813
1895	1104	1920	3327
1896	1168	1921	2944
1897	1340	1922	3345
1898	1134	1923	3803
1899	1290	1924	4618
1900	1265	1925	5403
1901	1203	1926	5056
1902	1398	1927	5127
1903	1603	1928	5774
1904	1682	1929	6086
1905	1753	1930	6887
1906	1789	1931	6889
1907	1952	1932	7387
1908	2132	1933	7723

Πηγή: Λεύκωμα πεντηκονταετηρίδας του θεραπευτηρίου « Ευαγγελισμός » (1884-1934), Αθήνα Παπαδιαμαντοπούλου 44, σελ.109

Από την καταγραφή των στοιχείων στον πίνακα 10 βλέπουμε ότι η αύξηση των ασθενών κάθε χρόνο είναι συνεχής. Σε κάποιες περιπτώσεις όπως την Μικρασιατική καταστροφή το 1918 είχε σαν συνέπεια, ένα μεγάλο αριθμό τραυματιών, όπου η αύξηση τους ήταν δυσανάλογα μεγάλη. Σε πολύ

λίγες περιπτώσεις παρουσιάζεται μία ελαφρά καθοδική πορεία. Γενικότερα όμως χαρακτηρίζεται από μία συνεχώς αυξητική πορεία (ποιο ξεκάθαρα φαίνεται στο γράφημα 1 στη σελ. 42).

ΓΡΑΦΗΜΑ - 1 : ΝΟΣΗΛΕΥΘΕΝΤΕΣ ΑΝΑ ΕΤΟΣ

5.2 ΗΜΕΡΕΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΥ

Το Θεραπευτήριο Ευαγγελισμός από την σύλληψη της ιδέας για την ίδρυση του, έγινε ξεκάθαρο ότι θα λειτουργεί ως ένα φιλανθρωπικό νοσοκομείο. Πράγματι από τον πίνακα 11 που υπάρχει παρακάτω είναι σαφές ότι ένας πολύ μεγάλος αριθμός ασθενών νοσηλεύονταν δωρεάν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: Ημέρες νοσηλείας για τα έτη 1884 - 1933

ΕΤΗ	ΗΜΕΡΕΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ	ΔΩΡΕΑΝ	ΜΕ ΠΛΗΡΩΜΗ
1884	11.883	9.518	2.365
1885	19.548	14.329	5.219
1886	25.854	16.752	9.102
1887	28.574	20.675	7.899
1888	31.734	23.286	8.448
1889	32.117	25.064	7.053
1890	39.507	32.788	6.719
1891	40.020	30.935	9.085
1892	40.923	29.634	11.289
1893	41.463	32.050	9.413
1894	37.464	27.751	9.713
1895	44.620	35.000	9.620
1896	45.947	38.552	7.395
1897	58.180	52.470	5.703
1898	47.682	38.997	8.683
1899	48.094	41.098	6.584
1900	43.208	35.298	7.910
1901	50.743	43.309	7.467
1902	51.025	47.364	7.261
1903	58.311	48.705	9.606
1904	62.389	51.836	10.543
1905	63.285	52.321	10.961
1906	67.156	55.909	11.247
1907	70.076	58.890	11.186

1908	67.883	55.682	12.201
1909	66.476	45.721	20.755
1910	67.452	44.193	23.259
1911	65.489	43.063	22.426
1912	60.469	39.129	21.340
1913	66.895	39.593	37.302
1914	59.731	20.825	38.906
1915	54.517	19.498	35.019
1916	58.960	20.262	37.698
1917	42.426	15.583	27.843
1918	53.365	15.513	37.852
1919	69.966	19.780	50.186
1920	83.301	23.723	59.578
1921	77.294	17.673	59.621
1922	86.303	22.866	63.437
1923	89.310	23.404	65.866
1924	105.596	32.496	73.100
1925	129.616	45.299	84.317
1926	123.813	44.530	79.283
1927	131.133	36.535	94.578
1928	134.760	33.156	101.604
1929	147.001	35.143	111.858
1930	160.829	41.581	119.248
1931	157.893	42.690	115.203
1932	152.603	38.215	114.388
1933	155.976	40.056	115.920

Πηγή: Λεύκωμα πενήτηκονταετηρίδας του θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» (1884-1934), Αθήνα Παπαδιαμαντοπούλου 44, σελ. 110 -111

Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε ότι από το 1913 αρχίζει να εξαλείφει ο φιλανθρωπικός χαρακτήρας του νοσοκομείου. Αυτό όμως ήταν επόμενο λόγω των συνθηκών που επικρατούσαν εκείνη την περίοδο. Μετά τους Βαλκανικούς πολέμους οι συνεισφορές και οι δωρεές, που χάρη σε αυτές

το νοσοκομείο είχε καταφέρει να διατηρήσει ένα φιλανθρωπικό χαρακτήρα. Τα είδη πρώτης ανάγκης είχαν ακριβύνει και είχαν περιοριστεί, με συνέπεια να μειωθεί ο αριθμός των ασθενών που νοσηλεύονταν δωρεάν και να αυξηθεί ο αριθμός των ασθενών που νοσηλεύονταν με πληρωμή.

Από την ίδρυση του νοσοκομείου μέχρι και το 1912 τα ποσοστά των ημερών νοσηλείας που ήταν δωρεάν ήταν το λιγότερο το 50% του συνόλου τους, από το 1913 όμως και μετά τα ποσοστά αντιστράφηκαν και οι ημέρες νοσηλείας που ήταν δωρεάν άγγιξαν και το 20% του συνόλου τους. Με το πέρασμα των χρόνων όλο και σε λιγότερους ασθενείς τους παρέχονταν δωρεάν οι υπηρεσίες του Ευαγγελισμού.

5.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΥ

Ο Ευαγγελισμός τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του είχε την οικονομική κάλυψη της ιδρύτριας του της Βασίλισσας Όλγας και του Έλληνα ευεργέτη Ανδρέα Συγγρό. Επίσης τους αναγκαίους πόρους για την λειτουργία του τους εξασφάλιζε από δωρεές και κληροδοτήματα που υπεύθυνοι για την συγκέντρωσή τους ήταν η διοίκηση του θεραπευτηρίου. Οι συνεισφορές δεν περιορίζονταν μόνο σε χρήματα, πολλοί ήταν αυτοί που έκαναν δωρεές σε είδη ιματισμού, υγειονομικού, επιδεσμικού και παντός άλλου υλικού. Με αυτόν τον τρόπο το νοσοκομείο είχε την δυνατότητα να παρέχει τις υπηρεσίες του δωρεάν και να χαρακτηρίζεται φιλανθρωπικό. Όπως είδαμε όμως στο προηγούμενο κεφάλαιο ο Ευαγγελισμός κάποιες περιόδους δεν είχε την δυνατότητα να αντεπεξέλθει στα έξοδα και στις ανάγκες του νοσοκομείου με συνέπεια κάποιες φορές η διοίκηση του θεραπευτηρίου να καταφεύγει σε δάνεια.²⁸ Στον πίνακα 12 απεικονίζεται η οικονομική κατάσταση του Ευαγγελισμού για τα έτη (1884 – 1933).

²⁸ Α. Μπαριάμη – Θ. Στασινοπούλου, Ιστορική θεώρηση Νοσοκομειακών μονάδων στο Δήμο Αθηνών (1835-1922), Πτυχιακή εργασία, σελ. 33-34

ΠΙΝΑΚΑΣ 12: Οικονομική κατάσταση του Ευαγγελισμού (1884-1933)

ΕΤΗ	ΕΣΟΔΑ	ΕΞΟΔΑ	+ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ	
			- ΕΛΛΕΙΜΜΑ	
1884	125.274.55	116.332.54	+	8.942.01
1885	123.225.83	93.757.78	+	29.468.05
1886	156.810.79	113.393.09	+	43.417.70
1887	165.859.84	120.785.17	+	45.110.68
1888	258.837.58	129.515.89	+	129.415.89
1889	228.702.40	142.400.17	+	86.302.23
1890	200.292.40	171.068.11	+	29.224.29
1891	274.067.41	163.163.33	+	110.904.08
1892	229.598.10	162.580.80	+	67.017.30
1893	198.748.65	171.850.53	+	26.898.88
1894	147.027.54	169.859.50	-	22.831.96
1895	277.530.49	192.232.64	+	85.297.85
1896	172.789.80	208.402.05	-	35.612.15
1897	155.234.71	244.029.01	-	88.794.30
1898	177.641.17	227.231.85	-	49.590.68
1899	134.251.62	232.333.54	-	98.081.92
1900	286.831.92	216.026.12	+	70.805.80
1901	260.185.55	244.076.97	+	16.108.58
1902	278.534.40	271.020.02	+	7.514.38
1903	229.197.91	322.086.83	-	93.888.92
1904	250.135.26	375.604.26	-	125.469.26
1905	277.976.50	381.251.52	-	103.375.42
1906	297.306.55	390.404.72	-	93.088.21
1907	291.626.85	411.786.52	-	120.160.67
1908	290.698.07	368.027.03	-	77.328.96
1909	331.728.25	336.890.10	-	5.161.85
1910	355.124.21	353.534.60	+	1.589.61
1911	368.293.50	392.577.84	-	24.284.34
1912	340.934.25	384.826.56	-	43.892.31

1913	391.947.65	369.182.13	+	22.765.52
1914	412.374.10	402.554.38	+	9.819.72
1915	427.992	439.648.06	-	11.726.06
1916	499.950.45	557.147.26	-	57.197.71
1917	521.155.45	643.383.73	-	122.268.28
1918	1.280.504.85	1.297.078.54	-	16.573.69
1919	1.206.998.30	1.252.715.53	-	45.719.23
1920	1.464.684.65	1.579.359.13	-	114.666.48
1921	2.007.176.04	2.886.170.	+	121.066.04
1922	3.050.467.67	2.801.366.10	+	249.106.56
1923	5.121.828.52	5.121.954.19	+	9.947.33
1924	7.603.622.19	7.427.660.78	+	105.961.41
1925	9.848.112.51	9.848.112.51	=	
1926	10.824.244.60	12.638.122.58	-	1.813.877.98
1927	15.167.933.96	14.459.133.90	+	708.800.06
1928	19.501.604.69	16.271.339.65	+	3.230.265.04
1929	21.522.767.	18.681.787.	+	2.841.000.
1930	26.132.582.	21.814.638.	+	4.317.944.
1931	23.160.684.	23.920.601.	-	659.917.
1932	23.609.546.	24.758.563.	-	1.149.017.
1933	25.108.685.	25.646.170.	-	537.485.

Πηγή: Λεύκωμα πεντηκονταετηρίδας του θεραπευτηρίου « Ευαγγελισμός » (1884 -- 1934), Αθήνα Παπαδιαμαντοπούλου 44, σελ. 107-108

Όπως μπορούμε να δούμε από τον παραπάνω πίνακα έλλειμμα κυρίως σημειώνεται σε περιόδους πολέμων αλλά και περιόδους μεγάλων επιδημιών. Αυτό είναι επόμενο λόγω του ότι η έλλειψη οικονομικών πόρων αποτελεί φυσιολογική συνέπεια υπό τέτοιες συνθήκες. Όπως επίσης φυσιολογικό είναι να αυξάνεται και ο αριθμός των ασθενών, κάτι που διαπιστώνεται και από τον πίνακα 10. Ενώ αυτές τις περιόδους οι υπηρεσίες των νοσοκομείων γενικότερα είναι περισσότερο αναγκαίες, δυστυχώς λόγω των ανεπαρκών πόρων τους, αδυνατούσαν να αντεπεξέλθουν. Για τον λόγο αυτό όπως

ανέφερα παραπάνω ο Ευαγγελισμός κατέφευγε σε δάνεια που δεν κατάφερναν πάντα να καλύψουν τις ανάγκες του συνεπώς με το πέρασμα των χρόνων όλο και σε λιγότερους ασθενείς τους παρέχονταν δωρεάν υπηρεσίες του και ο φιλανθρωπικός χαρακτήρας του Ευαγγελισμού άρχισε να εκλείπει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΑΛΛΕΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΑΝ ΣΤΟΝ ΝΟΜΟ ΑΘΗΝΩΝ ΠΡΙΝ ΤΟ 1950

6.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μέσα από τα προηγούμενα κεφάλαια είδαμε την εξέλιξη του θεραπευτηρίου «Ευαγγελισμός» αλλά και την μεγάλη προσφορά του στους Έλληνες πολίτες και κυρίως στους Αθηναίους τόσο σε περιόδους ειρήνης όσο και σε περιόδους πολέμων. Εκτός από τον Ευαγγελισμό όμως λειτούργησαν και άλλα νοσοκομεία που επίσης η προσφορά τους υπήρξε πολύ μεγάλη.

Αρχικά η έρευνα γύρω από άλλα νοσοκομεία της Αθήνας της εποχής εκείνης έγινε με σκοπό να πραγματοποιηθεί κάποιου είδους σύγκριση ανάμεσα σε αυτά και το θεραπευτήριο. Η συγκέντρωση όμως στοιχείων αντίστοιχων με αυτά του Ευαγγελισμού υπήρξε αδύνατη. Τα μόνα στοιχεία που κατάφερα να συγκεντρώσω ήταν σύντομες ιστορικές αναδρομές όπου αναφέρονται πληροφορίες σχετικά με την ίδρυση των νοσοκομείων (η καταγραφή που γίνεται στην εργασία, για τα άλλα νοσοκομεία όπως και για το Θεραπευτήριο Ευαγγελισμός, αναφέρεται μέχρι το 1950).

6.2 " Η ΕΛΠΙΣ " Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών

Το Ελπίς είναι το παλαιότερο απ' τα νοσοκομεία που αναφέρονται στο κεφάλαιο αυτό. Το 1836 ο τότε Δήμαρχος Αθηνών Ανάργυρος Πετράκης ζητά την συνδρομή των Αθηναίων για την θεμελίωση δημοτικού νοσοκομείου στην Αθήνα. Πρώτοι δωρητές του νοσοκομείου ήταν ο βασιλεύς Λουδοβίκος ο Α της Βαυαρίας που συνεισφέρει 65.000 φοίνικες, ο βαρόνος Κωνσταντίνος Μπέλιος που δωρίζει όλη την κτηματική περιουσία του στην Αττική αξίας 50.000 φοινίκων, ο Αλέξανδρος Μαυρογορδάτος, η Ραλλού Μουρούζη και ο Ι. Κοντογιαννάκης. Το οικόπεδο που αγοράστηκε είχε έκταση 10 στρέμματα και βρισκόταν στην τοποθεσία "Αγία Σιών" στην οδό Ακαδημίας.

Ο θεμέλιος λίθος του πρώτου πολιτικού νοσοκομείου της χώρας τίθεται στις 18 Μαΐου του 1836 και ολοκληρώθηκε το 1841 σε σχέδια του γερμανού αρχιτέκτονα Φρειδερίκου Στάουφερτ. Στο διάστημα της ανέγερσης του νοσοκομείου ο Δήμος Αθηναίων νοίκιασε προσωρινά ορισμένα οικήματα για τη στέγαση και νοσοκομειακή περίθαλψη 30-40 ασθενών. Το 1842 με Βασιλικό Διάταγμα αποφασίστηκε να ξεκινήσει να λειτουργεί το " εν Αθήναις νεόδμητον πολιτικόν νοσοκομείον ". Διαθέτει δύο κλινικές, μία Παθολογική και μία Χειρουργική με διευθυντές, καθηγητές του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το Πρώτο Αδελφάτο του νοσοκομείου αποτελούταν από τέσσερα μέλη και Πρόεδρος ήταν ο δήμαρχος Αθηναίων Α. Πετράκης.²⁹

Το 1847 ο προϋπολογισμός του νοσοκομείου ανέρχεται στις 10.000 δρχ. από το σύνολο των 144.000 δρχ. του προϋπολογισμού του Δήμου Αθηναίων. Τον Οκτώβριο της ίδιας χρονιάς ξέσπασε επιδημία ευλογιάς στην Αθήνα που διήρκησε πολλούς μήνες. Ο ρόλος του νοσοκομείου ήταν πολύ σημαντικός αλλά και οι ελλείψεις του μεγάλες. Το 1848 οι δύο κλινικές του νοσοκομείου χρησιμοποιούνται και για την εκπαίδευση των φοιτητών της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το 1849 ο Δήμος Αθηναίων επιβάλλει δημοτικό δασμό 1% επί των προς εσωτερική κατανάλωση εισαγόμενων στην περιφέρεια του Δήμου εμπορευμάτων και δημητριακών καρπών. Τα έσοδα διατίθενται αποκλειστικά για την κάλυψη των αναγκών του νοσοκομείου. Το 1852 ο δημοτικός δασμός επεκτάθηκε και σε άλλα εισαγόμενα είδη (καπνός, σαπούνι, ρετσίνι κλπ.), αποφέροντας έσοδα για το νοσοκομείο ύψους 66.750 δρχ.

Το 1854 κατά την διάρκεια του Κριμαϊκού πολέμου ξέσπασε επιδημία χολέρας στην Σύρο που δεν άργησε να επεκταθεί και στην Αθήνα. Το δημοτικό νοσοκομείο γέμισε αρρώστους αλλά το προσωπικό και ο εξοπλισμός του δεν κάλυπταν τις ανάγκες του νοσοκομείου. Το 1857 ο Δήμαρχος Αθηναίων Κ. Γαλάτης διέθεσε με διαθήκη το Δημοτικό Βρεφοκομείο, το Πανεπιστήμιο Αθηνών και τα δύο μεγάλα οικήματά του επί της οδού Ερμού στο Δημοτικό Νοσοκομείο. Το 1860 αποφασίστηκε η ανέγερση νέας πτέρυγας συνολικού προϋπολογισμού 30.000 δρχ. Οι 15.000 καλύπτονταν από τον δημοτικό προϋπολογισμό και οι άλλες 15.000 από

²⁹ Ν. Μέλιος – Ε. Μπαφούνη, «Η ΕΛΠΙΣ» Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών 1842 – 2002, Ι.Μ.Τ.Ι.Ι.Ε., Πειραιάς 2002, σελ. 25-27

δωρεά της βασίλισσας Αμαλίας. Με την αποπεράτωση του πρώτου και του δεύτερου ορόφου της νέας ανατολικής πτέρυγας του νοσοκομείου οι κλίνες του έφτασαν τις 120.

Με ειδικό Βασιλικό Διάταγμα το 1870 αποφασίστηκε ότι το $\frac{1}{4}$ του δασμού που επιβάλλεται στα σιτηρά εμπορεύματα για εσωτερική κατανάλωση του Δήμου Αθηναίων και ανέρχεται σε 2% θα διατίθεται αποκλειστικά για την συντήρηση του Δημοτικού νοσοκομείου " Η ΕΛΠΙΣ ". Το διάστημα 1871-1875 με τα έσοδα που εισρέουν από αυτόν τον δασμό, στηρίζεται η προσπάθεια γενικής ανακαίνισης των κτιριακών εγκαταστάσεων του νοσοκομείου. Το 1876 ολοκληρώνεται η δυτική πτέρυγα του νοσοκομείου. Το 1887 το νοσοκομείο αντιμετωπίζει στενότητα κλινών εξαιτίας της παραμονής σε αυτό ανιάτων ασθενών και εγκαταλελειμμένων ατόμων. Το 1888 ανεγείρεται μέσα στο νοσοκομείο ειδικό παράρτημα για τη νοσηλεία των προσβληθέντων από φυματίωση συνολικού κόστους 20.000 δρχ.

Το νοσηλευτικό προσωπικό χωρίστηκε σε δύο κατηγορίες: στην Α' τάξη όπου εντάσσονταν όσοι είχαν προϋπηρεσία στο στρατό (τέσσερις στον αριθμό) και με τα κατάλληλα πιστοποιητικά, με 60 δρχ μισθό τον μήνα. Την Β' τάξη που δεν χρειαζόντουσαν ιδιαίτερα προσόντα, αλλά προτιμούσαν τους έχοντες προϋπηρεσία στο στρατό με μηνιαίο μισθό 30 δρχ. Το 1891-1892 οι τάξεις των νοσοκόμων έγιναν τρεις και ο αριθμός των νοσοκόμων δεκαεπτά (17). Επίσης οι κλίνες έφτασαν τις 140.³⁰

Το 1897 η αύξηση των αναγκών εξαιτίας του πολέμου στάθηκε η αφορμή για να αποφασιστεί η ανέγερση νέου σύγχρονου κτιρίου για την δημιουργία δημοτικού νοσοκομείου ανάλογου με τις ανάγκες της πόλης. Επίσης αποφασίστηκε για πρώτη φορά η περίθαλψη ιδιωτών ασθενών επί πληρωμή. Το 1904 στην περιοχή των Αμπελοκήπων σε συνολική έκταση 300 στρεμμάτων αποφασίστηκε η διάθεση 18 στρεμμάτων με σκοπό την ανέγερση του νέου κτιριακού συγκροτήματος για το δημοτικό νοσοκομείο. Στις 28 Ιουνίου του ίδιου έτους τίθεται ο θεμέλιος λίθος του νέου δημοτικού νοσοκομείου Αθηνών. Μέχρι το 1908 ο Δήμος δεν έχει καταφέρει να εξοικονομήσει τους απαραίτητους πόρους για την ανέγερση του νέου νοσοκομείου που ανερχόταν στα 4.000.000 δρχ. Το 1909-1910

³⁰ Στο ίδιο, σ. 27-29

ολοκληρώθηκε η ανέγερση των τεσσάρων πρώτων περιπτέρων από τα έντεκα που προβλέπονταν στο αρχικό σχέδιο.

Ολοκληρωμένο το νοσοκομείο παραδόθηκε τον Σεπτέμβριο του 1912. Ένα μήνα μετά ο Ελ. Βενιζέλος απαίτησε την παράδοση του νοσοκομείου στον Ερυθρό Σταυρό για την περίθαλψη των τραυματιών πολέμου. Κατά την διάρκεια των Βαλκανικών πολέμων το νοσοκομείο βρίσκεται στην διάθεση του Ε.Ε.Σ. Αμέσως μετά μετατράπηκε σε Στρατιωτικό Νοσοκομείο Αθηνών και λειτουργούσε ως στρατιωτικό μέχρι το 1970.

Το 1922 το δημοτικό Νοσοκομείο τίθεται στην διάθεση των προσφύγων του πολέμου και παρά την κακή οικονομική του κατάσταση το Αδελφάτο αποφάσισε την δωρεάν περίθαλψη των προσφύγων. Το 1941-1944 το νοσοκομείο αντιμετώπιζε πολλαπλά προβλήματα (έλλειψη τροφίμων, έλλειψη φαρμάκων κ.α), λόγω της νοσηλείας των κρατουμένων των δυνάμεων κατοχής. Τέλος το 1946-1948 λόγω της ανώμαλης πολιτικής κατάστασης της εποχής εξακολουθεί το νοσοκομείο να αντιμετωπίζει οικονομικά και διοικητικά προβλήματα.³¹

Από τα παραπάνω διαπιστώνουμε ότι:

- ✓ **Για την κάλυψη των αναγκών του νοσοκομείου ΕΛΠΙΣ χρησιμοποιούνται χρήματα που έχουν συγκεντρωθεί από δημοτικό δασμό σε προϊόντα κυρίως εισαγόμενα ενώ, ο Ευαγγελισμός τις ανάγκες του τις κάλυπτε κυρίως από δωρεές.**
- ✓ **Το ΕΛΠΙΣ, όπως και ο Ευαγγελισμός, συνεχώς βελτιώνει τις κτιριακές υποδομές του και εξελισσόταν ώστε να προσαρμόζεται στις εκάστοτε ανάγκες των πολιτών.**

6.3 ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΟ « ΕΛΕΝΑ »

Το καλοκαίρι του 1926 η Έλενα Βενιζέλου, σύζυγος του μεγάλου Εθνάρχου, με την δυσάρεστη διαπίστωση, την οποία είχε κάνει κατά την εδώ παραμονή της: Σ' ολόκληρη την περιοχή της τέως Διοικήσεως Πρωτεύουσας, με τις 400 περίπου χιλιάδες ψυχές που την κατοικούσαν τότε, δεν υπήρχαν παρά ένα Δημόσιο Μαιευτήριο 70 κλινών εγκατεστημένο σε κάποιο κτίριο της

³¹ Στο ίδιο, σ. 29-34

οδού Ακαδημίας, ένα ακόμη μικρότερο Δημοτικό Μαιευτήριο ενσωματωμένο στο Δημοτικό Νοσοκομείο της ίδιας οδού και τέλος το Μαιευτικό τμήμα του Τζαννείου στον Πειραιά δυναμικότητας 10 μόνο κλινών. Και τα τρία αυτά μαιευτήρια λειτουργούσαν υποτυπωδώς, με ανεπαρκή επιστημονικά μέσα και με όχι ειδικά καταρτισμένο προσωπικό. Στην επαρχία η κατάσταση ήταν ακόμα πιο απογοητευτική, εκεί η μέριμνα για την μητέρα και το παιδί ήταν κυριολεκτικά ανύπαρκτη.

Φθάνοντας στην Λοζάννη η Έλενα Βενιζέλου έσπευσε να επισκεφθεί το εκεί περίφημο Μαιευτήριο και να συζητήσει με τον αρχιτέκτονα του, καθηγητή, G. Eritaux. Φιλοδοξία της από καιρό ήταν να χαρίσει στην Αθήνα ένα άρτιο επιστημονικά Μαιευτήριο, που να καλύπτει κατά πρώτο λόγο τις ανάγκες της πρωτεύουσας, κυρίως όμως να καταρτίζει μορφωμένες επιστήμονες μαιείς για όλη την Ελλάδα και ιδιαίτερα για την ύπαιθρο.

Δύο χρόνια αργότερα, όσο περίπου χρειάστηκε για να επιλεχθεί ο κατάλληλος χώρος, να γίνει η αγορά του και να ρυθμιστούν όλες οι άλλες νομικές λεπτομέρειες το όραμα της Έλενας Βενιζέλου έπαιρνε σάρκα και οστά. Στις 28 Δεκεμβρίου του 1928 κατετέθη ο θεμέλιος λίθος και στις 16 Φεβρουαρίου του 1933 εγκαινιάσθηκε επισήμως το μεγάλο κεντρικό κτίριο αυτό που και σήμερα δεσπόζει σαν η σπονδυλική στήλη του συγκροτήματος. Εξοπλισμένο με τα τελειότερα επιστημονικά μέσα της εποχής δεν άργησε να αναγνωρισθεί ως το πρώτο του είδους του στα Βαλκάνια και να προσελκύσει το διεθνές ενδιαφέρον.

Η δαπάνη για την ανέγερση του Μαιευτηρίου είχε φτάσει σε ασυνήθιστα για παρόμοια έργα επίπεδα. Εκατό χιλιάδες αγγλικές λίρες περίπου ήταν το κόστος της κατασκευής και του εξοπλισμού από τις οποίες τις 75.000 τις κατέβαλε η ιδρύτρια και το υπόλοιπο που αντιπροσώπευε τις δαπάνες ανεγέρσεως της Σχολής Μαιών, η μητέρα της, Βιργινία Σκυλίτση. Η Έλενα Βενιζέλου ανέλαβε να συμπληρώνει εφ' όρου ζωής όλα τα έξοδα που κρίνονταν απαραίτητα για την συντήρηση και την καλή λειτουργία του Μαιευτηρίου και της Σχολής Μαιών. Έτσι τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του ιδρύματος η ιδρύτρια κατέβαλε για τον σκοπό αυτόν ένα και πλέον εκατομμύριο δραχμές. Τέλος στην διαθήκη της προέβλεψε ένα σεβαστό ποσόν, δεσμευμένο σε αγγλικά χρεόγραφα, για τις γενικές ανάγκες του

ιδρύματος. Στο μαιευτήριο που ήταν δημιούργημα δικό της δεν θέλησε να δοθεί το όνομα της αλλά το όνομα μιας φίλης της: Μαρίκα Ηλιάδη.

Το Μαιευτήριο « Μαρίκα Ηλιάδη » όπως και πολλά άλλα ιδρύματα επηρεάστηκαν από σοβαρά γεγονότα που επακολούθησαν, πολιτικά και στρατιωτικά. Στις 4 Μαρτίου του 1935 το ίδρυμα σταμάτησε να λειτουργεί. Ξαναλειτούργησε μετά από ένα μήνα αλλά υπό την εποπτεία του υπουργείου Υγιεινής, Πρόνοιας και Αντιλήψεως. Το 1940 με την Ιταλική επίθεση διεκόπη και πάλι η λειτουργία του, το κτίριο το δέσμευσαν οι αρχές κατοχής για να το χρησιμοποιήσουν ως Στρατιωτικό Νοσοκομείο. Η επίταξη του κράτησε μέχρι το 1945, μέχρι δηλαδή την απελευθέρωση. Από το 1942 παράλληλα με την στρατιωτική επίταξη στο ίδρυμα είχε στεγασθεί και το Δημόσιο Μαιευτήριο και η φιλοξενία του κράτησε μέχρι το 1955. Κατά την διάρκεια αυτή των 15 ετών ένα μόνο τμήμα των χώρων του ιδρύματος, άλλοτε μικρότερο και άλλοτε μεγαλύτερο, ήταν διαθέσιμο για τις δραστηριότητες του Μαιευτηρίου και της Σχολής Μαιών.

Το Μαιευτήριο « Μαρίκα Ηλιάδη » μαζί με την Σχολή Μαιών « Βιργινία Σκυλίτση » είναι ίδρυμα κοινωφελές και υπάγεται στην κατηγορία των Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου. Διοικείται από εννεαμελές Συμβούλιο του οποίου ο πρόεδρος είναι ισόβιος και τα μέλη αιρετά με τριετή θητεία. Τα τέσσερα από τα μέλη εκλέγονται από τον πρόεδρο και τα υπόλοιπα από την πλειοψηφία του Διοικητικού Συμβουλίου. Ο πρόεδρος ορίζει προσωρινό αναπληρωτή καθώς και ισόβιο διάδοχο στο αξίωμα. Επίσης μετέχει στο Συμβούλιο χωρίς ψήφο, ως Κυβερνητικός Επίτροπος, εκπρόσωπος του υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών. Πρώτη ισόβιος πρόεδρος ήταν η ιδρύτρια Έλενα Βενιζέλου η οποία και παρέμεινε επικεφαλής του Συμβουλίου μέχρι τον θάνατό της, στο Παρίσι, στις 7 Σεπτεμβρίου του 1959. Από το Διοικητικό Συμβούλιο του ιδρύματος διοικείται επίσης και η Σχολή Μαιών με εκπροσώπους επταμελές Εφορευτική Επιτροπή Κυριών με διάρκεια θητείας τρία έτη. Η πρόεδρος της Εφορευτικής Επιτροπής όπως και τα έτερα μέλη της διορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο.³²

³² Ενημερωτικό έντυπο νοσοκομείου "Μαιευτήριο Έλενα Βενιζέλου", Αθήνα 1971

Σύμφωνα με τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι:

- ✓ *Το Μαιευτήριο Έλενα, την σύλληψη της ιδέας αλλά και την δημιουργία του, την οφείλει σε μία μεγάλη ευεργέτρια την Έλενα Βενιζέλου όπως αντίστοιχα και ο Ευαγγελισμός την ύπαρξη του την οφείλει στην Βασίλισσα Όλγα.*
- ✓ *Σκοπός του Έλενα είναι η φροντίδα των μητέρων και των παιδιών τους και η εκπαίδευση και επιμόρφωση Μαιών. Δεν διαφέρει πολύ από τον σκοπό του Ευαγγελισμού που είναι η φροντίδα γυναικών και παιδιών και η εκπαίδευση Αδελφών νοσοκόμων.*

6.4 ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ «ΛΑΪΚΟ»

Το 1933 ο Πρωθυπουργός Παναγής Τσαλδάρης συμφώνησε με πρόταση που είχαν κάνει οι καθηγητές της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών να ιδρυθεί ένα νοσοκομείο για άπορους πολίτες. Μεταξύ Κράτους και Πανεπιστημίου συμφωνήθηκε το Υπουργείο Υγιεινής και Αντιλήψεως να αναλάβει την κάλυψη των δαπανών για τις οποιεσδήποτε μεταβολές, οικοδομικές μετατροπές και εγκαταστάσεις του Λαϊκού καθώς και τα έξοδα νοσηλείας μέχρι 300 ασθενών και την μισθοδοσία όλου του προσωπικού εκτός του ιατρικού.

Επί προεδρίας της Δημοκρατίας του Αλέξανδρου Ζαΐμη στις 2 Σεπτεμβρίου 1933 ψηφίστηκε ο Νόμος 5746, από τη Βουλή και τη Γερουσία για την ίδρυση και οργάνωση του Νοσοκομείου με την επωνυμία "Λαϊκόν Νοσοκομείον Αθηνών". Το Νοσοκομείο άνηκε στην δικαιοδοσία του τότε Υπουργείου Κρατικής Υγιεινής και Αντιλήψεως και αποτελούσε Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου. Ο πρωταρχικός σκοπός της ιδρύσεως του Νοσοκομείου ήταν η νοσηλεία των πασχόντων απόρων από κοινά νοσήματα και συγχρόνως η εκπαίδευση των ιατρών, των φοιτητών της Ιατρικής Σχολής και των νοσοκόμων. Με την ίδρυση του Νοσοκομείου συστάθηκε επταμελής εφορεία όπου μέριμνα της ήταν η ακριβής τήρηση των διατάξεων του ιδρυτικού νόμου και του εσωτερικού κανονισμού του Νοσοκομείου. Η εφορεία μπορούσε να τροποποιήσει και να επιφέρει αλλαγές στο προσωπικά και να

επιβάλλει μέτρα για την καλύτερη λειτουργία του Νοσοκομείου. Την επιστημονική διεύθυνση του Νοσοκομείου είχαν οι εκάστοτε Διευθυντές-Καθηγητές των δύο κλινικών (Παθολογική, Χειρουργική).³³

Το 1933 όταν το Νοσοκομείο πρωτολειτούργησε, οι κλίνες του ορίστηκαν σε 300 με δυνατότητα επέκτασης τους.³⁴ Το όλο κτίριο του Νοσοκομείου αποτελούταν από το ημιυπόγειο, ισόγειο και δύο ορόφους. Στο ημιυπόγειο και στο ισόγειο εγκαταστάθηκαν οι διοικητικές υπηρεσίες, η αποθήκη υλικού, το πλυντήριο, το μαγειρείο, το φαρμακείο, η αποθήκη τροφίμων και σε τρία δωμάτια τα εργαστήρια της Παθολογικής Κλινικής. Στο 2^ο όροφο εγκαταστάθηκε η Α΄ Χειρουργική Κλινική και τα χειρουργεία με την αποστείρωση. Στον 1^ο όροφο υπήρχε η Α΄ Παθολογική Κλινική και το αμφιθέατρο όπου εκείνη την εποχή ήταν από τα πιο μεγάλα, σύγχρονα και με άριστες εγκαταστάσεις. Η λειτουργία της Α΄ Παθολογικής Κλινικής άρχισε τον Οκτώβριο του 1933. Η δύναμη των κλινών της ήταν περισσότερες από 100. Η λειτουργία της Α΄ Χειρουργικής Κλινικής άρχισε από τον Ιούνιο του 1934. Η δύναμη της σε κλίνες ήταν μόνο 28.

Μεταξύ των δύο Κλινικών υπήρχε αρμονική συνεργασία και οι εργαστηριακές εξετάσεις των ασθενών της Χειρουργικής Κλινικής γίνονταν στα εργαστήρια της Παθολογικής Κλινικής. Το εξωτερικό Παθολογικό και Χειρουργικό Ιατρείο στεγάζονταν στο ίδιο δωμάτιο λόγω ελλείψεως χώρων. Μέχρι το 1940 οι άρρωστοι που χρειαζόνταν τις υπηρεσίες ακτινολογικού εργαστηρίου πήγαιναν σε άλλα νοσοκομεία διότι η έλλειψη χώρου δεν επέτρεπε τη δημιουργία ακτινολογικού εργαστηρίου στο Λαϊκό Νοσοκομείο. Επίσης έλλειψη χώρου παρατηρήθηκε και για την στέγαση των διοικητικών και άλλων βοηθητικών υπηρεσιών. Για την αντιμετώπιση των παραπάνω ελλείψεων χορηγήθηκαν 30.000.000 δραχ. για βελτιώσεις του Νοσοκομείου. Οι σχετικές εργασίες ξεκίνησαν το 1938 παρέμειναν όμως ημιτελείς λόγω του πολέμου του 1940. Κατά την κατοχή από τα γερμανικά στρατεύματα έγινε επίταξη του Νοσοκομείου από τους Γερμανούς και οι νοσηλευόμενοι ασθενείς μεταφέρθηκαν σε άλλα κτίρια.³⁵

³³ Τ. Β. Δημητράκη, *Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών «Λαϊκό» (1933-2002)*, Αθήνα 2002, σελ.4-5

³⁴ Στο ίδιο, σελ. 7

³⁵ Στο ίδιο, σελ. 8-11

Μετά τον πόλεμο του 1940 λειτούργησαν:

- Το ακτινολογικό εργαστήριο
- Η Οφθαλμολογική Κλινική με δύναμη 18 κλίνες
- Η ΩΤΡ Κλινική με δύναμη 16 κλίνες
- Η Καρδιολογική Κλινική με δύναμη 24 κλίνες
- Η Γυναικολογική Κλινική με δύναμη 8 κλίνες

Με την έναρξη της λειτουργίας του Νοσοκομείου διορίστηκαν για την φροντίδα των αρρώστων 30 άνδρες νοσοκόμοι χωρίς καμία εκπαίδευση, στα μέσα όμως του 1935 αντικαταστάθηκαν μερικοί άνδρες νοσοκόμοι από γυναίκες. Επίσης κενώθηκαν οι οργανικές θέσεις των δύο προϊσταμένων, μία για κάθε κλινική, από προσωπικό που ενώ είχαν διοριστεί από το κράτος δεν είχαν αναλάβει μέχρι τότε υπηρεσία. Αμέσως οι ικανότητες των προϊστάμενων φάνηκαν από την καλή συνεργασία που αναπτύχθηκε μεταξύ του ανεκπαιδευτου νοσηλευτικού προσωπικού και των ιατρών. Επίσης δεν υπήρχαν χειρουργικές λοιμώξεις και οι άρρωστοι ήταν ευχαριστημένοι.

Από το 1938 στο "Λαϊκό" άρχισε η εκπαίδευση Βοηθών Αδελφών Νοσοκόμων μονοετούς φοιτήσεως υπό την επίβλεψη 4 διπλωματούχων αδελφών του Ε.Ε.Σ. Εκτός του ιατρικού προσωπικού και του Διοικητικού Διευθυντού στην αρχή της λειτουργίας του νοσοκομείου υπήρξε το εξής προσωπικό:

- ένας διαχειριστής
- ένας φαρμακοποιός
- ένας βοηθός διαχειριστή
- ένας γραφέας
- ένας οικονόμος
- δύο φαρμακοτρίβες
- ένας ιματιοφύλακας
- ένας μάγειρας
- τρεις βοηθοί μαγείρου
- δύο προϊστάμενες αδελφές
- δύο θυρωροί

- δύο ράπτριες
- δύο πλύντριες
- 30 νοσοκόμοι (άνδρες-γυναίκες)
- 15 υπηρέτες και υπηρέτριες
- ένας ηλεκτρολόγος
- ένας κλιβανιστής³⁶

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι:

- ✓ *Η ίδρυση και λειτουργία του Λαϊκού ήταν αποτέλεσμα Κρατικής παρέμβασης και αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, σε αντίθεση με τον Ευαγγελισμό που την ίδρυση και λειτουργία του την οφείλει κυρίως σε ιδιώτες φιλόανθρωπους και αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου.*
- ✓ *Το Λαϊκό όπως και ο Ευαγγελισμός είχε Φιλανθρωπικό χαρακτήρα διότι ως πρωταρχικό του σκοπό είχε την νοσηλεία απόρων ασθενών.*

³⁶ Στο ίδιο, σελ.13

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στο τέλος της πτυχιακής εργασίας με θέμα την εξέλιξη του Θεραπευτηρίου Ευαγγελισμός, από την ίδρυση του μέχρι και το 1950, έχοντας αποκτήσει μία ευρύτερη εικόνα του Θεραπευτηρίου μέσα από την έρευνα και μελέτη που έγινε για την πραγματοποίησή της, καταλήγουμε στην διαπίστωση ότι **ο Ευαγγελισμός ακολουθούσε μία συνεχή πορεία εξέλιξης τόσο σε κτιριακές υποδομές όσο και στην διαμόρφωση του προσωπικού του, με σκοπό την κάλυψη των αναγκών που προέκυπταν με το πέρασμα των χρόνων.**

Από το ξεκίνημα της εργασίας είδαμε ότι **αφορμή για την ίδρυση του Θεραπευτηρίου Ευαγγελισμός ήταν η Σχολή Αδελφών Νοσοκόμων όπου για να εκπληρώσει το σκοπό της σαν σχολή κρίθηκε αναγκαία η ίδρυση ενός Νοσοκομειακού Κέντρου.** Για τον σκοπό αυτό πολλοί ήταν αυτοί που συνεισέφεραν στην πραγματοποίησή του με αποτέλεσμα **ο Ευαγγελισμός ν' αποτελεί φιλανθρωπικό έργο και την ίδρυση και μετέπειτα εξέλιξη του την οφείλει κυρίως σε ιδιώτες φιλόνητους και μεγάλους ευεργέτες.** Ο Ευαγγελισμός είναι το πρώτο νοσοκομειακό ίδρυμα που παράλληλα με την παροχή υπηρεσιών υγείας, συντέλεσε σημαντικά και στην εκπαίδευση των πρώτων Αδελφών νοσοκόμων.

Οι ιδιότητες του Θεραπευτηρίου όμως δεν τελειώνουν εκεί. **Είναι ένα νοσοκομείο που προσέφερε σημαντικές υπηρεσίες σε περιόδους πολέμων και μεγάλων επιδημιών.** Επίσης ο Ευαγγελισμός κατά κύριο λόγο ήταν ένα Φιλανθρωπικό Νοσοκομείο και ένας από τους βασικούς στόχους του ήταν η νοσηλεία απόρων ασθενών, κάτι που ως ένα βαθμό το πέτυχε αλλά από το 1913 και έπειτα ο Φιλανθρωπικός του χαρακτήρας άρχισε να εκλείπει, συνέπεια των πολέμων και της φτώχειας που επικρατούσε.

Σαν τελικό συμπέρασμα της εργασίας πρέπει να τονιστεί ότι για να μπορέσει ένα νοσοκομείο να επιτύχει όλα τα παραπάνω θα πρέπει να υπάρχει και η ανάλογη εσωτερική οργάνωση. Πράγματι ο Ευαγγελισμός ήταν ένα ίδρυμα που **η διάρθρωση των διοικητικών υπηρεσιών του δεν απέχει πολύ από την διάρθρωση των σημερινών διοικητικών υπηρεσιών.**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Δημητράκη Τ. Β., *Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών «Λαϊκό» (1933 – 2002)*, Αθήνα 2002.
- Δρούμπαλης Φ., *Σύγχρονες Μονάδες Υγείας*, Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας, τμήμα Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας.
- Ενημερωτικό έντυπο νοσοκομείου *«Μαιευτήριο Έλενα Βενιζέλου»*, Αθήνα 1971.
- Καπτονίδης Κ. Νίκος, Διδακτορική Διατριβή, *Η κλειστή περίθαλψη στο νεοελληνικό κράτος (1909 – 1940)*, Θεσσαλονίκη 1899.
- Λανάρα Αν. Βασιλικής, *Τα εκατό χρόνια της Σχολής αδελφών νοσοκόμων του Ευαγγελισμού 1875 – 1975*, Αθήνα 1978.
- *Λεύκωμα πεντηκονταετηρίδας του θεραπευτηρίου «Ευαγγελισμός» (1884 – 1934)*, Αθήνα Παπαδιαμαντοπούλου 44.
- Μέλιος Ν. – Μπουφούνη Ε., *«Η Ελπίς» Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών 1842 – 2002*, Ι.Μ.Τ.Ι.Ι.Ε., Πειραιάς 2002.
- Μπαριάμη Α. – Στασινοπούλου Θ., *Ιστορική θεώρηση Νοσοκομειακών μονάδων στο Δήμο Αθηνών (1835 – 1922)*, Πτυχιακή Εργασία.
- π. Νοσοκομειακά χρονικά, πανηγυρική έκδοση για τα εκατό χρόνια του θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» 1884 και τα σαράντα χρόνια της ένωσης επιστημονικού προσωπικού του θεραπευτηρίου 1943, Αθήνα 1984.
- *100 χρόνια επιστημονικής προσφοράς του θεραπευτηρίου «ο Ευαγγελισμός» στην υγεία του λαού*, Αθήνα 1884.
- C. D. ROM, *Οι Μονάδες Υγείας Στην Νεότερη Ελλάδα*, παραγωγή Τ.Ε.Ι Καλαμάτας, Τμήμα Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας.
- Νομοθετικό Διάταγμα *«Περί διαρρυθμίσεως και οργανώσεως του εν Αθήναις Θεραπευτηρίου "ο Ευαγγελισμός" και του παραρτήματος αυτού Νοσοκομείο Γ. Σταύρου και Γ. Φουγκ»*, Φ.Ε.Κ. 49, τ. Α', Αθήνα 9.2.1926.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1^ο

Φ.Ε.Κ 39/4.5.1881

*Διάταγμα: «Περί ιδρύσεως νοσοκομείου εν Αθήναις προς
θεραπείαν ασθενών και ιδίως προς εκπαίδευσιν και συντήρησιν
νοσοκόμων γυναικών.»*

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περί ιδρύσεως νοσοκομείου ἐν Ἀθήναις πρὸς θεραπείαν ἀσθενῶν καὶ ἰδίως πρὸς ἐκπαίδευσιν καὶ συντήρησιν νοσοκόμων γυναικῶν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργοῦ, ἐρασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

1. Ἐγκρίνεται ἡ ἐν Ἀθήναις ἰδρυσις ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τῆς ἱεράς τῆς τῶν Ἀσφαλίτων δωρηθέντος γκαπέδου νοσοκομείου πρὸς ἀπειρὴν ἀσθενῶν καὶ ἰδίως πρὸς ἐκπαίδευσιν καὶ συντήρησιν νοσοκόμων γυναικῶν διὰ τῶν τῆ πρωτοβουλία τῆς Α. Μ. Βασιλείας προκληθεισῶν συνδρομῶν.

2. Τὸ φιλανθρωπικὸν τοῦτο ἴδρυμα, οὗ ἡ Α. Μ. ἡ Βασίσα εὐπρεπέστη νὰ ὀνομασθῆ προστάτις καὶ ν' ἀναλάβῃ τὴν ἰσὴν προστασίαν, θέλει φέρει τὴν ἐπισημίαν «θεραπευτή» ἢ Ἐυαγγελισμὸς ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Α. Μ. τῆς Παύσης.»

3. Ἡ αὐτὴ Ἐπιτροπεία, ἡ λαβοῦσα τὴν ἐντολήν νὰ συλῆ συνδρομὰς ὑπὲρ τοῦ εἰρημένου ἰδρύματος καὶ νὰ διακρίνῃ τὰ πρὸς ἀνέγειρσιν αὐτοῦ, θέλει ἐξακολουθήσει ἐνεργετικὰ τὰ ἀνατεθειμένα αὐτῇ καθήκοντα ἕως τῆς ἀποπεράσεως τῆς οἰκοδομῆς καὶ τῆς ἐσωτερικῆς αὐτῆς διασκευῆς, ὧ καὶ χορηγεῖται εἰς τὴν ἐπιτροπείαν ταύτην, ἀποτελουμένην ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀθηνῶν, Προσβ. αὐτῆς, τοῦ Διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς Κ. Μ. Ραπ. τοῦ Ἡμετέρου ἀρχιῆρου Κ. Γ. Α. Μυκκῆ, τοῦ Διευτοῦ τῆς Σχολῆς τῶν τεχνῶν Κ. Α. Θεοφίλου, τοῦ Κ. Ι. Ἰερμῆ καὶ τοῦ Κ. Α. Θεοδωρίδου, ἡ ἄδεια νὰ συλλέγη ρομὰς καὶ νὰ δέχηται δωρεὰς ὑπὲρ τοῦ ἰδρύματος, νὰ ἑλεγχῆται ἐν ὀνόματι αὐτοῦ καὶ νὰ παρίσταται ἐνώπιον δικαστηρίων ὑπὲρ τῶν συμφερόντων αὐτοῦ.

Μετὰ τὴν ἀποπεράσειν τῶν ἀνατεθειμένων τῇ Ἐπιτροπείᾳ ταύτῃ καθήκοντων, τὸ προκείμενον φιλανθρωπικὸν λα παρασημειώσεται εἰς τὴν ἐκ τοῦ ὑπὲρ τῆς γυναικείας εὐσεως συλλόγου τῶν Κυρῶν τριμελῆ Ἐφορείαν τοῦ Νομικοῦ παιδευτηρίου, ἥτις θέλει δοκεῖ αὐτῇ κατὰ τοὺς ἠρησμένους ἰδιαίτερος κρονισμὸς.

Ἡμετέρος ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργός, θέλει δημοεῖαι καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 20 Μαρτίου 1881.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ν. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Ἐπισημειώσεως τοῦ άρθρου 20 τοῦ καταστατικοῦ τοῦ ἐν Πάτραις πτωχοκομείου «Ἀπόστολος Ἀνδρέας»

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργοῦ, ὁμοῦ τὴν ὑπὸ τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ ἐν Πάτραις πτωχοκομείου ὑπὸ τὴν ἐπισημίαν «Ἀπόστολος Ἀνδρέας» προσημειώσασιν τοῦ άρθρου 20 τοῦ διατάγματος τοῦ 27 Ἰανουαρίου 1876 Ἡμετέρου Διατάγματος ἐγκρίσεως καταστατικοῦ αὐτοῦ, ἔχουσαν οὕτως.

Ἄρθρον 20.

Ἔξαισι δύνανται νὰ ἐκλεγθῆ μέλος τῆς διοικητικῆς ἐπιτροπῆς, ἂν ὅταν καταβάλλῃ τακτικῶς κατ' ἑτος τοὐλάχιστον ἑκατὸν δραχμὰς εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ πτωχοκομείου.»

Ἡμετέρος ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργός δημοεῖσαι καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 13 Μαρτίου 1881.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Ν. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περί ἐπεκτάσεως τοῦ ἐπὶ τῶν ὠνίων δασμοῦ ἐν τῷ δήμῳ Κολλωνίδων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργοῦ, ὑπ' ὄψιν λαβόντες τὸ ἄρθρον 5 τοῦ ἀπὸ 22 Δεκεμβρίου 1847 ἘΠ. νόμου περὶ δημοτικῶν φόρων, τὰ ἀπὸ 3 καὶ 27 Ἰανουαρίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 5 καὶ 6 ψηφίσματα τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου τοῦ Δήμου Κολλωνίδων καὶ τὴν ἀπὸ 5 τρ. μηνός ὑπ' ἀριθ. 26 γνωμοδότησιν τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ συμβουλίου, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν δῆμον Κολλωνίδων νὰ ἐπεκτείνῃ ἐπὶ διατίαν τὸν ἐπὶ τῶν ὠνίων δασμὸν εἰς τὰ πρὸς ἐσωτερικὴν καταναλώσιν του εἰσαγόμενα σιτηρὰ καὶ ἄλευρα εἰς τὴν φορολογικὸν ἔξον τοῦ ἐνός τοῖς ἑκατὸν τῆς τιμῆς αὐτῶν.

Ἡ ἀπὸ τοῦ δασμοῦ τούτου πρόσοδος διατεθῆσεται πρὸς ἐκτέλεσιν κοινωφελῶν ἔργων καὶ ἰδίως πρὸς τὴν ἐπισκευὴν δημοτικῶν ὁδῶν.

Ἡμετέρος ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργός δημοεῖσαι καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 13 Μαρτίου 1881.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Ν. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περί ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τοῦ περὶ κατασκευῆς πεζοδρομίων κλπ. νόμου καὶ εἰς τὴν κωμόπολιν Κατακόλου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργοῦ, ἰδόντες τὸ ἄρθρον 5 τοῦ ἀπὸ 20 Ἀπριλίου 1867 νόμου καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 133 ψήφισμα τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου Λετρίνων, ἐγκρίνομεν, ὅπως αἱ διατάξεις τοῦ ἀπὸ 11 Σεπτεμβρίου 1856 νόμου περὶ κατασκευῆς πεζοδρομίων καὶ ὑπονόμεων ἐφαρμοσθῶσι καὶ εἰς τὴν κωμόπολιν Κατακόλου.

Ἡμετέρος Ὑπουργός ἐκτελέσει καὶ δημοεῖσαι τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 9 Μαρτίου 1881.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ν. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περί ὀνομασίας λοχαγῶν πρώτης τάξεως.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ὄνομαζέσθωεν λοχαγὸς Α΄ τάξεως εἰς τὸν ἀποστρατηγὸν ἄξιον

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2^ο

Φ.Ε.Κ 85/29.7.1885

Β. Διάταγμα: «Περί εγκρίσεως οργανισμού του ενταύθα
θεραπευτηρίου Ευαγγελισμού».

Τούνιον, ἢ κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῆς τυροφάγου ἀν' ἐξετά-
 τὸν Σεπτέμβριον. Ἐν ἑκάστῳ δὲ τῶν λελυμένων ζητη-
 ῶν σημειοῦται ολογράφως ὁ βαθμὸς ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου
 γητοῦ, μονογραφοῦντος. Καὶ τὰ μὲν λελυμένα ζητήματα
 τέλλονται πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον, τηρεῖται δ' ἐν πρώτο-
 ρ, ὑπογεγραμμένῳ ὑπὸ πάντων τῶν καθηγητῶν, ση-
 σις τῶν ἀπονεμηθέντων ὑφ' ἑκάστου βαθμῶν.

ἄρθρον 34). Ἐν τῇ βαθμολογίᾳ ἡ τῶν μαθημάτων πρὸς
 λα αἰξία χαρακτηρίζεται τῶν μὲν ἑλληνικῶν διὰ τοῦ 8,
 μαθηματικῶν καὶ λατινικῶν διὰ τοῦ 6, τῶν γαλλικῶν
 λοιπῶν μαθημάτων διὰ τοῦ 5.

ἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δυν-
 αμὴν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Ἰουλίου 1885.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἑκκλησιαστικῶν κλπ.

A. A. ΖΥΓΟΜΑΛΑΣ

(11)

ἐπιβολῆς ἐνδεκαήμερου ἐπιγολέρου καθάρσεως ἐπὶ τῶν
 τῶν Γαλλικῶν παραλιῶν τῆς Μεσογείου προελύσεων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ροτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργοῦ
 νωμοδοτήσει τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὴν
 τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ ὑγειονομικοῦ νόμου, ἀπεφασίσασμεν
 ιατάσσομεν·

τρόπλοια καὶ πλοῖα ἐν γένει ἀπὸ τῆς 18 Ἰουλίου ἀπο-
 ταντα ἐξ οἰαζδῆποτε Γαλλικῆς πρὸς τὴν Μεσόγειον παρα-
 τίθενται εἰς ἐνδεκαήμερον ἐπιγολέρον κάθαρσιν, ἀρχομέ-
 ἰπὸ τῆς ἐξομολογήσεως τῶν ὑπὸ τῆς υγειονομικῆς ἀρχῆς
 τελουμένην ἐν τοῖς συσταθεῖσι λοιμοκαθαρητηρίοις τοῦ
 οῦς.

ἂ τὰ ἐξ ἐπιγολέρων τόπων μεταφερόμενα ἐμπορεύματα
 υσιν αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ ἀπὸ 19 Ἰουλίου
 Β. διατάγματος.

αὐτὸς Ὑπουργὸς δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν
 γμα.

Ἐν Τατοίῳ τῇ 27 Ἰουλίου 1885.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν

N. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

(12)

ρὶ ἐγκρίσεως ὀργανισμοῦ τοῦ ἐνταῦθα θεραπευτηρίου
 «Εὐαγγελισμοῦ.»

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

οτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργ-
 ιαβόντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἀπὸ 20 Μαρτίου 1881 Ἡμέτε-
 ἄταγμα περὶ ἰδρύσεως ἐνταῦθα νοσοκομείου πρὸς θερα-
 ἄσθενῶν καὶ πρὸς ἐκπαίδευσιν καὶ συντήρησιν νοσοκόμων
 ῶν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «θεραπευτήριον ὁ Εὐγγέλι-
 ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης»·
 ιασίσασμεν καὶ διατάσσομεν·

υροῦντες τὸ ἄρθρον 4 τοῦ μνησθέντος Ἡμετέρου Δια-
 τος, ἐγκρίνομεν τὸν ὑπὸ τῆς ἐφορείας τοῦ φιλικῆρωπικοῦ

τούτου καθιδρύματος συνταχθέντα ὀργανισμὸν αὐτοῦ καὶ ἐ-
 πικυροῦμεν τοὺς ἐν αὐτῷ ἀναγεγραμμένους ὄρους.

Ὁ αὐτὸς Ὑπουργὸς θέλει ἐκτελέσει τὸ παρὸν διάταγμα
 δημοσιευθόσομενον μετὰ τοῦ ἐγκρινομένου ὀργανισμοῦ εἰς τὴν
 Ἑφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Ἰουλίου 1885.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν

N. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

τοῦ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος
 τῆς Βασιλίσσης θεραπευτηρίου «ὁ Εὐαγγελισμός».

Σκοπὸς τοῦ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότη-
 τος τῆς Βασιλίσσης θεραπευτηρίου «ὁ Εὐαγγελισμός» εἶναι·
 1ον. α') Ἡ νοσηλεία ἀσθενῶν, τῶν μὲν ἐνδεῶν δωρεάν,
 τῶν δὲ εὐποροῦντων ἐπὶ μετρίᾳ πληρωμῇ· καὶ

β') Ἡ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἐπιστήμης μόρφωσις νοσο-
 κόμων γυναικῶν, πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ δ' εἰσαφίου τοῦ ὀρ-
 γανισμοῦ τοῦ ὑπὲρ τῆς γυναικείας παιδείσεως Συλλόγου Κυ-
 ριῶν, τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ὁποῖου ἀνέλαβεν ὑπὸ τὴν ἄμεσον
 Αὐτῆς προστασίαν ἡ Α. Μ. ἡ Βασιλίσσα.

Αἱ νοσοκόμοι μετὰ τὴν ἀναγκαστὴν παιδείαν καλοῦνται
 Ἀδελφαὶ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

2ον. Οἱ πόροι τοῦ θεραπευτηρίου σύγγεινται ἐκ τοῦ εἰσο-
 δῆματος τῆς περιουσίας αὐτοῦ, ἐκ τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων
 συνδρομῶν, ἐκ δωρεῶν καὶ κληροδοτημάτων, ἐτι δὲ ἐξ εἰσπρά-
 ξων νοσηλείας.

3ον. Οἱ εἰσφέροντες διαιροῦνται εἰς τέσσαρας τάξεις, τὴν
 τῶν ἰδρυτῶν, τῶν ευεργετῶν, τῶν δωρητῶν καὶ τῶν συνδρο-
 μητῶν. Καὶ ἰδρυταὶ μὲν λέγονται οἱ ἀνεγείραντες ἰδίαις δα-
 πάναις οἰκοδόμημα καὶ προσενεγκόντες ὑπὲρ τοῦ θεραπευτη-
 ρίου 20 χιλιάδας δραχμῶν καὶ ἄνω.

Εὐεργεταὶ δὲ οἱ συνεισφέροντες ἐφ' ἅπαξ δεκαμισχιλίας τοῦ-
 λάχιστον δραχμᾶς ἢ οἱ προσενεγκόντες ἐξ ὀχουος ἄλλας ὑπηρε-
 σίας ὑπὲρ τοῦ θεραπευτηρίου, περὶ ὧν κρίνει ἑκάστοτε ἡ Α.
 Μ. ἡ Βασιλίσσα.

Δωρηταὶ δὲ οἱ συνεισφέροντες χιλίας δραμᾶς τουλάχιστον
 καὶ συδρομηταὶ οἱ ἐτησίως εἰκοσι καὶ πέντε τουλάχιστον
 δραχμᾶς δίδοντες.

Δίπλωμα ἐμφαίνει τὴν εἰς ἕναστος ἀνήκει τάξιν, φέ-
 ρον τὰς ὑπογραφὰς τῆς προέδρου τῆς ἐφορείας καὶ τῆς γραμ-
 ματείως, πέμπεται παντὶ συνεισφέροντι, τὰ δὲ ὀνόματα τῶν
 ἰδρυτῶν καὶ ευεργετῶν ἀναγράφονται καὶ ἐπὶ μαρμαρινῶν
 πλακῶν, καταλλήλως στηθησομένων ἐν τῷ θεραπευτηρίῳ.

4ον.) Τὸ θεραπευτήριον διοικεῖται ὑπὸ ἐξαμελοῦς ἐπιτρο-
 πείας Κυριῶν, ἐκλεγομένης ὑπὸ τῆς Σεπτῆς Προστάτιδος·
 κατὰ τριετίαν ἀποχωροῦσι δύο διὰ κλήρου, δυνάμεναι νὰ ἐκ-
 λεγθῶσι ἐκ νέου.

5ον.) Ἡ Διοικοῦσα ἐπιτροπεία καλεῖται ἐφορεία τοῦ θερα-
 πευτηρίου ὁ Εὐαγγελισμός, ἐκλέγει δὲ αὐτὴ ἐκ τῶν μελῶν
 αὐτῆς τὴν πρόεδρον, τὴν ἀντιπρόεδρον, τὴν ταμίαν καὶ τὴν
 γραμματεῖα αὐτῆς, ἀποφασίζούσης ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας
 τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης.

6ον.) Κωλυομένης ἢ ἀπουσιαζούσης ἐπὶ μακρὸν χιρίας
 τινὸς τῆς ἐφορείας, ἀντικαθίσταται αὐτὴ ὑπὸ ἑτέρας, ἐκλεγομέ-
 νης πάντοτε ὑπὸ τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης.

7ον.) Πρὸς συνεδρίασιν τῆς ἐφορείας τοῦ θεραπευτηρίου
 ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τριῶν τουλάχιστον μελῶν αὐτῆς· αἱ

δε αποφάσεις λαμβάνονται κατά πλειοψηφίαν, τηρουμένων εκάστοτε των πρακτικῶν, ἐν ᾧ ἐμφαίνεται καὶ τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα καὶ ἡ ληφθεῖσα ἀπόφασις. Ἐν ἰσοψηφίᾳ ἡ ψήφος τῆς προέδρου ὑπερισχέει.

8ον.) Ἡ Ἐφορεία διοικεῖ καθόλου τὸ θεραπευτήριον, μεριμνῶσα περὶ τῆς ἀκριβοῦς καὶ ἀνελλιποῦς ἐφαρμογῆς τοῦ τε οργανισμοῦ αὐτοῦ, τῶν διαφόρων κανονισμῶν αὐτοῦ καὶ περὶ παντὸς ἀντικειμένου ἀφορῶντος εἰς τὴν ἐν γένει προστασίαν τῶν συμφερόντων τοῦ θεραπευτηρίου. Συντάσσει ἐγκαιρῶς τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸν καὶ τὸν ἀπολογισμὸν. Μεριμνᾷ περὶ ἐγκαιροῦ προμηθείας ἀπάντων τῶν χρῆσιμων τῷ θεραπευτηρίῳ σκευῶν, τροφίμων, φαρμάκων κλπ. Ἐπιτηρεῖ εἰς τὴν ἐν γένει λειτουργίαν αὐτοῦ, φροντίζει πρὸς ἐξεύρεσιν πόρων καὶ ἐπαύξησιν τῆς περιουσίας τοῦ θεραπευτηρίου, ὅπως οὐ μόνον καταστή τούτο ὡς οἰόντε τάχιον αὐτοσυντηρητὸν ἐκ τῶν ἰδίων κεφαλαίων του, ἀλλὰ καὶ ἐπεκτείνει τὰς ἀγαθοεργίας αὐτοῦ.

Διορίζει τὸ ἀναγκασιῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν προσωπικὸν, ἐξαιρέσει τοῦ ἱερέως, τῶν ἱατρῶν καὶ τοῦ φαρμακοποιοῦ, διοριζομένων ἀπειθείας ὑπὸ τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσεως.

Αἱ ἀδελφαὶ ἐκλέγονται ὑπὸ τῆς Ἐφορείας τοῦ θεραπευτηρίου κατὰ τοὺς ἰδιαιτέρους περὶ τούτων κανονισμοὺς, ἐγκρίνονται δὲ ὑπὸ τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσεως.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον α) συνέχεται εἰς τακτικὰς καὶ ἐκτακτοὺς συνεδριάσεις. Αἱ τακτικαὶ συνεδριάσεις γίνονται καθ' ἑβδομάδα, αἱ δὲ ἐκτακτοὶ, ὡσάκις ἂν κριθῇ τούτο ἀναγκαῖον ὑπὸ τῆς προέδρου τῆς Ἐφορείας β) ἕκαστον μέλος τῆς Ἐφορείας κατὰ σειράν ὀρισθησομένην φοιτᾷ ἐπὶ ὁλόκληρον ἑβδομάδα εἰς τὸ θεραπευτήριον καθ' ἑκάστην εἰς ὥραν τακτικὴν ἢ καὶ ἐκτακτὴν καὶ λαμβάνει γνῶσιν τῶν ἐν τῷ θεραπευτηρίῳ γινομένων, ἐπιβλέπουσα καὶ ἐπιτηροῦσα τὰ πάντα, ἐνθαρρύνουσα τὸ προσωπικὸν εἰς τὴν ἀκριβῆ τοῦ καθήκοντος ἐκπλήρωσιν, λαμβάνουσα πᾶσαν πληροφορίαν, ἀκούουσα πᾶν παράπονον τῶν ἀδελφῶν, τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῶν ἀσθενῶν καὶ δίδουσα πᾶσαν παραγγελίαν, τεινοῦσαν εἰς τὴν ἀκριβῆ τῶν κανονισμῶν τοῦ θεραπευτηρίου τήρησιν. Ἐν περιπτώσει οἰκασθῆποτε ἀνωμαλίας ἐν τῷ θεραπευτηρίῳ, περὶ ἧς δὲν προβλέπουσιν οἱ κανονισμοί, συνενοεῖται μετὰ τῆς προέδρου τῆς ἐφορείας πρὸς σύγκλησιν ἐκτάκτου τῆς ἐφορείας συνεδριάσεως.

8ον.) Ἡ πρόεδρος συγκαλεῖ τὴν ἐφορείαν εἰς τε τὰς τακτικὰς καὶ τὰς ἐκτάκτους συνεδριάσεις, διευθύνει τὸ γραφεῖον τοῦ προεδρείου, τὴν ἀνταπόκρισιν καθόλου τοῦ θεραπευτηρίου, ὅπερ ἐκπροσωπεῖ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων καὶ πᾶσαν ἀρχῆς, υπογράφει τὰ πρακτικὰ τῆς ἐφορείας, υπογράφει τὰ ἐκδιδόμενα ἐντάλματα, ἐκδίδει τὰ διπλώματα τῶν μελῶν καὶ ἐπιτηρεῖ τὴν ἀκριβῆ κατὰστρωσιν τῶν μνησίων καὶ ἐτήσιον προϋπολογισμῶν καὶ ἀπολογισμῶν, συμμαρτυροῦσα μετὰ τῶν ἄλλων μελῶν τῆς ἐφορείας τὴν διαρκῆ ἐπιτήρησιν τοῦ θεραπευτηρίου.

Ἡ ἀντιπρόεδρος ἀναπληροῖ τὴν πρόεδρον ἀπουσιάζουσα ἢ κωλυομένην.

10ον.) Ἡ ταμίαις ἐνεργεῖ τὰς χρηματικὰς εἰσπράξεις δυνάμει διπλοτύπων υπογεγραμμένων παρ' αὐτῆς, ἐνεργεῖ τὰ πληρωμὰς ἐπὶ τῇ βάσει ἐντάλματων υπογεγραμμένων παρ' τῆς προέδρου καὶ τοῦ γραμματέως τοῦ θεραπευτηρίου. τηρεῖ τὰ ἀναγκαῖα λογιστικὰ βιβλία, υποβάλλει κατὰ μῆνα κατὰ στασιν τῶν εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν, διαθέτει μετὰ τῆς προέδρου τὴν περιουσίαν τοῦ θεραπευτηρίου κατὰ τὰς ἀποφάσεις τῆς ἐφορείας, δὲν δύναται δὲ νὰ ἀλλοιωθῇ ἢ μειωθῇ αὕτη ἄνευ προσηγηθείσης πράξεως τῆς ἐφορείας, φερούσης καὶ τὴν ἐγκρίσιν τῆς Σεπτῆς Προστάτιδος.

11ον.) Ἡ γραμματεὺς τῆς ἐφορείας τηρεῖ τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων, προετοιμάζουσα καὶ τὰ ἀντικείμενα τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἐκάστης συνεδριάσεως.

12ον.) Ἐπιθεώρησις τοῦ θεραπευτηρίου καὶ τῶν πράξεων τῆς ἐφορείας γίνεται κατ' ἔτος διὰ καταλλήλου προσώπου, ἀποστελλομένου ὑπὸ τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσεως.

13ον.) Κανονισμὸς ἰδιαιτέρως θέλει ὀρίσει τὰ τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ ὅλου προσωπικοῦ τοῦ θεραπευτηρίου.

14ον.) Ἡ ἐφορεία τοῦ θεραπευτηρίου ἔχει σφραγίδα φερούσαν τὸν τίτλον ἀθεραπευτηρίου ὁ Εὐαγγελισμὸς καὶ ἔμβλημα τοῦ θεραπευτηρίου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Ἰουλίου 1885

Ι. Α. ΣΥΓΓΡΟΥ, Β. ΡΕΙΝΕΚ, Α. ΠΑΠΗΟΥΔΩΦ,
Ε. ΡΕΒΕΛΑΚΗ, ΕΙΡΗΝΗ Σ. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗ, ΣΟΦ. ΔΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3^ο

Φ.Ε.Κ 49/9.2.1926

Β. Διάταγμα: *«Περί διαρρυθμίσεως και οργανώσεως του εν Αθήναις θεραπευτηρίου Ευαγγελισμού και του παραρτήματος αυτού Νοσοκομείου Γ. Σταύρου και Γ. Φουγκ».*

α ονόματα των ιδρυτών, μεγάλων εφευρητών και εφευρετών γράφονται επί ειδικότερον μικροσκοπίων πλακών.

Άρθρον 5.

Το Σωματείον «ο Εσθγγελλετρός» διοικείται ελευθερώς εντός των ορίων των καμένων νόμων και ειδικώς του παρόντος και υπακούει υπό την εποπτείαν του Κράτους, ήτις ασκείται διά του Υπουργείου των Εσωτερικών και ήτις κυρίως αφορά: 1) την τήρησιν των διατάξεων του παρόντος και των εσωτερικών κανονισμών και 2) τον έλεγχον της διαχειρίσεως του Θεραπευτηρίου.

Ανώτατον και κυρίαρχον σώμα του Θεραπευτηρίου ορίζεται η Γενική Συνέλευσις των μελών του Σωματείου, ήτις έχει την ανώτεραν επιμέλειαν των συμφερόντων και των εν γένει υποθέσεων του Θεραπευτηρίου, προς όσον εννοεί τελειότερον αποτέλεσμα των σκοπών αυτού.

Ειδικώτερον η Γενική Συνέλευσις έχει τα εδής καθήκοντα: 1) Ψηφίζει διά μυστικής ψηφοφορίας και κατά άπλόστον πλειοψησίαν το Διοικητικόν Συμβούλιον του Θεραπευτηρίου εκ των μελών αυτού, συμφωνώσας προς τα άρθρα 13 και 16 του παρόντος.

2) Ψηφίζει τον Γενικόν Κανονισμόν και τους λοιπούς κανονισμούς των εσόδων τμημάτων και υπηρεσιών του Θεραπευτηρίου, ως και της προσωπικότητος αυτών.

3) Αποφασίζει περί ίδρύσεως Τμημάτων Περιθάλψεως και Ιασημάτων του Προσωπικού του Θεραπευτηρίου και ήτις, μετά συζητήσεως αυτών, συμφερόμενους προς τας διατάξεις της χρητικής νομοθεσίας του Κράτους.

4) Εκλέγει κατά έτος εκ των μελών αυτού και εις την ετήριαν ετήσιαν συνεδρίαν αυτού τριμελή έξελεγκτικήν επιτροπήν εντός κατά το άπρόμοιον έτος οικονομικής διαχειρίσεως του εραπειτηρίου. Έξαιρητικώς η έξελεγκτική επιτροπή της διαχειρίσεως του έτους 1926 θάλει εκλεγθή εις την πρώτην συνεσίαν της Γεν. Συνελεύσεως γενησομένην εντός δυο μηνών εκ της ισχύος του παρόντος.

5) Αποφασίζεται επί των υποβαλλομένων εις αυτό και έτος εκ του Διοικητικού Συμβουλίου προϋπολογισμών, ισολογισμών και απολογισμών της διαχειρίσεως του Θεραπευτηρίου.

6) Αποφασίζει επί εκποιήσεως ακινήτων, ανυπόθηκων ακινήτων, εκτελέσεως οικονομικών έργων και σίωσής των άλλων χρεικών έργασι κατασκευών επί ποσού υπερβαίνοντος των 2000,0000 χιλιάδ.

Άρθρον 6.

Το Σωματείον αποτελείται εκ τεσσαράκωσιν μέλων.

Δι' άποφάσεως της Γενικής Συνελεύσεως αυτών δύναται να ήρθη ε αριθμός των ενεργών μελών αυτού μέχρι του άριθμού εν πενήτηντα.

Μέλη του Σωματείου ορίζονται αυτοδικαίως επί του παρόντος:

- Ο Μητροπολίτης Αθηνών
- Ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου
- Ο Επισκοπος του Αρείου Πάγου
- Ο Πρόεδρος των εν Αθήναις Έκκλησιών
- Ο Πρόεδρος του Ελλληνικού Σωματείου
- Ο Πρόεδρος του Πανεπιστημίου Αθηνών
- Ο εκλεκτός κληρικος της Ίκωνικής εκ Νεωκώσ Συνοχης Πανεπιστημίου Αθηνών
- Ο Διοικητής της Πρωτης Τριμελούς της Έκκλησίας
- Ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και Πάσης Ελλάδος
- Ο Διευθυντής του Παιδαγωγείου
- Ο Γενικός Διευθυντής του Γενικού Νοσοκομείου
- Ο Διευθυντής της Ύψιανής
- Ο Πρόεδρος του Εμπορίου και Παιδαγωγικού Παιδαγωγικού Παιδαγωγικού

Ο Πρόεδρος του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου.

Ο Γραμματέας της Σχολικής Ύψιανής του Υπουργείου της Παιδείας.

Ανα εν μέλησ των Διοικητικών Συμβουλίων του Αρχαιολογικού Μουσείου, του Αρχαιολογικού Χωρής-Κωστα και της Ελλληνικής Ύψιανής και άποσασιν των αυτών Συμβουλίων.

Τα μέλη του κατά τα άρθρα 10 πρώτου Διοικητικού Συμβουλίου.

Τα υπόλοιπα προς συμπλήρωσιν του όλου αριθμού των ενεργών μελών εκλεγονται υπό των ανωτέρω, μεταξύ προσωπικών ενεργών Ελλληνικών υπηκόων, το όποια ως εν της κοινωνικής των θέσεως, των εθνικών γνώσεων των και της περιουσίας των δύναται να συντελέσωσιν εις την ευδαιμονίαν του σκοπού του Θεραπευτηρίου. Η εκλογή αυτών γίνεται εντός δυο μηνών από της ισχύος του παρόντος.

Δια της ειδικής συνελεύσεως της Γεν. Συνελεύσεως προς εκλογήν ενεργών μελών η προς ανακήρυξιν επιτιμών μελών απαιτείται άπάρτια εκ του ήμισους τουλάχιστον του όλου αριθμού των δικαιουμένων φέρου και άπόλυτος πλειοψηφία των παρόντων.

Άρθρον 7.

Επιτιμα μέλη ανακηρύσσονται εκ άποφάσεως της Γενικής Συνελεύσεως προσωπικά τα όποια ποσά τριμηνιαία ύψιανής ύψιανής εις τον Εσθγγελλετμόν. Τα επιτιμα μέλη δύναται να παύσωνται εις τας συνεδριάσεις της Γενικής Συνελεύσεως, αν και δικαιοφάτως φέρου.

Άρθρον 8.

Η Γενική Συνέλευσις συνερίζεται τακτικώς μεν εις το έτος, ήτοι πρό του τέλους Απριλίου και εντός του Νοεμβρίου εκαστου έτους, εκτάκτως δε έσάντι ήθέλει παρρησί άνάγκη, άποσασιν του Διοικητικού Συμβουλίου και προσκληθεί του Προέδρου του Συμβουλίου τούτου.

Η Γενική Συνέλευσις συγκάλεται υποχρεωτικώς κατόπι προτάσεως αιτήσεως προς το Διοικητικόν Συμβούλιον του 1/10 τουλάχιστον του όλου αριθμού των μελών αυτής. Η αίτησις έσον να αναφέρει τους λόγους της συγκλήσεως και τα αιτήματα θέματα. Η πρόσκλησις γίνεται εκ άκαύτερον εντός έξι ημερών από της υποβολής της αιτήσεως.

Άρθρον 9.

Η Γενική Συνέλευσις εκλέγει κατά έτος εις την πρώτην ετήσιαν συνεδρίαν αυτής τον Πρόεδρον, τον αντιπρόεδρον και τον γραμματέα αυτής μεταξύ των μελών του.

Η Γενική Συνέλευσις ενορκίζει εν άπάρτια παρρησία του ήμισους των μελών αυτής, άποφασίζουσα δε διά πλειοψηφίας των παρόντων μελών. Εν προκήρια και η φήρος του Προέδρου. Επί προσωπικών ζητημάτων απαιτείται πάντοτε επί ποινη άκαυρητος μυστική δια ψηφοδοκίων ψηφοφορία. Μη επιτευχασίσε άπάρτιας συγκάλεται εκ νέου η Γεν. Συνέλευσις, ήτις ενορκίζεται εν άπάρτια παρρησία και εκ άνα οι παρόντες.

Άρθρον 10.

Η πρώτη Γενική Συνέλευσις του έτους 1927 θάλει εκλεγθή μεταξύ των μελών αυτής δεκατέσσαρα μέλη εκ των 6 Προέδρου της Δημοκρατίας, δύο εκάστης εκ άπάρτιας Διοικητικού Συμβουλίου, εις 2 αναθέτονται η Διοικητική και διαχειριστική του Θεραπευτηρίου.

Η ανανεωσις των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου γίνεται κατά τα άρθρα 11.

Πρόεδρος του Σωματείου κατά τα από της ισχύος του παρόντος άρθρου της 31 Δεκεμβρίου 1927 πρώτου εσπασίμου εκ καθήκοντος του Διοικητικού Συμβουλίου αναθέτονται εις το έτος της 31 Απριλίου 1927 Διοικητική Διοικητική εκ καθήκοντος επί του Προέδρου της Δημοκρατίας και επί της 31 Απριλίου 1927 Διοικητική Διοικητική εκ καθήκοντος επί του Προέδρου της Δημοκρατίας και Παιδαγωγικού Παιδαγωγικού μέλη εκ καθήκοντος 1927 Διοικητική Διοικητική

Άρθρον 11.

Το Διοικητικόν Συμβούλιον κατά την πρώτην αὐτοῦ συνεδρίαν, προεδρευομένην τοῦ προέδρου, ἐκλέγει μέλη τῶν μελῶν αὐτοῦ, τοῦ Προέδρου, Ἀντιπροέδρου καὶ Γενικοῦ Γραμματέως. Τὸν Πρόεδρον ἀποστέλλονται ἡ καθυπομένου ἀναπληροῦ ἢ Ἀντιπροέδρου, τῶν δὲ ἄλλων μέλων τοῦ Συμβουλίου, κατ' εὐτάσιν αὐτοῦ.

Τὸ Διοικητικόν Συμβούλιον δύναται νὰ ἀναθεῖ δι' ἀποφασίαν αὐτοῦ τὰ καθήκοντα τοῦ εἰδικοῦ γραμματέως εἰς ἓνα ἐκ τῶν προσωπικῶν τῆς Διευθύνσεως τοῦ Θεραπευτηρίου.

Αἱ ὑπηρεσίαι τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου παρεκτείνονται ὡς εἴρηται.

Άρθρον 12.

Τὸ Σωματεῖον ἐπιπροσωπεύεται ἐνώπιον πάσης δικαιοσύνης, ποινικτικῆς ἢ ἀλλοῦ τινος ὀργάνου, ὡς καὶ ἐν τῇ ἐπιδικαστικῇ αὐτοῦ, ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἢ τοῦτου καθυπομένου, παρατηρηθέντος ἢ ἐκλιπομένου, ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροέδρου καὶ τοῦτου ἀδυνατοῦντος, καὶ ἐνεργητικῶς δια τούτου ἄλλοῦ ἢ ἓνα τῶν λοιπῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου ὑπὸ αὐτοῦ ἐπιλεγόμενου.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος καὶ ἐν γένει οἱ ἀναπληρωταὶ τοῦ Προέδρου ἀσκέου, κατὰ τὰς ἐν αὐτῷ περιπτώσεις, πάντα τὰ ἀνηκόντα ἐν αὐτῷ δικαιώματα καὶ καθήκοντα.

Άρθρον 13.

Τὸ Διοικητικόν Συμβούλιον διοικεῖ τὰ Θεραπευτηρίων καὶ ἐπιχειρεῖται τὴν περιουσίαν καὶ τὰς ὑποθέσεις αὐτοῦ σύμφωνα πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος, τοὺς ἐσωτερικοὺς κανονισμοὺς καὶ τὰς ἀποφασίαις τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως.

Εἰδικότερον ἐπιδικαστικῶς τὸ Διοικητικόν Συμβούλιον κληρονομεῖται καὶ ἐξῆς καθήκοντα:

1) Διαχειρίζεται τὴν περιουσίαν τοῦ Θεραπευτηρίου, καὶ προβαίνει εἰς πάσαν ἀναγκαίαν πράξιν ἀγορᾶς ἢ πώλησεως κινητῶν ἢ ἀκινήτων, συνθήσεως δανείων ἐπι, ὑποθήκῃ ἢ ἐνεχυρῶν καὶ ἐν γένει πάσαν πράξιν, τήρησαντες τὰς διατάξεις τοῦ άρθρου 1, στοιχείου Ε.

2) Ἀποφασίζει περὶ τοποθετήσεως τῶν κρησάτων καὶ περὶ κρησώσεως ἀκινήτων ὡς καὶ περὶ ἐκκαλέσεως οἰκοδομῶν ἢ ἄλλων τεχνικῶν ἔργων, ἢ ἐγκαταστάσεων τοῦ Θεραπευτηρίου, ἄνω τῶν 200.000 δραχμῶν.

3) Ἀποφασίζει περὶ ἐγχεύσεως σφαιρῶν καὶ ἐν γένει περὶ πάσης δικῆς ἐπι τῶν Θεραπευτηρίων προσιστατικῆς ἢ ἐξεδιδικαστικῆς ἀποφασίαις καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν πληρεξουσιαστικῶν δικηγόρων.

4) Ἀποφασίζει περὶ ἀποδοχῆς μετὰ ἢ ἀνεῖν ὄρων κληρονομιῶν, κληρονομιῶν, δωρεῶν ἢ ἄλλων εἰσφορῶν ἢ περὶ ἀποδοχῆς αὐτῶν δωρικολογημένων.

5) Συντάσσει καὶ υποβάλλει εἰς τὴν Φέρον τῆς Γεν. Συνελεύσεως τὰς Γενικοὺς κανονισμοὺς καὶ τὰς κανονισμοὺς τῶν ἐσωτερικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Θεραπευτηρίου ἀναλόγως ἐν ἐκαστῇ ἀναγκῇ ἀσκέου τῆς ἐπιπέσει, τῆς ἐγχεύσεως ἢ ἄλλοις ἢ ἀτάξεων δια τοῦ Διευθυντοῦ ἢ καὶ ἄλλως ἐπι αὐτῶν μελῶν αὐτοῦ.

6) Κανονίζει τὰ τιμολογια τῶν νοσηλευτικῶν δικαιωμάτων ἐπινοημάτων καὶ λοιπῶν ἐπινοημάτων τοῦ Θεραπευτηρίου, τῶν ὀφείλων καὶ τῶν εἰσῶν τῶν ἐν τῷ Θεραπευτηρίῳ λειτουργούντων προσωπικῶν καὶ τῶν Τμημάτων αὐτοῦ, ὡς καὶ τῶν ἐσωτερικῶν πράξεων εἰς ἀπὸ τῆς καὶ τῶν ἀσκήσεων τῶν δωρεῶν ἀπορῶν ἀσκήσεων ἀναλόγως τῶν πόρων τοῦ Ἰδρυματός καὶ τῶν ἐπιπλέον κρησώσεων. Καὶ ἐπι τῶν ποσῶν ἀποδοχῶν ἀσκητικῆς ἢ ἄλλως τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

7) Ἀποφασίζει περὶ περὶ ἀποδοχῶν καὶ ἀπορῶν αὐτῶν ἐπινοημάτων καὶ ἐπιπέσει τούτων ἐπι τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐπιπέσει συνεδρίασιν ἢ ἀνεθεῖται τῶν περὶ ἀποδοχῶν καὶ ἀπορῶν αὐτῶν ἀποφασίαις αὐτοῦ.

8) Κανονίζει καὶ διαρρυθμίζει πάσης τῆς ἐν τῷ Ἰδρυματι ὑπηρεσίας καὶ τὸ ἀναγκαῖον δι' αὐτῆς προσωπικῶν ἀναλόγως ἐκαστοῦ ἀναγκῶν τοῦ Ἰδρυματος.

9) Διορίζει καὶ ἀπαλλάσσει τῶν καθήκοντων αὐτοῦ ἄπαν τὸ προσωπικόν καὶ ἀσκέει ἄπαν τὴν περὶ ἀναγκῆν ἐξουσίαν ἐπι αὐτοῦ σύμφωνα πρὸς τὰς σχετικὰς διατάξεις τῶν ἐσωτερικῶν κανονισμῶν. Ἐσαυτῶς διορίζει καὶ ἀποκαλεῖ τοὺς νομικοὺς συμβούλους τοῦ Ἰδρυματος.

Ὁ διορισμὸς, ἡ παύσις, τὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα καὶ ἐν γένει οἱ εὐθῆνοι τοῦ προσωπικοῦ ὀφείονται ἀποσπομαρῶς εἰς τοὺς ἐσωτερικοὺς κανονισμοὺς.

10) Κανονίζει τὰς μεθοδολογίας καὶ ἐν γένει πάσης τῆς ἀποδοχῆς τοῦ προσωπικοῦ καὶ ἀποφασίζει περὶ αὐτήσεως ἢ ἐκκαλέσεως αὐτῶν.

11) Διευθετεῖ νὰ ἱδρῶν Ταμείον συντάξεων τῶν ἀδελφῶν, ὡς καὶ τὸ λοιπὸν προσωπικόν τοῦ Ἰδρυματος ἢ καὶ νὰ μετακινήσῃ ἄλλως πρὸς περιβάλλον αὐτῶν κανονίζον τὰ τῆς λειτουργίας τοῦ Ταμείου τούτου καὶ διαχειριζόμενον τὴν περιουσίαν αὐτοῦ κατ' ἐν τῷ Ἰδρυματι καὶ τῆς τοῦ Θεραπευτηρίου.

Άρθρον 14.

Τὸ Διοικητικόν Συμβούλιον συνέρχεται εἰς συνεδριάσεις τακτικὰς μὲν καθοριζόμενας ἐπι αὐτοῦ δι' ἀποφασίαις αὐτοῦ, ἐκτάκτους δ' ἐπι τῆς προσκλήσεως τοῦ Προέδρου ἢ ἐσάκις ὅς ἢ πλείονες συμβούλοι ζητήσουν τὴν σύγκλησιν αὐτοῦ. Εὐρίσκεται δὲ ἐν ὑπαρκτῇ παρόντων τοῦλάχιστον τεσσάρων ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ.

Τῶν συνεδριάσεων τοῦ Συμβουλίου προσκαλούμενος δύναται νὰ μεταγγίῃ ἄνευ ἄλλου καὶ ὁ Διευθυντῆς τοῦ Θεραπευτηρίου, προκειμένου δὲ περὶ ζητημάτων ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας τῶν συνεδριάσεων προσκαλούμενος δύναται νὰ μετέγῳσι καὶ οἱ Διευθυντοὶ τῶν Κλινικῶν ἔχοντες ἀπλήρως συμβουλευτικὴν γνώμην καὶ ἀποφασίζοντες πρὸς τῆς λήψεως τῆς σχετικῆς ἀποφασίαις τοῦ Συμβουλίου.

Σύμβουλος συνεχῶς ἐπι τρίμηνον μὴ παριστάμενος εἰς τὰς συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου ἀνεῖ ἀδείας αὐτοῦ θεωρεῖται αὐτοδικαίως παρητημένος.

Αἱ ἀποφασίαι τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν τῶν παρόντων, ἐπικρατούσης ἐν ἰσοψηφίᾳ τῆς ψήφου τοῦ Προέδρου.

Άρθρον 15.

Αἱ ἀποφασίαι τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καταχωροῦνται ἐν εἰδικῷ βιβλίῳ τῶν πρακτικῶν αὐτοῦ, συντασσόμενον ὑπὸ τοῦ Γεν. γραμματέως καὶ ὑπογεγραμμένων ὑπὸ πάντων τῶν παρευριστῶν μελῶν αὐτοῦ.

Ἐν τοῖς πρακτικῶν βιβλίοις νὰ καταχωροῦνται αἱ γνώμαι τῶν συμβούλων, ἐφ' ὅσον ζητηθῶσιν τούτοις.

Κεχωρημένα ἀντίγραφα πρακτικῶν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως καὶ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου δεῖν ν' ἀνακοινῶνται εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας καὶ ἐπαρῶνται εἰς τὸ Ἰνστιτούτον τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐσάκις ἤθελε ζητηθῆ παρ' αὐτοῦ. Τὰ ἀντίγραφα ἢ ἀποσπασματα τῶν πρακτικῶν τούτων κυροῦνται ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Γεν. Γραμματέως.

Άρθρον 16.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1928 καὶ ἐφεξῆς ἡ ἀντικαταστάσις τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου διενεργεῖται τακτικῶς κατ' ἔτος ἓνα ὅς ἢ μελῶν. Τα κατὰ τα εἰς πρώτην ἐπι ἀντικαταστάμενα μέλη ἐκλέγονται ἐπι κληρώσεως μετὰ τῶν ἐπιδικῶν εἰσφορῶν αὐτῶν. Ἐὰν μέλος οἱ μετὰ παρελεύσει τριετίας ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ αὐτοῦ ἐπι ἐγγὺ ἀντικατασταθῆ, ἢ ἔθελαι τοῦ θεοεπίσει ὡς κληρωτικῶς συμπληρωμένη κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος. Ἡ ἀντικαταστάσις γινεται ὡς εἴρηται.

Ἡ δεύτερη Γενικὴ Συνέλευσις ἐκαστοῦ ἔτους ἐκλέγει μετὰ τῶν μελῶν ὅσους οἱ θεοεπίσει ἀπὸ τῶν ἀπορῶν τοῦ ἀσκήσεως τῶν μελῶν καὶ τῶν τέλος τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀποχωροῦντων συμβούλων. Ἐν τῶν ὅσους ἐκλεγόμενοι ἢ Προέδρος τῆς Δημοκρατίας ἐξῆς τῶν ἀντικαταστασῶν τῶν ἀποχωροῦντων.

Ἡ ἀποφασίαις τοῦ Συμβουλίου κινεῖται ἐπι Διοικητικῶς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4^ο

Φ.Ε.Κ 10.9.1926

Β. Διάταγμα: «Περί οργανισμού του εν Αθήναις Θεραπευτηρίου ο
Ευαγγελισμός και του παραρτήματος αυτού Νοσοκομείου Γ.
Σταύρου και Γ. Φουγκ».

Είς τον επί των Εσωτερικών Υπουργόν ανατίθεται ή δια-
μοσίτευσις και εκτέλεσις του Νομοθετικού αυτού Διατάγματος.

Εν Ύδρα τῆ 6 Σεπτεμβρίου 1926

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος
Γ. Κονδύλης
Τὰ Μέλη

**Π. Ἀργυρόπουλος, Κ. Τριανταφυλλόπουλος, Θ. Πε-
τιμεζᾶς, Α. Παππᾶς, Ι. Δροσόπουλος, Η. Ἀπο-
σκίτης.**

(3)

Περὶ ἀναστολῆς ἰσχύος ἀρθρῶν 8 καὶ 13 Ν. Α. 12 Μαΐου
1926 περὶ ἐμπορίου τοῦ οἴνου κλπ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προσάγει τὸ Ἡμετέρον Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ἀπαρ-
τιστικῶς καὶ διαπραγματευτικῶς :

Ἀθῆναι 1.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ ἀρθροῦ 8 τοῦ Ν. Α. τῆς 12 Μαΐου 1926 περὶ
ἐμπορίου τοῦ οἴνου καὶ προστασίας τῆς ἀνακατασκευῆς αὐ-
τῆς πρὸς τὴν ἀπαιτούμενην ἀδειαν ἐφαρμόζεται ἀπογεγραμμένως ἐπὶ
νόμις, ἐν ὧς καὶ ἡ ἰσχὺς τῆς παραγράφου ε' τοῦ ἀρθροῦ 13
τοῦ παρόντος, ὑποβλήθησαν πρὸς κώρωσιν τῆς μελλούσης
ἐν αὐτῷ ἀδείᾳ ματαρρηχόμενοι ἐπὶ ἐπισημασθῶν τοῦ ἐπιπέδου, ἀπο-
σπῆλλοντα μέχρι τῆς 1 Ἀπριλίου 1927.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῆς Γενικῆς Κυβερνήσεως καὶ Ἐπι-
μηχανίας Ὑπουργόν ανατίθεται τὰ ἐκτελέσειν καὶ ἐκτελέσειν
τοῦ παρόντος, ὑποβλήθησαν πρὸς κώρωσιν τῆς μελλούσης
να συνέλθῃ Βουλῆς.

Εν Ἀθήναις τῆ 10 Σεπτεμβρίου 1926

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος
Γ. Κονδύλης
Τὰ Μέλη

**Π. Ἀργυρόπουλος, Κ. Τριανταφυλλόπουλος, Θ. Πε-
τιμεζᾶς, Α. Παππᾶς, Ι. Δροσόπουλος, Α. Νᾶκος,
Η. Ἀποσκίτης.**

(4)

Περὶ καθιερωθέντος διατάξου τινῶν ἀπομοσθῶν Ἀνατολικοῦ
Γεωπονητικῆς Σχολῆς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προσάγει τὸ Ἡμετέρον Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ἀπαρ-
τιστικῶς καὶ διαπραγματευτικῶς :

Ἀθῆναι 2

Ἡ παρὰ τὸν ἐπὶ τῆς Γενικῆς Κυβερνήσεως καὶ Ἐπιμηχανίας
Ὑπουργόν ἀνατίθεται τὰ ἐκτελέσειν καὶ ἐκτελέσειν τοῦ παρόντος
τοῦ παρόντος, ὑποβλήθησαν πρὸς κώρωσιν τῆς μελλούσης
να συνέλθῃ Βουλῆς.

Εν Ἀθήναις τῆ 10 Σεπτεμβρίου 1926

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος
Γ. Κονδύλης
Τὰ Μέλη

**Π. Ἀργυρόπουλος, Κ. Τριανταφυλλόπουλος, Θ. Πε-
τιμεζᾶς, Α. Παππᾶς, Ι. Δροσόπουλος, Α. Νᾶκος,
Η. Ἀποσκίτης.**

τοῦ παρόντος, ὑποβλήθησαν πρὸς κώρωσιν τῆς μελλού-
σης να συνέλθῃ Βουλῆς.

Εν Ἀθήναις τῆ 10 Σεπτεμβρίου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος
Γ. Κονδύλης
Τὰ Μέλη

**Π. Ἀργυρόπουλος, Κ. Τριανταφυλλόπουλος, Θ. Πε-
τιμεζᾶς, Α. Παππᾶς, Ι. Δροσόπουλος, Α. Νᾶκος,
Η. Ἀποσκίτης.**

(5)

Περὶ ἀναστολῆς τῶν ἐν Ἀθήναις Θεραπευτηρίῳ καὶ Ἐπι-
μηχανισμοῦ καὶ τοῦ Παραρτήματος αὐτοῦ «Νοσοκομείου»
Γ. Σταύρου καὶ Γ. Φούγκου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προσάγει τὸ Ἡμετέρον Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ἀπαρ-
τιστικῶς καὶ διαπραγματευτικῶς :

Ἀθῆναι 1.

Καταρτίζεται τὸ ἐπὶ 9 Φεβρουαρίου 1926 Νομοθετικὸν Δια-
τάγμα περὶ διαρρυθμίσεως καὶ ἀναδιοργανώσεως τοῦ ἐν Ἀθήναις
θεραπευτηρίου καὶ ἐπιμηχανισμοῦ καὶ τοῦ Παραρτήματος αὐτοῦ
«Νοσοκομείου» Γ. Σταύρου καὶ Γ. Φούγκου, τὸ ἐπὶ 14 Ιανουα-
ρίου 1926 Ν. Δ. περὶ παραθέσεως εἰς τὸ ἀρθρον 13 τοῦ ἐπὶ 9 Φε-
βρουαρίου 1926 Ν. Δ. περὶ διαρρυθμίσεως καὶ ἀναδιοργανώσεως
τοῦ ἐν Ἀθήναις θεραπευτηρίου καὶ ἐπιμηχανισμοῦ κλπ. ὡς καὶ
ἐπὶ παραρτήματός τούτου Διατάγματός τῆς 18 Ἰουλίου 1926
οἱ ἐν αὐτοῖς παραθέντες θεωροῦνται ἀποδοτικῶς περὶ-
μένοντες.

Ἀθῆναι 2

Τίθεται ἐν ἰσχύϊ ἡ εἰς τὸ ἐπὶ 24 Ἀπριλίου 1925 Διατάξη
ματὸς ἀποδοτικῶς καὶ ἐπὶ τὴν αὐτὴν χρονολογίαν ἐφαρ-
μογῆς τοῦ Θεραπευτηρίου καὶ ἐπιμηχανισμοῦ καὶ τοῦ Παραρτή-
ματος αὐτοῦ «Νοσοκομείου» Γεωργ. Σταύρου καὶ Γ. Φούγκου.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἀνατίθεται ἐπὶ τῆς ἐν τῇ Ἐπιμηχανίᾳ
τῆς Κεντρικῆς ἀναδιοργανώσεως αὐτοῦ.

Τὰ παραρτῆματα ὑποβλήθησαν πρὸς κώρωσιν εἰς τὴν μελλούσαν
να συνέλθῃ Βουλῆς.

Εν Ἀθήναις τῆ 10 Σεπτεμβρίου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος
Γ. Κονδύλης
Τὰ Μέλη

**Π. Ἀργυρόπουλος, Κ. Τριανταφυλλόπουλος, Θ. Πε-
τιμεζᾶς, Α. Παππᾶς, Ι. Δροσόπουλος, Α. Νᾶκος,
Η. Ἀποσκίτης.**

(6)

Περὶ καθιερωθέντος διατάξου τινῶν ἀπομοσθῶν Ἀνατολικοῦ
Γεωπονητικῆς Σχολῆς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προσάγει τὸ Ἡμετέρον Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ἀπαρ-
τιστικῶς καὶ διαπραγματευτικῶς :

Ἀθῆναι 2

Ἡ παρὰ τὸν ἐπὶ τῆς Γενικῆς Κυβερνήσεως καὶ Ἐπιμηχανίας
Ὑπουργόν ἀνατίθεται τὰ ἐκτελέσειν καὶ ἐκτελέσειν τοῦ παρόντος
τοῦ παρόντος, ὑποβλήθησαν πρὸς κώρωσιν τῆς μελλούσης
να συνέλθῃ Βουλῆς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5^ο

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΥ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ

*«Ως ετροποποιήθη υπό των Διαταγμάτων της 24 Απριλίου 1925,
της 8 Νοεμβρίου 1930 και της 26 Ιανουαρίου 1934»*

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΥ "Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ,,

*Ως έτροποποιήθη υπό των Διαταγμάτων της 24 'Απριλίου 1925, της 8 Νοεμβρίου 1930
και της 26 'Ιανουαρίου 1934.*

ΑΡΘΡΟΝ 1.

Τò Θεραπευτήριον «'Ο Ευαγγελισμός», έδρευον έν 'Αθήναις και αποτελείν νομικόν πρόσωπον αυτόδιοικούμενον, τίθεται υπό την προστασίαν του έκάστοτε Προέδρου της 'Ελληνικής Δημοκρατίας.

ΑΡΘΡΟΝ 2.

Σκοπός του εταγοῦς τούτου 'Ιδρύματος είναι:

1) 'Η κατά τò δυνατόν προαγωγή της ιατρικής έπιστήμης δι' εφαρμογής των τελειοτέρων έπιστημονικών μεθόδων και ή κατά τούς κανόνες αυτής εξάσκησης σπουδαστών και μόρφωσης νοσοκόμων γυναικών.

2) 'Η νοσηλεία ασθενών δωρεάν και επί πληρωμή.

ΑΡΘΡΟΝ 3.

Τò Θεραπευτήριον εκπροσωπείται ένώπιον πάσης δικαστικής, διοικητικής ή άλλης τινός 'Αρχής, ως και έν ταίς συναλλαγáις αυτού, υπό του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου ή τούτου κωλυμένου, παραιτηθέντος ή έκλιπόντος υπό του 'Αντιπροέδρου και τούτου άδυνατούντος να ενεργήση διά τούς αυτούς λόγους, ύφ' ενός των λοιπών μελών του Συμβουλίου, ύπ' αυτού εκλεγομένου.

'Ο 'Αντιπρόεδρος και έν γενεί οι άναπληρωταί του Προέδρου άσκοῦσι κατά τás άνω περιστάσεις πάντα τά άνήκοντα αυτόν δικαιώματα και καθήκοντα.

ΑΡΘΡΟΝ 4.

Οί πόροι του 'Ιδρύματος αποτελούνται εκ των εισοδημάτων της περιουσίας αυτού, εκ τακτικών και έκτάκτων συνδρομών ή Κρατικών και Δημοτικών εισφορών, εκ δωρεών, κληρονομιών και κληροδοτημάτων και εισπράξεων δικαιωμάτων νοσηλείας ή άλλων συναφοῦς φύσεως.

ΑΡΘΡΟΝ 5.

Οί εισφέροντες διά την έκπλήρωσιν των σκοπών του 'Ιδρύματος διαιρούνται εις πέντε τάξεις, ήτοι: των 'Ιδρυτών, των Μεγάλων Ευεργετών, των Ευεργετών, των Δωρητών και των Συνδρομητών.

'Ιδρυταί μέν ονομάζονται οι άνεγείροντες ίδίαις δαπάναις έν τῷ Θεραπευτηρίῳ οικοδομήματα, ών ή αξία άνέρχεται εις δραχμάς πεντακοσίας χιλιάδας (500.000) τουλάχιστον ή οι εισφέροντες τοσοῦτον τουλάχιστον ποσόν.

Μεγάλοι ευεργέται οι εισφέροντες τουλάχιστον δραχμάς τριακοσίας χιλιάδας (300.000).

Ευεργέται οι εισφέροντες τουλάχιστον δραχμάς εκατόν έως τριακοσίας χιλιάδας (100.000-300.000) ή οι προσενεγκόντες άλλας εξαιρετικής ύψηραίας ύπέρ των σκοπών του Θεραπευτηρίου.

Δωρηταί οι εισφέροντες τουλάχιστον δραχμάς δέκα χιλιάδας (10.000) και Συνδρομηταί οι χορηγούντες κατώτερα ποσά.

Οί 'Ιδρυταί, Μεγάλοι Ευεργέται, Ευεργέται, Δωρηταί και Συνδρομηταί άνακηρύσσονται δι' άπλής πράξεως του Διοικητικού Συμβουλίου του 'Ιδρύματος. Χορηγήσεις είτε έν ζωῆ είτε διά πράξεως της τελευταίας βουλήσεως επί τῷ ὄρω της εις μνήμην τινός αποκλειστικής συντηρήσεως κλί-

νης απόρου, δύνανται νά γίνωσι δεκταί και νά διατεθώσι προς νοσηλείαν δωρεάν απόρου ασθενούς είτε έφ' ώρισμένον, έντός του έτους, χρονικόν διάστημα, δι' ό ήθελεν εξαρκέση τό κεφάλαιον της χορηγήσεως, είτε επί διάστημα χρόνου ανάλογον προς τό ποσόν των τόκων ή εισοδημάτων του χορηγηθέντος κεφαλαίου.

Έπί των άνωτέρω αποφασίζει έκάστοτε τό Διοικητικόν Συμβούλιον αναλόγως του ποσού των χορηγηθέντων ή και των έν γενεί οικονομικών συνθηκών ή των αναγκών του Ίδρύματος.

Είς την κρίσιν του Διοικητικού Συμβουλίου απόκειται, αναλόγως επίσης των οικονομικών συνθηκών και της αγοραστικής του νομίσματος αξίας, νά καθορίζη, κατ' αύξομείωσιν έκάστοτε, τό δι' αποκλειστικήν συντήρησιν κλίνης απόρου ασθενούς δωρεάν απαιτούμενον έτησίως ποσόν χορηγήσεως.

Έπί των κλινών απόρων τίθενται πλίκες μαρμαρίναι φέρουσαι τά όνόματα έκείνων εις μνήμη των οποίων έγέγοντο αί χορηγήσεις. Τά όνόματα των Ίδρυτών, Μεγάλων Ευεργετών και Ευεργετών αναγράφονται επί ιδιαιτέρων μαρμαρίνων πλακίων.

ΑΡΘΡΟΝ 6.

Τό Ίδρυμα διοικείται υπό ένδεκαμελούς Συμβουλίου, ή θητεία του οποίου όρίζεται πενταετής και τό όποιον άποτελείται 1) έξ ένός Συμβούλου Έπικρατείας, 2) έξ ένός μέλους του Έλεγκτικού Συνεδρίου, 3) έξ ένός καθηγητού της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου, 4) έξ ένός άνωτέρου ύπαλλήλου του Ύπουργείου Κρατικής Υγιεινής, 5) έξ ένός καθηγητού του Πολυτεχνείου (κατά προτίμησιν της Αρχιτεκτονικής Σχολής), 6) έξ ένός άνωτέρου ύπαλλήλου της Έθνικής Τραπέζης της Ελλάδος, 7) έξ ένός άνωτέρου ύπαλλήλου της Τραπέζης της Ελλάδος και 8-11) έξ τεσσάρων άλλων προσώπων.

Ό καταρτισμός, ό διορισμός και άντικατάστασις των μελών του Συμβουλίου θέλει ενεργείσθαι διά Διατάγματος του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Τό Συμβούλιον κατά την πρώτην αυτού συνεδρίασιν, προεδρεύοντος του πρεσβυτέρου, εκλέγει τον Πρόεδρον και Άντιπρόεδρον αυτού.

Τό Συμβούλιον προεδρευόμενον έκάστοτε υπό του Προέδρου ή Άντιπροέδρου, ή τούτου κωλυομένου υπό του πρεσβυτέρου των Συμβούλων θεωρείται έν άπαρτία παρόντων επτά τουλάχιστον μελών.

Προκειμένου περι ζητημάτων έσωτερικής υπηρεσίας, των συνεδριάσεων του Συμβουλίου μετέχουν και τρεις εκ των αρχαιοτέρων Διευθυντών των Κλινικών, έχοντες απλώς συμβουλευτικήν γνώμη και άποχωρούντες πρό της λήψεως της σχετικής αποφάσεως του Συμβουλίου.

Σύμβουλος συνεχώς επί τρίμηνον μή παριστάμενος εις τάς συνεδριάσεις του Συμβουλίου θεωρείται αυτοδικαίως παρητημένος.

Αί υπηρεσίαι των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου παρέχονται δωρεάν.

Η θητεία του διοικούντος νύν τό Ίδρυμα Συμβουλίου θεωρείται αυτοδικαίως λήξασα άφ' ής καταρτισθή τό κατά τό παρόν άρθρον νέον Συμβούλιον.

ΑΡΘΡΟΝ 7.

Τό Διοικητικόν Συμβούλιον συνέρχεται εις συνεδριάσεις τακτικάς μίν άπαξ του μηνός τουλάχιστον καθοριζόμενας ύπ' αυτού δι' αποφάσεώς του, έκτάκτως δέ επί τη προσκλήσει του Προέδρου, ή όσάκις δύο ή πλείονες Σύμβουλοι ζητήσουν την σύγκλησίν του.

Αί αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου λαμβάνονται κατά πλειοψηφίαν των παρόντων επικρατούσης έν ίσοψηφία της ψήφου του Προέδρου.

Αί αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου καταχωρίζονται έν ειδικώ βιβλίω των πρακτικών αυτού, συντασσομένων υπό του Γραμματέως, όριζόμενου υπό του Διευθυντού εκ των ύπαλλήλων του Ίδρύματος και υπογραφομένων υπό πάντων των παρασάντων μελών αυτού.

Έν τοις Πρακτικοίς δέον νά καταχωρώνται αί γνώμαι των μειοψηφησάντων συμβούλων έφ' όσον αίτήσονται τοϋτο.

Κεχυρωμένα αντίγραφα πρακτικών δέον νά υποβάλονται εις τό επί της Κρατικής Υγιεινής και Άντιλήψεως Ύπουργείον, όσάκις ήθελε ζητηθῆ παρ' αυτού.

Άντίγραφα ή άποσπάσματα των πρακτικών κυροϋνται υπό του Προέδρου και του Γραμματέως του Συμβουλίου.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον κέντηται τὴν πλήρη δικαιοδοσίαν τοῦ ἐπιμελεῖσθαι, διακρίειν καὶ διαχειρίζεσθαι τὴν περιουσίαν καὶ ἐν γένει τὰς ὑποθέσεις, συμφέροντα καὶ τὴν ὅλην λειτουργίαν τοῦ Ἰδρύματος.

Εἰδικώτερον:

1) Συντάσσει ἢ μεταρρυθμίζει τοὺς κανονισμοὺς τῶν διαφορῶν ἐσωτερικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ λειτουργιῶν τοῦ Θεραπευτηρίου, ἀναλόγως τῶν ἐκάστοτε ἀναγκῶν αὐτοῦ, ἀσχοῦν τὴν ἐποπτείαν τῆς τηρήσεως τῶν σχετικῶν διατάξεων διὰ τοῦ Διευθυντοῦ ἢ καὶ ἀμέσως διὰ τῶν μελῶν αὐτοῦ.

2) Διορίζει καὶ ἀπαλλάσσει τῶν καθηκόντων του ἅπαν τὸ προσωπικὸν τοῦ Ἰδρύματος, συμφώνως πρὸς τὰ ἐν τοῖς κανονισμοῖς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας λεπτομερῶς καθοριζόμενα καὶ κατὰ τὰς κατωτέρω διατάξεις.

3) Διαχειρίζεται ἐν γένει τὴν περιουσίαν τοῦ Ἰδρύματος, ἀποφασίζει περὶ ἀγορᾶς καὶ πωλήσεως κινητῶν, ἀκινήτων καὶ χρεωγράφων, περὶ τοποθετήσεως τῶν κεφαλαίων τοῦ Ἰδρύματος, περὶ ἐκμισθώσεως τῶν ἀκινήτων, περὶ δανείων πάσης φύσεως, δικαιούμενον νὰ παρέχη πρὸς ἀσφάλειαν τῶν διὰ λογαριασμὸν τοῦ Ἰδρύματος συναπτομένων δανείων καὶ δικαίωμα ὑποθήκης ἐπὶ ἀκινήτων ἢ ἐνεχύρου ἐπὶ κινητῶν ἢ χρεωγράφων καὶ ἐν γένει ἐκτελῇ πᾶσαν οἰανδήποτε πράξιν διαχειρίσεως ἢ διαθέσεως τῆς κινητῆς ἢ ἀκινήτου περιουσίας τοῦ Ἰδρύματος.

Ἐξαιρετικῶς καὶ μόνον προκειμένου περὶ ἐκποίησησεως ἀκινήτων ἢ συνάψεως δανείων ἐπὶ ὑποθήκη ἢ ἐνεχύρου ἀπαιτεῖται ἡ ψῆφος τῶν $\frac{3}{4}$ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου.

4) Ἀποφασίζει περὶ ἐγέρσεως ἀγωγῶν καὶ ἐν γένει περὶ πάσης δίχης ἐν ἧ τὸ Ἰδρυμα παρίσταται ὡς ἐνάγον ἢ ἐναγόμενον καὶ ἐν γένει περὶ πάσης δικαστικῆς ἢ ἐξωδίκου πράξεως, ἐγκρίνον ἐκάστοτε τὸν διορισμὸν ὠρισμένων πληρεξουσίων ἢ καὶ δικηγόρων πρὸς ἐκτέλεσιν οἰασδήποτε ἀποφάσεως αὐτοῦ. Διορίζει καὶ ἀπαλλάσσει τῶν καθηκόντων τῶν τοὺς νομικοὺς συμβούλους τοῦ Ἰδρύματος.

5) Δικαιοῦται νὰ ἰδρῦση Ταμεῖον Συντάξεως τῶν Ἀδελφῶν, ὡς καὶ τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἰδρύματος ἢ καὶ μεριμνήσῃ ἄλλως πρὸς περίθαλψιν αὐτῶν, κανονίζον τὰ τῆς λειτουργίας τοῦ Ταμείου τούτου καὶ διαχειριζόμενον τὴν περιουσίαν του καθ' ὃν τρόπον καὶ τὴν τοῦ Θεραπευτηρίου.

6) Συντάσσει τοὺς προϋπολογισμοὺς καὶ ἀπολογισμοὺς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων καὶ τὴν ἐτησίαν ἐκθεσιν περὶ τῆς οικονομικῆς καταστάσεως τῆς περιουσίας τοῦ Ἰδρύματος καὶ ἀποφασίζει περὶ πάσης ἐν γένει δαπάνης.

7) Ἀποδέχεται κληρονομίας, κληροδοσίας καὶ δωρεάς ἢ ἄλλας εἰσφορὰς μετὰ ἢ καὶ ἄνευ ὄρων, ἢ καὶ ἀπορρίπτει τοιαύτας ἠτιολογημένως.

8) Κανονίζει τὰ τοῦ τιμολογίου τῶν νοσηλίων, δικαιωμάτων, ἐγχειρήσεων καὶ λοιπῶν εἰσπράξεων τοῦ Θεραπευτηρίου.

9) Ἀποφασίζει περὶ τῆς ἐκτελέσεως οἰκοδομῶν καὶ οἰανδήποτε τεχνικῶν ἔργων ἢ ἐγκαταστάσεων τοῦ Θεραπευτηρίου. Ἐπὶ τούτου ἀπαιτεῖται ἐπίσης ἡ ψῆφος τῶν $\frac{3}{4}$ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου.

10) Ἀσκεῖ πειθαρχικὴν ἐξουσίαν ἐφ' ἅπαντος τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἰδρύματος, συμφώνως πρὸς τὰ ἐν τοῖς κανονισμοῖς τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας διατεταγμένα.

11) Κανονίζει τὰς μισθοδοσίας καὶ οἰανδήποτε ἄλλας ἀμοιβὰς τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Θεραπευτηρίου.

12) Κανονίζει τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ εἶδος τῶν ἐν τῷ Θεραπευτηρίῳ λειτουργουσῶν Κλινικῶν καὶ τῶν τμημάτων αὐτῶν ὡς καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ἰατρειῶν, ὡς ἐπίσης καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν δωρεῶν ἀπόρων ἀσθενῶν, ἀναλόγως τῶν πόρων τοῦ Ἰδρύματος καὶ τῶν ὑφισταμένων ὑποχρεώσεων. Καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων ἀποφάσεων ἀπαιτεῖται ἡ ψῆφος τῶν $\frac{3}{4}$ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου.

13) Δικαιοῦται ν' ἀναθέσῃ ὅσα ἠθελε κρῖνη ἀναγκαῖον ἐκ τῶν δικαιωμάτων του εἰς ἐν ἢ πλείονα μέλη τοῦ Συμβουλίου ἢ εἰς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Θεραπευτηρίου μόνον ἢ ἐν συμπράξει μεθ' ἑνὸς ἢ πλειόνων ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου ἢ εἰς δύο ἐκ τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων ἐνεργουῦντας ἐν συμπράξει.

14) Κανονίζει ἢ διαρρυθμίζει πάσας τὰς ἐν τῷ Ἰδρύματι ὑπηρεσίας καὶ τὸ ἀναγκαῖον δι' αὐτὰς προσωπικόν, ἀναλόγως τῶν ἐκάστοτε ἀναγκῶν τοῦ Ἰδρύματος.

ΑΡΘΡΟΝ 9.

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Θεραπευτηρίου ἐκτελεῖ τὰς ἀποφάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ διευθίνει τὸ Ἴδρυμα συμφώνως πρὸς τὰ ἐν ταῖς κανονισμοῖς τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας λεπτομεροῦς καθοριζόμενα.

Ἡ θητεία τοῦ Διευθυντοῦ ὁρίζεται τριετής, δυναμένη ν' ἀνανεῶται δι' ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

ΑΡΘΡΟΝ 10.

Τὸ Ἱατρικὸν προσωπικὸν τοῦ Θεραπευτηρίου ἀποτελεῖται ἐκ τῶν Διευθυντῶν Ἱατρῶν τῶν Κλινικῶν, τῶν Διευθυντῶν τῶν Ἐπιστημονικῶν Ἐργαστηρίων, τῶν Ἐπιμελητῶν καὶ τῶν Βοηθῶν. Τοῦ προσωπικοῦ τούτου ὁ ἀριθμὸς κανονίζεται ἐκάστοτε ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τοῦ Ἰδρύματος.

Ἡ θητεία τῶν Διευθυντῶν Ἱατρῶν τῶν Κλινικῶν καὶ τῶν Διευθυντῶν τῶν Ἐπιστημονικῶν Ἐργαστηρίων ὁρίζεται πενταετής, δυναμένη νὰ ἀνανεῶται δι' ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Ἐν τῷ συμφέροντι τοῦ Ἰδρύματος οἱ διευθύνται τῶν Κλινικῶν ἱατροὶ καὶ τὸ λοιπὸν ἱατρικὸν προσωπικὸν τοῦ Θεραπευτηρίου ὀφείλουσι νὰ συμμορφῶνται πρὸς τὰς ἀποφάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ τὰς διατάξεις τῶν κανονισμῶν τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ἰδρύματος.

Οἱ Ἐπιμεληταὶ δεόν νὰ ὦσι διδάκτορες τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ ἡμετέρου ἢ ἄλλου ὁμοταγοῦς Πανεπιστημίου καὶ νὰ ἔχωσι τὸ κατὰ τὸν νόμον δικαίωμα πρὸς ἀσκήσιν τοῦ ἱατρικοῦ ἐπαγγέλματος, πρακτικὴν δ' ἀσκήσιν τούτου, ἐπὶ τρία τοῦλάχιστον ἔτη, ἐξ ὧν τὰ δύο τοῦλάχιστον παρ' ἀνεγνωρισμένη Κλινικῆ ἢ Νοσοκομείῳ καὶ δὴ ἐν τῇ οἰκείᾳ Κλινικῇ, δι' ἣν προβάλλουσι ὑποψηφίότητα κατὰ πιστοποίησιν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Κλινικῆς ἢ τοῦ Νοσοκομείου, παρ' ᾧ εἰργάσθησαν.

Πρὸς πλήρωσιν θέσεως ἐπιμελητοῦ ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου προσκαλεῖ τὸν ἀρμόδιον Διευθυντὴν ἱατρον, ὅπως προτείνῃ ἐγγράφως καὶ ἠτιολογημένως εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον δύο τοῦλάχιστον ἱατροὺς κεκτημένους τὰ ἀνωτέρω προσόντα. Ἐκ τούτων τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον δύναται νὰ ἐκλέξῃ τὸν διοριστέον ἢ νὰ ζητήσῃ τὴν πρότασιν ἑτέρων ὑποψηφίων.

Ἡ θητεία τῶν ἐπιμελητῶν ὁρίζεται τριετής, δυναμένη νὰ ἀνανεῶται τῇ ἠτιολογημένῃ προτάσει τοῦ οἰκείου Διευθυντοῦ Ἱατροῦ καὶ τῇ ἀποφάσει τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Οἱ Βοηθοὶ εἶναι α' καὶ β' τάξεως. Τὰ προσόντα ἐν γένει καὶ τὰ τῆς θητείας τῶν Βοηθῶν ἱατρῶν κανονίζει τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον δύναται πρὸς ἐκπαίδευσιν νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν παρὰ τῶν Διευθυντῶν Κλινικῶν καὶ τῶν Ἐπιστημονικῶν Ἐργαστηρίων πρόσληψιν τελειοφοίτων τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς, ὡς ὑποβοηθῶν ἀμίσθων.

Ὁ ἀριθμὸς τούτων ὁρίζεται ἐκάστοτε δι' ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, τὰ δὲ καθήκοντα αὐτῶν καθορίζονται ἐν τῷ κανονισμῷ τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας.

Τὰ καθήκοντα, ἡ δικαιοδοσία καὶ ἡ προσωρινὴ ἀναπλήρωσις τῶν Διευθυντῶν, τῶν Ἐπιμελητῶν καὶ τῶν Βοηθῶν ὁρίζονται ἐν τῷ κανονισμῷ τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας.

ΑΡΘΡΟΝ 11.

Τὸ προσωπικὸν τῆς Νοσηλείας ἀποτελεῖται ἐκ τῆς Διευθυνούσης ἀδελφῆς, τῶν προϊσταμένων ἀδελφῶν, τῶν ἀδελφῶν, τῶν δοκίμων καὶ τῶν ἀνδρῶν νοσοκόμων καὶ βοηθῶν, διορίζεται δὲ, ἀπολύεται καὶ προάγεται, συμφώνως πρὸς τὰ ἐν τῷ κανονισμῷ τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας λεπτομεροῦς καθοριζόμενα, ἀποφάσει τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Τὰ καθήκοντα καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ προσωπικοῦ τούτου ὁρίζονται ἐν τῷ κανονισμῷ τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας.

ΑΡΘΡΟΝ 12.

Τὸ προσωπικὸν τῶν λοιπῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ἰδρύματος κανονίζεται ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν οικονομικῶν πόρων τοῦ Θεραπευτηρίου. Τὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα αὐτῶν κανονίζονται ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6^ο

Απόσπασμα της Διαθήκης της αιμνήστου Βασιλίσσης Όλγας

*Από: Λεύκωμα πενήκονταετηρίδας του θεραπευτηρίου «Ευαγγελισμός»
(1884 – 1934), Αθήνα Παπαδιαμαντοπούλου 44*

Β'

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΤΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΟΛΓΑΣ

«Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

» Ὅσον ἀφορᾷ τὸν «Ἐυαγγελισμόν», ἔχουσα ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 16 τοῦ ἰσχύοντος Ὁργανισμοῦ τοῦ θεραπευτηρίου «Ἐυαγγελισμὸς» καὶ ἐπιθυμοῦσα νὰ ἐκφράσω τὴν τελευταίαν θέλησίν μου, ὡς πρὸς τὴν διαδοχὴν μου ἐν τῇ προστασίᾳ τοῦ Ἰδρύματος, παρακαλῶ τὴν Α. Μ. τὴν Βασίλισσαν Σοφίαν ὡς καὶ τὴν κατὰ διαδοχὴν Ταύτης ἐκάστοτε Βασίλισσαν τῶν Ἑλλήνων, ν' ἀναλάβῃ ὑπὸ τὴν προστασίαν της τὸ προσφιλές μοι τοῦτο Ἰδρυμα καὶ με διαδεχθῆ ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν δικαιωμάτων μου, μετ' ἐξαιρετικοῦ ὅλως ἐνδιαφέροντος καὶ ἰδιαιζούσης μερίμνης.

» Παρακαλῶ τὴν διάδοχόν μου Βασίλισσαν νὰ περιφρουρήσῃ καὶ προστατεύσῃ τὸν «Ἐυαγγελισμόν» ἀπὸ πάσης ἀναμιξεως τῆς Πολιτείας καὶ τῶν Δημοσιῶν Ἀρχῶν ἐν τῇ Διοικήσει αὐτοῦ καὶ τῇ διαχειρίσει τῆς περιουσίας του καὶ νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ τὴν συγχώνευσιν αὐτοῦ μετ' ἄλλου Ἰδρύματος καὶ τὴν ἐξυπηρέτησιν ἄλλοτριῶν σκοπῶν καὶ ἀναγκῶν.

» Αἱ γενναῖαι εἰσφοραὶ τῶν εὐεργετῶν καὶ αἱ ἐπὶ μακρὰ ἔτη προσπάθειαι μου εἰς τοῦτο ἀπέβλεψαν, ὅπως οὕτως ἀφ' ἐνὸς διασωθῆ τὸ εὐαγές τοῦτο Ἰδρυμα, ὅπερ ἀληθῶς ἀνυψώθη εἰς περιωπὴν τιμῶσαν τὴν Πατρίδα μας, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐξακολουθήσῃ τὸν κύριον καὶ ἀρχικόν προορισμόν του ὡς ἰδανικὸν τῆς ψυχῆς μου, τοῦ νὰ καταστῆ ἡμέραν τιμὰ ὁ «Ἐυαγγελισμὸς» τὸ ἰδεῶδες φυτώριον πρὸς μόρφωσιν Ἑλληνίδων Ἀδελφῶν τοῦ Ἑλέους, αἵτινες θὰ ἐκπορεύωνται ἐξ αὐτοῦ, ἀνὰ πᾶσαν γωνίαν καὶ χώραν τῆς Ἑλλάδος, διὰ νὰ παρέχουν τὴν τελείαν περίθαλψιν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς, ἀνακούφισιν δὲ καὶ παρηγορίαν εἰς πᾶσαν πονοῦσαν καὶ πάσχουσαν ψυχὴν.

» Ἐκ τῶν Οὐρανῶν ἡ ψυχὴ μου θ' ἀγάλλεται διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἔργου τούτου καὶ αἱ δλόψυχα εὐχαί μου θὰ συνοδεύουν τὴν εὐλογημένην ἐπιτυχίαν αὐτοῦ.

» Ἐγραφα ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Φεβρουαρίου 1922.

ΟΛΓΑ»

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7^ο

Έπ' ονόματι των υπέρ συντηρήσεως αυτών.

Από: Πανηγυρικός λόγος της ημέρας εγκαινίων από τον Γεώργιο Α. Μάκκα.

ΑΙ ΜΕΧΡΙ
 ΤΗΣ ΚΕ' ΜΑΡΤΙΟΥ 1884
 ΣΤΗΘΕΙΣΑΙ ΚΛΙΝΑΙ
 ΕΠ' ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΩΝ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΞΥΤΗΡΗΣΕΩΣ ΑΥΤΩΝ
 ΣΥΝΕΙΣΕΝΕΓΚΟΝΤΩΝ
 Είναι αί εξής

Κλίνει εις μνήμην	Κλίνει
Ἀλεξάνδρου Β' Ἀυτοκράτορος.	Τῆς ἐν Ἀθήναις Ἱερᾶς Μονῆς τῶν Ἀσωμάτων.
Μαρίας Ἀυτοκρατίστρις.	Ἀδελφῶν Ἐμμ. Ροδοκανάκη.
Βιατσεσλάβου Μεγ. Δουκὸς.	Σμαράγδας Ἀλ. Μουρούζη.
Ὀύλας τῆς Βασιλόπαιδος.	Μαρίας Γ. Κορωνίου.
Ζωζή καὶ Ταρσῆς Δρομο- καίτου.	Ζαννῆ καὶ Δεσποίνης Κορω- νίου.
Σουρίχου Συγγροῦ.	Τριαντόφου Β. Μελά.
Μάρκου καὶ Σοφίας Βαρθάκη.	Ἐλένης Μενελά. Νεγροπόντου.
Ἀρτωρίου Μ. Βλαστοῦ.	Αἰκατερίνης Η. Θεωδόρου.
Μαριέττας Γ. Χωρέμη.	Ἐλένης Γ. Ριθελαίου.
Ἀργυρῆς Ἀμβρ. Κάππαρη.	Ἀγλαΐας Πάλλ.
Ἐμμανουήλ Μικροβλάκη.	Βιολέττας Γεωργίου Κούπα.
Μιχαήλ Α. Πάλλη.	Μαρίας Γ. Σκαρμαγκά.
Αἰκατερίνης Γ. Θεωφίδου.	Ἰουλίαν Γ. Τύχη.
Αἰόριος Μελά.	Μετσοῦς Πέτρου Σκαρμαγκά.
Θωμᾶ καὶ Μαρουκοῦς Πάλλη.	Πολυμνίας Μεγ. Πάλλη.
Ἀρτωρίου Α. Πάλλη.	Μαρίας Παρτιῦ Πάλλη.